DUH DE ABUR ȘI FUM • A. LAMBA

COLECȚIA SCIENCE FICTION
////// 2.1
iunie 2019 / 20 Lei

DĂNUȚ UNGUREANU • MIRCEA LIVIU GOGA •
DODO NIȚĂ • BOGDAN MIHĂILESCU •
• ANAMARIA BORLAN • JULIEN CARAGEA •
POMPILIAN TOFILESCU • LAURENȚIU BUTUC •

Curajul de a visa măreț

de Constantin D. Pavel

Dacă ai învățat să citești, poți visa. Și nu mă refer aici la fenomenul oniric atât de mult cercetat și nicicând elucidat pe deplin, ci la *visul acela* cu ochii deschiși, la *acel vis* care te prinde în vraja lui adâncă și nu-ți mai dă drumul, uneori, pentru tot restul vieții!

Am început cu adevărat să *visez* pe la vârsta de 9 ani, ascuns printre rafturile înalte până-n tavan ale unei librării de la țară, pe genunchi cu niște cărți groase, cartonate, albe, cu coperte cretate, care la atingere păreau o scoarță fină de copac, scrise de un francez bărbos, cu ochi atât de calzi în desenul de pe pagina de început încât chiar că păreau vii. Îl chema Jules Verne, însă târziu am aflat că trebuia să-i pronunț doar primele jumătăți ale numelui: *Jul Vern*... Citeam din cărțile lui și mă trezeam adesea plecat de pe pachetele nedesfăcute pe care ședeam, călătorind în lumile pictate de el, completate atât de frumos de imaginația mea. Iar unele călătorii erau atât de reale, de impresionante, încât, când mă readucea la viață glasul librăresei, mă scuturam ca trezit din somn și reveneam cu greu la fantasma numită realitate, care deja începea să nu-mi mai placă, așa cum era clădită și zugrăvită de adulții din jurul meu.

— Visezi cu ochii deschiși, Cătăline...

Îi apărea un surâs în colțul gurii, privindu-mă cu dragoste, mulțumită de ceea ce vedea. O chema Doamna Mărioara. Fiica

ei – nu-i mai știu numele – era în clasă cu mine. Iar mamă-sa mă lăsa să *visez* în librăria ei, citindu-i tomurile necumpărate încă, fiindcă în felul acesta o îmbiam și pe colega mea să cerceteze mai în amănunt lumea miraculoasă a cărților. Nu de alta, dar mamaie mă „înghiontise cu coada măturii" să învăț să citesc încă dinainte de a merge la școală, așa că eram cel mai avansat la lecturi dintre toți colegii mei de clasă.

Și ne lua Doamna Mărioara pe-amândoi, când n-avea clienți de servit, și ne povestea, cu glasul ei blând, cât de important era *să visăm* citind și, mai ales, să ne lăsăm în voia viselor noastre.

— Indiferent unde v-ar purta, mergeți cu ele! ne spunea. Căci cărțile bune n-au cum să vă ducă în altă parte decât în locuri bune. Citiți și visați, copii, fiindcă doar așa puteți crește cu adevărat. Visând. Ție de ce-ți place *Jul Vern*, Cătăline?

— Pentru că mă duce până la Lună! răspundeam repede, cu inima bătându-mi tare în piept. Și până în fundul oceanului, într-un submarin! Și prin văzduh, într-o mașină zburătoare care mă poate face Stăpânul Lumii...

Ochii îmi ardeau când exprimam în cuvinte toată acea emoție și am rămas cu ei arzând până în ziua de azi, când îți scriu aceste rânduri, dragul meu cititor care tocmai ai deschis revista **CSF**. Câteva mii de cărți și alte mii de pagini de reviste și almanahuri mi-au ținut visele vii, iar acum îți dăruiesc, din adâncul inimii mele pasionate de SF și știință, hrană proaspătă pentru *visele tale*.

Citește minunatele povești și articole din **CSF** și visează! Dar nu oricum, ci măreț! Ai curajul de a visa măreț! Caută adânc în tine și descoperă copilul acela cu ochi măriți de surpriză și încântare, uluit de ceea ce citește și fascinat de posibilitățile pe care ideile scriitorilor i le dezvăluie. Ai curajul de a păși pe poarta acelor vise și de a merge până la capătul drumului de dincolo, adundând în tolba-ți încăpătoare tot ce ți se pare util pentru tine și pentru semenii tăi, pentru noi toți.

Iar când te întorci aici, în lumea noastră, pune visele în aplicare, treci la acțiune, mișcă lucrurile, transformă această realitate într-una de vis! Ia jocul vieții în serios și, după ce te întrebi *„Ce-ar fi dacă...?"*, du-l la un nivel superior. Unește-te cu noi, unește-te cu prietenii tăi, cu toți ceilalți pasionați de viitor, și pune umărul la crearea unei realități măreațe.

Căci noi, aici, în lumea **CSF**, visăm în fiecare zi! Visăm în primul rând la tine, copilul de orice vârstă care încă mai are curajul de a citi literatură pe hârtie și, mai mult decât atât, literatură românească, izvorâtă din suflet, inimă și minte de scriitor român. Visăm la tine ca la un partener de călătorie pe drumul lung al zilei de azi, ca la un prieten căruia îi putem împărtăși năzuințele, planurile și visele noastre fără a fi luați în tărbacă pentru curajul nebunesc de a visa într-o lume în care totul pare că se prăbușește. Visăm că ceea ce publicăm și îți oferim în revista **CSF** va rodi în sufletul și mintea ta, că te vom inspira să pui mâna pe stilou și să scrii tu însuți, să ne oferi plăcerea de a-ți citi lucrările. Visăm că vei lua revista **CSF**, după ce o vei citi, și o vei prezenta plin de entuziasm prietenilor și colegilor tăi, oferindu-le și lor șansa de a face parte din clubul pasionaților de SF și popularizare științifică desfășurat sub egida revistei **CSF**, în colaborare cu Cenaclul *Planetar**. Visăm că te vei molipsi de **Colecția Science-Fiction** și vei lua sub oblăduirea ta un copil, pe care îl vei iniția în tainele SF-ului și ale științei;

---

* *Cenaclul **Planetar*** a fost fondat în anul 1992 de scriitorul Constantin D. Pavel, împreună cu Codru Păun și Traian Bădulescu, la Observatorul Astronomic Amiral Vasile Urseanu, din București. Actualmente, cenaclul funcționează în cadrul Universității Creștine Dimitrie Cantemir, cu întâlniri săptămânale, transmise live pe internet. De asemenea, în țară au fost înființate mai multe cenacluri **Planetar Satelit**, în școli, licee și biblioteci. Pentru a participa la întâlnirile cenaclului sau pentru a deveni membru al unui cenaclu **Planetar**, scrieți-ne un e-mail pe adresa redacției – *redactia@colectiasf.ro* – și vă vom îndruma spre cel mai apropiat cenaclu. În cazul în care doriți să înființați un cenaclu **Planetar Satelit** în localitatea dumneavoastră, trimiteți-ne o scrisoare de intenție pe aceeași adresă de e-mail și veți fi contactat de partenerii noștri.

iar dacă știi vreunul care nu își permite să se aboneze la revista **CSF**, fă-i tu abonament și spune-i că îi dăruiești revista, de fiecare dată când apare, din dorința de a-i salva viața de adult! Povestește-i cât de frumos este să visezi, să afli misterele lumii, ale Universului, să înveți despre ele și să îți faci un crez din a crește intelectual și sufletește.

Aurel Cărășel *(redactor-șef)*, Anamaria Borlan *(redactor Transilvania)*, Florin Purluca *(redactor Moldova)*, Daniel Timariu *(redactor Banat – Crișana)*, Florin Giurcă *(redactor Dobrogea)*, George Sauciuc *(redactor Republica Moldova – Bucovina)*, Boris Velimirovici *(redactor Voivodina – Timoc)*, Liviu Surugiu *(redactor diaspora română)*, Dodo Niță *(redactor specialist BD, ilustrație, artă grafică)*, Andrei Nicolescu *(designer)*, și semnatarul acestor rânduri, Constantin D. Pavel *(editor fondator)*, am format o echipă de visători și îți întindem cu bucurie mâna, invitându-te în nava noastră, pentru a călători cu toții printre stele, către viitor. Biletul de îmbarcare e dorința ta de a visa măreț. Atât. În rest, îți vei găsi cu siguranță un loc la o vâslă și îți vei aduce contribuția la înaintarea cu succes a navei **CSF** prin universul vast al cunoașterii.

Pas cu pas, pagină după pagină, număr după număr, copiii, elevii, liceenii, studenții, tinerii de orice vârstă care vor cu adevărat să realizeze ceva important în viață, ne vor descoperi și se vor împlini alături de **CSF**, așa cum cei de generația mea au descoperit, în copilăria lor, celebra revistă **CPȘF – Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice**, cea care ne-a modelat spiritele pentru a visa frumos și a ne împlini viețile.

Dacă citești, atunci cu siguranță că ți-ai dezvoltat minunata capacitate de a visa. Iar dacă tot visezi, atunci ai curajul, copile de orice vârstă, să visezi măreț!

Te asigur – privind cu gratitudine și recunoștință înapoi, la scriitorii și popularizatorii de știință care m-au învățat pe mine să fac asta – că merită din plin!

Duh de abur și fum

de Alexandru Lamba

I

Tempoul ropotului de copite scădea din ce în ce, iar odată cu el și răbdarea nefericiților călători care, la răstimpuri, își ridicau ochii către drumul rămas în față și stâlceau între buze câte-o înjurătură, pe care apoi o înăbușeau cu câte-o cruce scurtă și-un sărut pe degetul mare. Nu mai încăpea nicio îndoială, trebuia să se oprească din nou. Nu-i mai țineau armăsarii nici măcar pentru jumătate de zi. Și erau atât de aproape! Atât de aproape încât puteau deja zări la orizont partea de sus a caruselului rugăciunilor. Enervant de-a dreptul, dar n-aveau ce face. Cu voia lui Dumnezeu, vor avea curând niște armăsari mai buni, că doar pentru asemenea revelații băteau ei an de an drumul de la Bilbao la Santiago de Compostela. Dar, deocamdată...

— Știi ce mai zice Christiaan Huygens[1]? spuse Ruy Correnbalde, cel mai tânăr și mai sprinten dintre ei, descălecând. Cică ar fi descoperit el ceva ca un fum, sau așa ceva, în jurul lui Saturn!

---

[1] Christiaan Huygens: proeminent matematician și om de știință olandez. Cunoscut ca astronom și fizician, el a proiectat, în secolul al XVII-lea, un dispozitiv pe bază de praf de pușcă, pentru a angrena o pompă de apă (pentru grădinile palatului Versailles), creând astfel prima idee a unui motor cu combustie internă. Munca sa include, de asemenea, studii astronomice asupra inelelor lui Saturn. El este cel creditat pentru descoperirea satelitului Titan, precum și pentru invenția ceasului cu pendulă.

Alfonso Bernaldus, celălalt bărbat, se aplecă peste capul calului și-și trecu piciorul stâng, gros ca un butuc, prin spate, apoi se lăsă și el să se scurgă de pe cal.

— Ciii... ciii... Pfuu, of, Doamne! Cine-i Christiaan Huygens ăsta? gâfâi, încercând să prindă breteaua stângă a raniței cu mâna dreaptă, dar fără succes.

— Ah, nu ți-am spus? E primul prezentator. Un olandez. Ai să-l cunoști mâine. A mai venit, ultima dată, acum câțiva ani, tu nu erai, cu o cutie care proiecta imagini pe pereți. „Lanterna Magică[2]" a numit-o nebunul. Ca prin urechile acului l-am salvat de-un interogatoriu numai bun! Auzi la el, cu ce nume a fost în stare să vină în fața noastră.

— Aha! Și... pfuu, nu era nimic magic în ea?

Era rândul mâinii drepte să caute neputincioasă breteaua stângă.

— Nu, vai, Doamne iartă-l! O cutie cu o oglindă și-o lentilă. Și-o pictură pe sticlă. Bagi o lumânare înăuntru, pui pictura în față și ți-o proiectează pe perete.

— Nimic drăcesc, să-nțeleg? Ăăă... auzi? Nu-mi scoți și mie cheia din desagă?

— Nimic mai drăcesc ca soarele prin vitralii. Uite-o, poftim! Dar tăntălăul i-a zis cum i-a zis! Altu-n locul meu îl anatemiza urgent. Eu însă îl știam, că mai fusese și altădată în fața mea, cu un ceas cu pendulă. Deștept băiat, altfel!

— Atunci... ăăă... să-i mulțumească Atotputernicului! Că te-a scos pe tine-n calea lui.

Cei doi ridicară cozile armăsarilor și-și potriviră cheile în găurile lor din spate.

Și crrrrr-t, crrrrr-t, crrrrr-t.

— Daaa. Eu mai sunt și pasionat de ocheane și-altele. De-aia-l și urmăresc, încă de când erezia protestantă a fost înăbușită. Ah, da, cum îți spuneam, zice că a văzut el cu o lunetă de-a lui rotocoale de fum în jurul lui Saturn.

---

[2] *Lanterna Magică:* tip rudimentar de proiector de imagini, din secolul XVII, care folosea picturi pe sticlă. Îi este atribuit tot lui Christiaan Huygens.

— Cine-i Saturn ăsta?

Oprindu-se pentru o clipă din învârtit cheia, Ruy Correnbalde îl privi pe tovarășul său de judecăți. Ce ignorant! Dar, în definitiv, ca simplu *alguacil*[3] ce se afla, nu trebuia decât să-i pună lui în aplicare hotărârile. La ce i-ar fi trebuit să știe toate alea? Poate era mai bine așa, căci Alfonso Bernaldus nu-i punea niciodată la îndoială judecata de *calificador*[4], iar aceasta era o calitate pe care o aprecia nespus la el.

O altă asemenea calitate – și cu aceasta ne apropiem foarte mult de sfârșitul listei – era totala discreție. Dacă nu-i răspundea, nu insista niciodată, ci schimba subiectul.

— Creee... auzi? Creee... of, pfuuu... crezi că ăla... cum îl chema oare?... a făcut-o înadins? făcu un semn cu bărbia spre fundul calului. Ca să-și bată joc de noi?

Învârtind cheia de zor, Ruy Correnbalde ridică din umeri.

— Știu și eu? Acum ce importanță mai are? Argumentul lui anatomic a fost acceptat. Nu mai avem nimic de făcut. Și doar nu suntem noi singurii călăreți. Dacă și-a bătut joc, și-a bătut joc de-ntreaga Europă civilizată.

După câteva zeci de minute și o cantitate însemnată de sudoare scursă pe spinarea lui Alfonso Bernaldus, cârâitul se transformă într-un tic-tic-ticăit molcom, semn că arcurile se împotriveau ceva mai tare, iar cheilor le era tot mai greu să le comprime.

— Cred c-ajunge, spuse, spre ușurarea grăsanului, Ruy Correnbalde. Or să ne ducă până la Santiago de Compostela. Lasă-l pe grăjdar să mai tragă de ele.

— Tragă pe mumă-sa! Are piatra rotitoare. Scoase cheia și-și întinse mâna dreaptă spre breteaua stângă a desăgii: Ăăă... mm.... m-ajuți un pic?

---

[3] *Alguacil:* inchizitor, echivalentul unui executor judecătoresc. Responsabil cu detenția acuzatului și cu punerea în aplicare a sentinței.

[4] *Calificador:* inchizitor, teolog. Cel care decidea dacă acuzațiile care i se aduceau inculpatului constituiau sau nu un act împotriva credinței.

✧ ✧ ✧

Bineînțeles că armăsarii mecanici nu erau singurul mod de a călători în Europa civilizată și mecanizată. Eficientele căruțe cu arcuri sau chiar cu pedale, ieftine și ușor de întreținut, erau la mare căutare, dar acestea erau pentru oamenii de rând, nicidecum pentru inchizitori. De aceea, ele se dădeau imediat la o parte, eliberând drumul pentru cei doi distinși oaspeți. Însă reveneau de îndată ce-și dădeau seama că aceștia nu se grăbeau deloc. De ce s-ar fi grăbit, când seara era minunată, iar briza răcoroasă le mângâia frunțile asudate?

Forfota era pe sfârșite. Puterile citadinilor, de asemenea. Din loc în loc, câte un grup de voluptameci ticăiau gesticulând sacadat sau răsfoind cărți, așezați la marginea drumului. Lucrurile mergeau bine, viața era blândă în micul arhiepiscopat, sub oblăduirea Sfintei Biserici Catolice și sub veghea neobosită a tribunalului permanent al Sfintei Inchiziții[5].

Când ajunseră în piața Obradorio, mârțoagele mecanice abia de-și mai mișcau picioarele. După ce descălecară și își scuturară robele de colb, cei doi le purtară de căpăstru către han, mai mult târându-le după ei. Era ora la care umbrele lăsate de Torre das Campás și Torre da Carraca, turnurile catedralei Sfântului Iacov cel Mare, fiul tunetului, erau perfect înconjurate de cea inelară a caruselului rugăciunilor. Nici nu se putea mai bine, căci cina avea să fie abia scoasă din cuptor când ei se vor fi primenit după drum. Dar, toate la timpul lor.

— Fiți bineveniți, Excelențele Voastre, în umila mea chilie! le ieși hangiul în întâmpinare.

— Bine te-am găsit... ăăă... hangiule! Sper că n-a dat năpasta peste tine, că... anul trecut... nu era umilă deloc! Alfonso Bernaldus îi întinse căpăstrul și întrebă: Ai pregătit camerele?

[5] Din 1574 există un tribunal permanent al inchiziției la Santiago de Compostela.

Acesta era cel de-al treilea și ultimul lucru pe care Ruy Correnbalde îl aprecia la *alguacilul* său. Și care, în problemele administrative, îl făcea de neînlocuit.

— Desigur, două camere cu vedere la piață, cu lămpi și melci.

— Cu melci care funcționează, sper! Nu ca data trecută...

— Fiți fără grijă, am schimbat piatra de moară. Veți avea energie până dimineața!

Intrară în curtea interioară, iar grăjdarul își luă treaba în primire. Câțiva servitori mimau preocupare prin acareturi, iar din bucătărie răzbătea zvon de veselă mânuită în grabă și iz de ceapă prăjită.

Sub un umbrar, vreo duzină de voluptameci își țăcăneau ciclurile de relaxare. Meșteșugarul trebuie că era un mare artist, căci, dintr-o singură privire, Ruy Correnbalde îi și atribui pe fiecare servitorului pe care-l reprezenta. Bună treabă!

✧ ✧ ✧

După ce-și primi camera, îmbăiat și împrospătat, cu roba schimbată, Ruy Correnbalde coborî la cină, alături de celălalt mare inchizitor. Se așezară la masă, își împreunară mâinile în rostirea mulțumirilor, apoi mâncară, cumpătat și politicos, tot ce li se aduse.

Cu foamea astfel astâmpărată, *calificadorul* găsi de cuviință să se retragă din salon. Agăță o singură sticlă de vin de Galicia și urcă încet scările spre odaia sa. Oboseala drumului începea să-l ajungă, iar trăncăneala lui Alfonso Bernaldus cu servitoarea cea mignonă îl cam indispunea. Nu-i era el părinte-confesor fratelui său, dar... uneori se întreba dacă grăsanul avea idee măcar ce însemna cuvântul „castitate", pe care se jurase s-o păzească. „Dar te pot absolvi!" mai auzi înainte să închidă ușa în urma sa. Ei, sufletul lui, treaba lui!

Aprinse lampa și aruncă o privire mai atentă prin cameră. Avea un pat, un dulap și o masă de lucru. Dar cel mai important, cam la o palmă deasupra mesei, într-o nișă mică, un melc

se rotea molcom, angrenat de un lanț care dispărea undeva în spatele peretelui. Exact cum trebuia! Alfonso merita toate laudele.

Își desfăcu desaga și se apucă să-și monteze socotitorul. Așeză pe tăblie postamentul din lemn, ca o lădiță de fructe, apoi începu să potrivească cilindrii cu greutăți și lamelele înclinate, capsulele cu bilele de stare și pendulele, arcurile și pârghiile. La sfârșit așeză brațele cu butoane, pe fiecare în locașul său, și fixă furca roții melcate în nișa din perete. Din sărutul celor două piese de oțel se născu un nou angrenaj, iar zăngănitului lanțului i se adăugă și cel al bilelor din socotitor. Mai erau de așezat doar fișicurile cu litere și rama, și socotitorul era gata să culeagă text pentru tipar.

Își turnă un pahar cu vin și-l dădu peste cap. Nu trebuia să-și scrie raportul decât a doua seară, după ce tribunalul va fi deliberat și cei doi pretendenți își vor fi primit răspunsurile, dar amabilitățile obligatorii și introducerea le putea culege deja. Începu deci să acționeze brațele cu butoane, iar literele prinseră a se așeza, în țăcănit de biluțe și ticăit de pendule, în matricea tiparniței. Iată ce-avea să scrie:

Eminența Voastră,

Sper ca aceste rânduri să vă găsească în bună sănătate, iar prealuminata voastră minte să ticluiască înțelesurile cuvenite pentru cele ce vă voi scrie eu mai jos, pentru că, cu îngăduința Bunului Dumnezeu, iată-ne în anul 1606 de după venirea Lui, la sfârșitul celei de-a treizeci și treia înfățișări anuale pentru binecuvântarea științei a tribunalului permanent al Sfintei Inchiziții de la Santiago de Compostela.

După cum Eminența Voastră știe, în anii care s-au scurs ~~(tot atâția câți însuși Dumnezeu a petrecut pe Pământ)~~ de când Sfânta Biserică Catolică veghează prin brațul puternic al acestui tribunal la propășirea științei adevărate, celei neprihănite, neatinse de lucrarea mereu șireată a vrăjmașului, apărând-o de uneltirile lui fără de-ncetare, nenumărate binecuvântări plăsmuite de Dumnezeu în mințile oamenilor s-au scos la lumină pentru bucuria noastră și pentru lauda Lui.

Căci, cum altfel decât binecuvântări aş putea numi frumoasele angrenaje de roţi cu dinţi, lanţuri şi curele de care, dacă le-am fi văzut altfel, ne-am fi înspăimântat, dar pe care, prin gurile inventatorilor lor, însuşi Domnul ni le-a explicat? Cum să vorbesc eu despre minunile arcurilor şi pietrelor de moară rotitoare care, în trupul materiei lor, ţin energia ce ne poartă pe spatele armăsarilor de oţel şi ne urnesc celelalte maşinării folositoare, dacă nu lăudând numele Domnului, adevăratul lor plăsmuitor, cel care le-a sădit în minţile oamenilor?

Şi cum să nu recunosc eu, calificador al Sfintei Inchiziţii, păzitorul legii celei bune, în cele ce-mi sunt arătate înaintea ochilor, lucrarea diavolului, acolo unde este, când însuşi Dumnezeu priveşte prin ochii mei şi-mi călăuzeşte judecata?

Eminenţa Voastră îşi aminteşte cu siguranţă că, nu mai departe de anul trecut, vrăjmaşul a-ncercat să-i sucească minţile unui cinstit inventator, om bun şi cu frica lui Dumnezeu, de altfel, să închine invenţia cea minunată a voluptamecilor lenei şi huzurului. Atunci, ochiul meu a văzut răul ascuns în spatele corpurilor oamenilor de metal, cu inimi de arcuri, care ar fi muncit în locul nostru. Însă Domnul a ales lumina minţii voastre pentru a pricepe adevăratul lor scop, cel de a lua asupra lor plăcerile şi huzurul în locul nostru, lăsându-ne astfel pe noi să ne dedicăm menirii pentru care am fost plăsmuiţi.

Iată de ce vă scriu şi acum Eminenţei Voastre, cu credinţa că Domnul lucrează mai bine prin judecăţile noastre împreunate, iar dacă pe mine propria-mi vanitate m-a orbit în unele locuri, iar vrăjmaşul a fost prea şiret, cu siguranţă mă veţi salva.

Căci iată, şi anul acesta lucruri cu adevărat interesante s-au perindat prin faţa noastră, lucruri pe care, şi a căror însemnătate, aşa cum le-am priceput eu, vi le prezint în cele ce urmează.

Se opri. O dată pentru că frazele astfel ticluite ajunseseră de ocupau numai bine matriţa unei pagini, apoi pentru că mai mult nici n-ar fi putut anticipa. Culesese destul. Apăsă pârghia care fixa literele pe tăblie, o împinse uşor şi matriţa ieşi la lumină.

Trase apoi de un fir din tavan, iar acesta aduse după sine ţeava comunicatorului. Îi înfiletă pâlnia aurie, o ciocăni de câteva ori cu degetul, iar când auzi din ea „Porunciţi!", spuse:

— O comandă la tiparniță! Urgent!

Nu trecu un minut și servitorul se înfățișă, luă matrița și dispăru cu ea cu tot.

Bun, mai avea doar să-și revizuiască planul pentru a doua zi. Și să-și mai toarne un pahar. Apucă manivela din stânga socotitorului și o învârti câteva ture. Cilindrii cu greutăți, bilele și pârghiile se înfoiară, se amestecară, apoi se reașezară pe alte poziții, iar când clopoțelul scoase un clinchet scurt, știu că socotitoarea era pregătită pentru funcția de calendar. „Ia să vedem", își spuse, „ce și când judecăm mâine?" Un chenar mic încadra o dată calendaristică pe care, cu rotirea unei tije pivot, o putea schimba spre trecut sau viitor, făcând în același timp câte un disc subțire, din alcătuirea unui cilindru aparent masiv, să culiseze afară. Se opri asupra zilei următoare și citi: *„9:00 – Motorul cu combustie internă – Christiaan Huygens; 10:30 – Motorul cu abur – Jerónimo de Ayanz y Beaumont*[6]*"*. „Doar doi s-au înscris? De-al doilea nici n-am auzit măcar...", gândi. „Ei, tot e mai mult decât niciunul!", își trecu degetele peste butoane și din fișicurile cu litere câteva se aliniară pe o pârghie: *„12:00 – la caruselul rugăciunilor; 12:30 – prânzul"*. Confirmă, iar pârghia se aruncă asupra bietului disc, perforându-l cu un țăcănit surd.

Cam asta era. Acum să-și regleze ceasul deșteptător pentru dimineață. Învârti iar de manivelă, subansamblele se agitară și se suciră. Și un cadran rotund de ceas se ridică până când clinchetul îl anunță că ajunsese la funcția cu pricina. Prinse o rotiță între degete și mișcă limba clopoțelului până la ora opt. Gata, acum chiar terminase cu mașinăria aceea complicată! Și chiar la timp, pentru că, imediat ce așeză capacul peste mulțimea de piese în continuă agitație, țăcănitul lor deveni mai lent. „Ha, roata de moară a și obosit! Probabil au pornit tiparnița."

Nu apucă să-și umple paharul, că servitorul și reveni cu matrița și cu două exemplare tipărite.

---

[6] Jerónimo de Ayanz y Beaumont: inventator spaniol care a patentat în 1606 primul motor cu abur. Este cunoscut pentru inventarea pompei cu abur pentru golirea minelor.

— Domnul fie cu tine, fiule! Dădu să închidă ușa, dar se răzgândi: să mă treziți mâine la opt! De dincolo de ușa alăturată se auzeau sforăituri; o arătă cu degetul: și pe fratele meu!

Mai sigur așa.

✧ ✧ ✧

Încă de la primele ore ale dimineții, în piața Obradorio începuseră să se adune pâlcuri de gură-cască. Amândoi inventatorii ceruseră să-și prezinte *artilugio*-urile în aer liber, căci scoteau fum, unul dintre ele și abur, iar tribunalul hotărâse să mute cu totul ședința afară, în fața catedralei. Când Alfonso Bernaldus și Ruy Correnbalde își ocupară posturile pe piedestalul înalt, la masa judecătorilor, mulțimea era deja întinsă până pe străduțe, de unde, probabil, nu se vedea mai nimic. Un prelat local care împărțea masa cu ei și o mână de soldați ca gard despărțitor erau toată curtea. Suficient. Jos, în fața piedestalului, doi bărbați în straie murdare meștereau la niște mecanisme, trăgând cu ochiul unul la altul.

După cum avea obiceiul, Alfonso Bernaldus deschise procesul cu rugăciunea la care-i puse să participe pe toți cei prezenți. Așteptă până când îngenuncheară, ignorând rumoarea pe care acest efort o stârni într-o asemenea aglomerație, apoi conduse corul glasurilor, înălțând cuvintele de slavă și rugile pentru înțelepciune peste turnurile das Campás și da Carraca, peste caruselul rugăciunilor, sus, tot mai sus, până la Domnul.

— Acum – spuse după ce ultima cruce fu făcută peste mulțime, iar oamenii se ridicară – cine este *fiscal*[7]?

— Ar fi trebuit să fiu eu, Excelență, răspunse al treilea bărbat, dar învinuiții... inventatorii, mă scuzați – făcu o plecăciune scurtă către cei doi de jos –, au preferat să-și prezinte singuri... – flutură mâna către grămezile de fiare – căci mie mi-ar fi fost cu neputință să o fac.

[7] *Fiscal:* inchizitor, echivalentul unui procuror. El instrumenta și prezenta cazul (acuzarea) și interoga acuzatul, putând folosi tortura fizică și psihică.

— Aham, bineînțeles! Păi, ăăă... dacă nimeni nu mai are nimic de adăugat...

Nu mai avea.

Primul pe listă fu chemat la vorbitor.

— Ah, Christiaan – spuse Ruy Correnbalde înainte ca olandezul să apuce să deschidă gura, noi ne cunoaștem! Trag nădejde că ai căpătat unele învățăminte din întâlnirile noastre și că nu ne vom lovi de aceleași probleme și astăzi.

— Ooo, bineînțeles că nu, Excelență! Veți vedea, astăzi vorbele-mi vor fi măsurate.

Apoi olandezul se întoarse spre ale sale și scoase la iveală nici mai mult nici mai puțin decât o țeavă de tun.

— Știți, Excelențele Voastre, ce e acesta?

— Un tun! se grăbi Alfonso Bernaldus să răspundă. Nu spune că tu l-ai inventat!

— Oo, nu, sigur că nu. El există de sute de ani și tot de atunci oamenii știu cum funcționează. Pui praf de pușcă, iar pe aici sare ghiuleaua, nu-i așa?

— Ba e așa! răspunse Alfonso și începu să se foiască pe scaun.

— Prea bine! Dar ce s-ar întâmpla dacă în loc de ghiulea am pune, să zicem, un disc gros, ca acesta?

— Ai trage în ăilalți cu el!

— Exact! Dar dacă în loc de tot acest praf de pușcă – goli un săculeț în palmă – aș pune, – luă puțin între degetele celeilalte mâini – doar atât?

— Abia ți s-ar târî chestia aia din tun.

— Corect! Și dacă în loc de chestia asta aș folosi-o pe astalaltă?

Aduse din spate o piesă ciudată, cu două pârghii cuplate între ele printr-un lagăr, una având prins ferm la celălalt capăt un disc identic cu cel pe care li-l arătase mai devreme, iar cealaltă având la capătul liber un bolț.

— Pe-aia nici nu cred că ți-ar scuipa-o afară pe țeavă!

Inventatorul începu să aplaude. Alfonso tresări.

— Excelența voastră trebuie că este un geniu tehnic de intuiește atât de bine toate aceste lucruri! Întocmai, nici nu ar avea

puterea să o scoată afară. Dar asta este exact ceea ce vreau, căci...

Trase în fața piedestalului un cărucior pe care stătea culcată o roată de moară. Lângă ea, fixată pe un suport, zăcea o altă țeavă de tun, mai scurtă și mai groasă decât ar fi fost practic pentru o asemenea armă, pusă de parcă ar fi trebuit să tragă peste centrul roții. Un jgheab cobora către o gaură făcută acolo unde era locul fitilului.

— ...eu nu vreau să împușc pe nimeni, vreau doar să învârt această roată!

— Cu tunul?

— Întocmai!

Și, potrivind discul de la capătul primei tije în țeava cea scurtă, prinse bolțul într-un lagăr de pe roata de moară. Se opinti și-i dădu un vânt, făcând-o să se învârtă în jurul axului.

— Asta mi-a fost cel mai greu, continuă inventatorul, să echilibrez ditamai piatra asta să se învârtă ușor, sprijinită doar pe axul din mijloc. Mai departe e o joacă de copii! Vedeți cum cele două tije îmi transformă... mă scuzați, îmi convertesc... nu! Mă rog, ăăă, din învârtitul de aici, am aici doar un du-te-vino!

Într-adevăr, în timp ce capătul cu bolț al primei pârghii urmărea mișcarea de rotație a pietrei, discul din capătul opus al celei de-a doua se plimba înainte și înapoi prin țeava fixă. Inchizitorii erau toți trei în picioare, aplecați peste masă.

Dar adevăratul spectacol abia acum avea să înceapă, căci olandezul luă o făclie, o aprinse, puse puțin praf de pușcă în gaura de deasupra țevii, iar când momentul fu prielnic, bum! Și roata căpătă viteză.

— Înțelegeți cum funcționează? Simplu, nu-i așa?

Cât era de gras, Alfonso sălta ca un ied.

Iar când turnă un săculeț întreg de praf de pușcă pe jgheab și-l lăsă să curgă cu porția, aprinzându-l apoi în momentele când pistonul împingea roata, salba de bubuituri dădu o așa viteză roții, de gurile căscate uitară să se mai închidă.

✧ ✧ ✧

Căci mare este Dumnezeu și mari minuni se pot întâmpla în lumea Sa, dacă El ne deschide ochii să le vedem! avea să scrie Ruy Correnbalde în aceeași seară în scrisoarea sa către cardinal, povestind apoi toate cele pe care le văzuse înfăptuite de mâinile lui Christiaan Huygens. *Însă, pe cât este de spectaculoasă invenția, posibilitățile pe care mintea mea le vede pentru o asemenea întrebuințare a prafului de pușcă sunt profund limitate. Într-adevăr, s-ar termina cu roțile care se poticnesc când ai mai mare nevoie de ele, dar cam atât. În plus, lenevirea care s-ar putea strecura în sufletul omului nu trebuie nici ea dată uitării, cum bine spune Eminența Voastră. Iată de ce, deși minunată și fără înșelătorie diavolească, trecută prin carusel și binecuvântată, ideea asta nu este cea pe care-o așteptam, cea care să schimbe lumea.*

Astfel cugetând, când Christiaan Huygens părăsi în aplauzele mulțimii scena și Jerónimo de Ayanz y Beaumont îi luă locul, Ruy Correnbalde ședea deja la locul său, cu mâinile încrucișate la piept. Că Alfonso Bernaldus și cu celălalt erau încă în picioare aplaudând cu toată lumea, nu avea prea mare importanță. Jerónimo o știa prea bine. Avea, așadar, șansa să-l bată pe olandez!

— Eu, începu, am construit un motor cu abur. Uitați...

Și se dădu la o parte, ca cei trei să poată admira, în toată splendoarea lui, un cazan așezat deasupra unei sobițe de metal, cam la fel ca cele pe care le foloseau nobilii ca să-și încălzească apa pentru îmbăiere. Însă, spre deosebire de acele frumoase instrumente gospodărești, cel care le era acum arătat inchizitorilor era perfect închis, cu o mulțime de țevi înțepându-l și îmbârligându-se, cu două cumpene ciudate deasupra și cu o roată mare, ca de căruță, într-o parte. Fiecare cumpănă avea la un capăt câte o bară groasă, verticală, care intra la rândul ei în câte un cilindru și mai gros, iar la celălalt capăt câte o tijă care o lega de câte o spiță a roții de căruță.

— Am umplut rezervorul cu apă fierbinte, ca să nu vă plictisesc prea tare. Și-am încărcat cărbuni în sobă. Acum am să fac focul și... veți vedea ce se întâmplă!

Cu aceeași făclie cu care Christiaan Huygens detonase mai devreme praful de pușcă, Jerónimo aprinse cărbunii. Și, după câteva minute de tăcere, priviri piezișe, zâmbete îngăduitoare și fum negru pe coș, miracolul începu timid să se producă. Puffffff!!! spuse în sfârșit cazanul și scăpă un norișor albicios. Puff-puff!! prinse curaj, apoi puff-puff-puff, puff-puff-puff!! și, odată cu jeturile de abur pe care le împroșca într-o parte și-n cealaltă, cumpenele prinseră, ca prin farmec, a se balansa forfecat și roata cea mare a se învârti.

— Priviți, priviți, strigă spaniolul tot întorcându-se ca să cuprindă cu privirea pe toată lumea, eu nu-i fac nimic! Ridică palmele în sus. Vedeți? Nici nu-l ating!

Îl prinse în coada ochiului și pe rivalul său. Zâmbi.

— El singur își deschide valvele, el singur își împinge pistoanele!

Piața fu cuprinsă de rumoare.

— Vai, dar este incredibil!

Cei trei inchizitori rămaseseră cu ochii bulbucați.

— Ooo, e extraordinar!

Olandezul amuțise în colțul lui.

— Doamne, este un miracol!

Jerónimo jubila...

— În numele Domnului, oprește imediat această... această... vrăjitorie!

✧ ✧ ✧

În caruselul rugăciunilor aștepta o singură bilă, cea inscripționată *Binecuvântează, Atotputernice, motorul cu combustie internă!* Cealaltă, a motorului cu abur, fusese dată deoparte. Cum să înalți către Domnul rugăciuni de binecuvântare pentru un lucru diavolesc? Nu, așa o blasfemie ar fi fost de neconceput!

Ea avea să-i fie legată de gât lui Jerónimo de Ayanz y Beaumont, pentru a-i reaminti, zi de zi, pentru restul vieții sale, de erezia pe care o săvârșise. După ce se va fi căit cum se cuvine și-și va fi ispășit penitența, bineînțeles. Alfonso Bernaldus avea să se ocupe de asta.

Arcul fu comprimat și – poc! – rugăciunea își începu plimbarea de-a dura pe inel. Repede, tot mai repede, pe măsură ce oamenii trăgeau de sfori dintr-o parte și din cealaltă, iar caruselul se balansa din ce în ce mai amplu pe arcuri. „Ia te uită!", își șopti în barbă Ruy Correnbalde, „o fi totuși o chestie și cu invenția asta cu praf de pușcă. Pun rămășag că două de-alea ar face mai multă treabă decât enoriașii cu funiile." Pentru că enoriașii nu puteau balansa mai mult de atât, iar la semnalul său bila fu eliberată de pe inel și – vâjjjj!! – se aruncă în văzduh.

— Ce... ăăă... ce mi-ai spus? reveni pe pământ și Alfonso, după ce privirea-i pierdu punctul din cer.

— Aaa, nimic, nimic... Mă gândeam doar... Uite că tot cu armăsari cu arcuri ne întoarcem acasă.

— Mda...

— Măcar tu ai avut succes aseară cu servitoarea? A cedat? Doar îl auzise sforăind.

— Eh, ea a cedat, dar nu mi-a mai trebuit mie.

— Cum așa?

— Păi... ticăloasa mi-a trimis voluptamecul...

II

Dragul meu Abraham[8],

Primește aceste câteva rânduri, scrise în grabă de un bătrân nebun, ca pe-o confesiune și-o rugă pentru iertăciune! Căci, de bătrân și de nebun ce sunt, n-am văzut semnele. Deși ele au fost. Limpezi

[8] Abraham de Moivre, matematician francez care a trăit între secolele XVII și XVIII, cunoscut pentru formula lui de Moivre și pentru teoria probabilităților. Este autorul cărții: *„The doctrine of chances"*.

ca lumina dimineților în care avea încă jar aprins înăuntru și presiune în cazan sau ca apa fântânii pe care o găseam mereu deschisă și cu găleata zăcând pe jos, deși puteam să jur că de cu seară o închisesem. Iubirea m-a orbit. Eram mândru de el ca de copilul meu, căci în el vedeam duhul înțelepciunii tale. Și, uite, de-asta l-am pierdut.

Nu, nu de-asta, l-aș fi pierdut oricum, era în firea lucrurilor să-l pierd. Că dacă e al lui, nu mai e al meu. Dar puteam să-l țin pe lângă mine, să-mi mai lumineze bătrânețea, să mă mai ajute prin gospodărie, c-o fi păcat, că n-o fi, Domnul să mă judece.

În seara asta, când l-am pândit, era deja prea târziu. L-am văzut îndesându-și câțiva bușteni, turnându-și pe gât o găleată de apă și luând-o la pas domol prin sat. Atunci deja nu mai era al meu. Când și-a desfăcut furtunurile, când și-a înfundat supapele de control cu dopuri, când a ales să mă părăsească, nu mai era nimic de făcut. Și, dacă l-aș fi oprit azi, ar fi plecat mâine noapte. Iar să-l distrug, nu m-a lăsat inima. Of, de nu m-aș fi luat după tine! De nu l-aș fi făcut exact după complicatele alea de probabilități și sofisme pe care mi le-ai lăsat scrise, poate încă l-aș fi avut, poate n-ar fi trebuit nici eu să fug de rugul vrăjitoarelor. Și e doar vina mea, nu tu m-ai pus să-l fac. Tu doar visai.

Dar cum aș fi putut să nu-l construiesc? Când știam cât de mult îți doreai asta? Cum, când însuși sufletul tău era acolo, pe hârtie, strecurat în labirintul de abur al minții de metal? Dorul de tine mă sfâșia. Întâi Sedan, apoi Saumur, acum Paris... cât să poată un părinte să îndure depărtarea de lumina ochilor lui? De-asta l-am făcut, de dorul tău. Am simțit în fiecare supapă a lui iubirea ta pentru matematică și mi te-am închipuit aproape, de parcă tu-mi spuneai peste umăr ce e de făcut. Și uite că sufletul tău, căci sufletul tău era acolo, pe foile pe care-ți sclipeau ochii când mi le povesteai, i-a dat și dorul tău de ducă. Mă întreb dacă măcar tu știai ce se-ascundea în înșiruirile alea de semne pe care le numeai „Teoria probabilităților".

Dar nu am răgaz să scriu mai multe, căci focurile se aprind prin sat și cred că pentru mine. Trebuie să plec. Nu-l pot căuta. Dacă-l găsești tu, spune-i și lui că-mi pare rău.

Adio!

Abia reuși părintele să citească rândurile până la capăt, că rumoarea gloatei de săteni ieșiți nitam-nisam la o plimbare sub clar de lună îl și acoperi:

— Necuratul! Acela-i însuși necuratul! își agita unul furca înșfăcată în grabă, în loc de baston.

Torțele scăpărară scântei.

— Nu de azi, de-o săptămână mișună noaptea prin sat! își puse o mămăiță mâinile-n șolduri.

— Ne fură lemnele! zbieră unul.

Huiduieli și clinchete de unelte gospodărești.

— Ne spurcă fântânile!

— Ptiu!

— Ne sperie copiii!

Vaiete, înjurături.

— Mie mi-a luat o găleată!

O clipă de tăcere. Apoi altul:

— Ne dă iama-n gospodării!

— Daaa!

— Ne trezește dobitoacele!

Din fericire, mulțimea revoltată nu număra mai mult de două duzini de suflete, iar ofurile lor erau cam aceleași, deci după vreo cinci minute toți ochii se îndreptară din nou în tăcere către părinte. Săltat din pat și adus mai mult pe sus până la atelierul lui Daniel de Moivre[9], de altfel gospodar de vază al pașnicei așezări Vitry-le-François, părintele Eudes Guarin ridică împăciuitor mâinile, alungând cu gestul său mânecile largi ale cămășii de noapte spre coate.

— Fiii mei, sunt sigur că totul are o explicație. Daniel doar ne e vraci de-atâta vreme. Nu la el mergem să ne oblojească trupurile? Ne-ar face un om rău atât de mult bine? De ce să credem că l-ar fi chemat pe cel rău?

— Am văzut cu ochii mei monstrul!

— Daaa! Și noi, și ceilalți, care se ascund sub plăpumi!

[9] Daniel de Moivre, tatăl lui Abraham de Moivre, a fost medic.

Eudes dădu ușor din cap, încercând parcă să alunge gândul că și el ar fi putut fi unul dintre aceia.

— Și n-au mai fost voluptameci rătăciți? O piedică scăpată la arc, un bolț tocit...

— Ei, dacă-i așa, făcu țața cu mâinile încă înfipte în șolduri, de ce-a scris el vorbele alea acolo?

— Așa e, de ce a scris?

O ultimă încercare din partea părintelui:

— Că-i... pare rău că l-a pierdut?

Hărmălaia însă izbucni mai mare.

— Și ce vreți să fac eu, fiii mei?

Deasupra capetelor celor răsculați, făcliile își încetară pentru câteva clipe dansul cu fiarele ascuțite.

— Să-l alungați dintre noi! scuipă cel cu furca vorbele printre dinții uneltei.

— Păi cum să fac asta, fiule, dacă a plecat?

— Mergem după el, îl găsim, îl aducem legat și-l alungăm!

— Sau, mai bine, îl ardem pe eretic! se băgă iar mămăița.

— Pe voluptamec?

— Și pe-acela! Și locul acesta drăcesc! întări unul, dându-se ba într-o parte, ba în cealaltă, ca să poată privi pe lângă Eudes, înăuntru, în încăpere.

Cu somnul trăgându-i pleoapele-n jos, părintele nici nu apucase să se uite în jur, de când mulțimea furioasă spărsese ușa atelierului cu un buștean și-l îmbrâncise înăuntru. Găsise foaia scrisă de mână pe masa de lucru, lângă altele cu desene și simboluri ciudate, și se întorsese în rama ușii, o citise cu voce tare, apoi purtase cu gloata discuția pe care tocmai v-am povestit-o. Acum, că se uita un pic mai atent... Dar nu, acolo nu erau decât alambicuri mai mari sau mai mici, țevi și altele, ca-n gospodăria oricărui creștin la care zeama distilată din fructe are mare trecere, nimic diavolesc în toate astea. Deci, spuse:

— Nu credeți că ne pripim un pic? Până la urmă, e doar un voluptamec defect, care-a luat-o razna.

— Unul care bea apă și mănâncă lemne! nu se lăsă nici femeia.

— Ei, haideți, acum. Fac și ei mișcări anapoda, cum le mai scapă arcurile, de poți crede că-s posedați. Dar chiar să mănânce, nu cred...

— L-am văzut cu ochii mei cum a făcut-o! Și bătrânul eretic a scris asta și el, nu? Dovada e-n mâna ta!

Și-uite-așa, îi trecu prin cap lui Eudes Guarin, vraciul satului a ajuns un bătrân eretic. Însă n-apucă să-și mustre micuța turmă de enoriași pentru aceste gânduri pripite, că femeia i-o luă înainte cu vorba:

— Să-l lăsăm în plata Domnului pe amărâtul ăsta de părințel. Nu vedeți că n-are sânge în vine nici cât un țânc de țâță? Haideți să chemăm Inchiziția!

✧ ✧ ✧

Soarele apusese de vreun ceas când *maquinaria-carro* cea neagră cu cruce albă, simplă, intră vâjâind în curtea interioară a mănăstirii San Martin Pinario de la Santiago de Compostela, îi dădu de două ori roată, încetinind din ce în ce și balansându-se de pe-o parte pe alta, în scârțâit de arcuri și pârâituri de scânduri, și-apoi opri cu un ultim cârâit scurt. Doar vâjâitul continuă și după ce pasagerii în robe sărăcăcioase coborâră, îi urmări până intrară în edificiul central, ba chiar îi așteptă cuminte să iasă.

Celor doi drumeți li se alăturase un călugăr de-al locului, care-i conduse pe lângă chiliile fraților săi, în spate, până la grădină. Acolo, în cercul de lumină al unei făclii înfipte în țărână, silueta unui bărbat se apleca și ridica în tempo susținut, lângă o fântână.

— Acela e, spuse călugărul, apoi se întoarse de unde venise.

Rămași singuri, cei doi se îndemnară unul pe altul din priviri și, cum niciunul nu se încumetă, purceseră împreună. Un zăngănit de lanț îi opri la câțiva pași de cel care-și făcea ciudatul exercițiu de seară. Mai mult de atât poate nu era chibzuit să se apropie. Așteptară câteva clipe să fie băgați în seamă, însă

aplecările omului nu conteniră. De aici vedeau că, de fapt, împingea de mânerul unei instalații. De fiecare dată când ajungea jos, mecanismul scotea un sunet ca de greiere, iar la capătul de sus al mișcării, bila ca o ghiulea de tun care îi atârna de gât se balansa și-și zornăia lanțul.

— Aha, îi șopti cel mai slab celui mai gras, drăcovenia aia a lui ar fi trebuit, cică, să se lege la o pompă. Ei, uite cum le aranjează Domnul pe toate!

— Domnul sau abatele, îi răspunse tot în șoaptă celălalt, apoi continuă cu voce tare: Jerónimo de Ayanz y Beaumont?

Cri – zang, cri – zang, cri – zang!

Cei doi se priviră iarăși unul pe altul, să-și facă curaj. Cel grăsuț tuși, își drese glasul, apoi repetă, mai cu plămân:

— Jerónimo... de... Ayanz... y... Beaumont!

După încă două pompări, omul își roti capul doar atât cât ei să-i poată vedea buzele care se mișcau. Număra. Ei așteptară. El termină. Se întoarse spre ei, ridică făclia și le lumină fețele.

— Ah, excelențele voastre erați... Cu ce vă poate fi de folos păcătosul de mine?

Trecu pe lângă ei, îndreptându-se, probabil, spre odaia sa. Îl urmară.

— Nu pari prea... ăăă... bucuros... să ne vezi!

— Alfonso Bernaldus, îi șopti tovarășul său de drumeție, uiți că avem nevoie de el?

Mâna durdulie se ridică.

— N-ai zis tu că judecățile la tine, târguiala la mine? Lasă-mă să mă târguiesc cu el, că el are mai mare nevoie de noi.

Cel cu torța continua să meargă agale, ei după el.

— Jerónimo, am venit cu gândul de a-ți face o favoare.

— Îngăduința excelențelor voastre e ruptă din Rai. N-a fost zi în toți anii aceștia de când trăiesc în minunata asta de mănăstire în care să nu-I mulțumesc Celui De Sus pentru ea.

— Și... ăăă... n-ai vrea să-I mulțumești și pentru că te-a ajutat să-ți termini penitența? Să pleci chiar mâine de aici?

Rămas în urmă, celălalt inchizitor, Ruy Correnbalde, își legănă capul. Direct la țintă! Și punct ochit, punct lovit! Căci Jerónimo începeni locului.

— Mâine?

— Da, mâine! Dacă, desigur, faci și tu ceva pentru noi.

— Ce-aș putea eu face pentru...

— Eh, o nimica toată. De fapt, nici nu avem chiar nevoie de tine, dar dacă tot ne știm și dacă tu tot nu ai altceva mai... ăăă... important... de făcut...

— Desigur, desigur. Dacă pot să ajut, atunci...

— Păi noi credem că poți. Hai, mergi de te odihnește, plecăm mâine în zori. Rămânem și noi aici peste noapte, de dimineață ne vedem în curtea din față. Ți-om spune pe drum ce și cum.

Însă omul făcu stânga-mprejur și se grăbi înapoi, spre fântână. Dacă excelențele lor rămâneau peste noapte, înseamna că mai era nevoie de apă pentru încă două îmbăieri.

Și, cri – zang, cri – zang, cri – zang...

✧ ✧ ✧

Nu trecuseră zece minute după ora șase când, cu o desagă mică pe umăr, Jerónimo răsări lângă *maquinaria-carro* a celor doi inchizitori. Strâmbă el din nas dându-și seama ce era de fapt ciudatul vehicul, însă, când îi fu întinsă manivela, spuse doar:

— Îți mulțumesc, Doamne, pentru că mă înveți umilința! apoi o luă și, potrivind-o în gaura din dos a *artilugio*-ului, după cum i se arătase, începu să învârtă de zor, reînviindu-i vâjâitul de cu o zi înainte.

— Ajunge, hai, țuști înăuntru! îi strigă Ruy Correnbalde, iar el fu convins că un dram de zeflemea răzbătea prin glasul inchizitorului celui tânăr și slăbuț.

Urcă în spate, pe o cutie mare de lemn, căci în față erau doar două locuri.

— Ești sigur că nu vrei să mân eu? vorbi din nou Ruy Correnbalde, de data asta pentru fratele său. Nu? Bine, hai, dă-i drumul atunci, dar mai încet, că ne răsturnăm, înțelegi?

Trăgând de câteva pârghii și apoi apăsând o pedală, grăsanul iscă o cascadă de păcănituri care făcură șandramaua să se scuture, apoi, împinsă de altă pedală, undeva, sub cutia pe care ședea noul lor tovarăș de drum, de marginea roții de moară pe care o urnise cu manivela și căreia pistonul îi iuțise învârtirea, o a doua roată, mult mai mică, se atinse, îi împrumută mișcarea și o trimise mai departe, prin lanțuri și angrenaje, către axul roților. Vehiculul se smuci, se opinti și-o luă din loc.

Cu o trăsură obișnuită sau cu un armăsar mecanic, un drumeț călătorind din nordul Spaniei, de la Santiago de Compostela, către provincia franceză Champagne, unde se afla mica așezare rurală Vitry-le-François, ar fi petrecut mai bine de două săptămâni pe drum. Cu *maquinaria-carro* însă, nu avea să piardă mai mult de cinci zile, dacă opreau doar pentru înnoptat și cele trupești. Aveau, deci, să călătorească toată ziua. Ca să-i treacă timpul mai ușor și să nu fie el nevoit să-i povestească și lui Jerónimo ceea ce cu doar o zi în urmă îi povestise lui Alfonso, adică mai nimic în multe cuvinte, căci nici el nu pricepea prea bine cu ce aveau să se confrunte la Champagne, Ruy îi dăduse să citească singur cele trei scrisori pe care le avea: a unui oarecare Daniel de Moivre către fiul său Abraham, pe care dumneavoastră ați citit-o mai sus, a unui părinte neînsemnat, Eudes Guarin, către Eminența Sa Cardinalul inchizitor Velasco, prin care-i cerea ajutorul, și împuternicirea acestuia din urmă către el însuși să acționeze așa cum credea de cuviință pentru a face lumină peste faptele care s-au petrecut în micuța așezare Vitry-le-François și, bineînțeles, pentru a-l învinge și alunga pe cel necurat.

— Deci, spuse Jerónimo, după ce citi a doua oară fiecare dintre cele trei scrisori, dacă înțeleg eu bine, aveți nevoie de mine tocmai ca să deslușesc cum merge un *artilugio* cu abur, la fel ca al meu. Pe care l-ați anatemizat ca fiind eretic!

— Ca al tău pe care l-am anatemizat pentru că *era* eretic, Jerónimo, am crezut că după atâția ani la San Martin Pinario ai înțeles și tu atâta lucru.

— Ei, se băgă și Alfonso, se pare că n-a înțeles. Păi... în cazul acesta... eu zic să-l ducem înapoi. Asta e, m-am înșelat eu, și gata.

Însă Jerónimo nu se lăsă:

— Soarta mea e în mâinile excelențelor voastre, ca și până acum. Vreau doar să înțeleg cum vă poate sluji o minte păcătoasă să găsiți rodul alteia.

— Păi, speram, se întoarse Ruy cu totul spre cel din spate, să nu mai fie atât de păcătoasă și acum.

— Și-atunci cu ce ar mai fi de ajutor?

— Ereticul își recunoaște erezia, se căiește, e iertat, dar nu uită!

Desigur, ca inchizitor, nu putea să nu aibă dreptate. Anii petrecuți în penitență și ascultare i-o arătaseră lui Jerónimo suficient de clar. Mulțumi, deci, pentru îndrumarea spirituală, îi restitui foile, apoi spuse:

— Ar avea excelențele voastre ceva împotrivă dacă eu aș străbate restul drumului până la Champagne cu diligențele? Sunt sigur că aș găsi...

Cei din față se uitară pieziș la el, apoi izbucniră amândoi deodată în râs. Întâi vorbi cel gras:

— Încă te macină, nu-i așa?

Apoi celălalt:

— Vanitatea ta te-a dus la erezie, tot n-ai scăpat de ea. Crezi că nu-mi aduc aminte că la același tribunal la care am binecuvântat invenția lui Huygens am anatemizat vrăjitoria ta? Nu, vei rămâne cu noi și vei aprecia minunea asta mecanică! Pentru binele sufletului tău!

Și, tot pentru binele sufletului lui, îi lăudară și-i explicară automatizările grozave pe care drept-credinciosul olandez Christiaan Huygens le adusese invenției sale, în cei câțiva ani care trecuseră de atunci, făcând-o atât de folositoare și de ușor

de exploatat: dozatorul angrenat în tandem cu piatra de moară, care lăsa automat să curgă din praful de pușcă exact atât cât era nevoie și exact atunci când explozia ajuta la accelerarea acesteia, amnarul cu disc de cremene, sincronizat și el să scapere la momentul oportun, pedalele care cuplau sau decuplau mecanismele cu explozie de piatra rotitoare, ajutând-o atunci când aveau trebuință să-și ia viteză sau să urce o pantă, dar lăsând-o doar în inerția ei, la vale. Și-i mai povestiră cum aveau de gând să construiască o rețea întreagă de drumuri din drugi de fier, prinși între ei doi câte doi cu trunchiuri groase de copac, pe care asemenea minunății să gonească încă și mai repede, pe roți tot de fier, cum se gândeau chiar să culce o piatră din aceea rotitoare, mare cât un palat, în mijlocul unui așezări mai răsărite, probabil chiar Santiago de Compostela, și să o țină în mișcare zi și noapte, împingând-o mereu cu multe pistoane din acelea, dar mult mai mari și ele, ca toată urbea să-și ia energie de la ea cu lanțuri și curele întinse prin galerii pe sub pământ, iar dacă acesta se dovedea un lucru cu putință de făcut, atunci aveau să-l săvârșească în toate marile cetăți ale Europei civilizate. Iar toate aveau să fie înfăptuite până la sfârșitul secolului XVII. Și câte și mai câte nu-i povestiră.

Dar, cum nimic altceva demn de menționat nu s-a mai întâmplat în cele cinci zile de drum în care Alfonso și Ruy au făcut cu rândul la cârma și manetele *maquinariei*, poposind doar peste noapte în câte un han în care pe ei doi îi odihneau camerele cele mai bune, iar pe fostul eretic pe un pat cu saltea de paie, în dormitorul servitorilor, nici eu nu vă voi plictisi pe dumneavoastră mai mult cu acest capitol. Vă voi mai spune doar că la începutul drumului au ținut apele azurii ale golfului Biscaya în stânga, au traversat orașele Bilbao și Bordeaux, au cotit-o apoi spre inima Franței și, la sfârșitul celei de-a cincea zile, după o călătorie istovitoare, dar ferită de peripeții, au ajuns cu bine în curtea casei parohiale a lui Eudes Guarin. Spre încântarea și liniștea acestuia, care a fost nevoit să se sprijine de stâlpul porții, când i-a văzut pe cei doi inchizitori în robe încinse cu funii, urmați de ereticul cu bila lui de fier atârnându-i la gât.

✧ ✧ ✧

Atelierul lui Daniel de Moivre, dacă putem numi astfel încăperea mică, semănând mai degrabă a magazie de scule, în care părintele Eudes îi conduse pe cei trei oaspeți, în dimineața următoare, se prezenta exact așa cum îl lăsase cu o săptămână mai înainte. Nu-i fusese greu, folosindu-se de numele Inchiziției, să-i țină departe pe săteni, mai ales că problemele lor redeveniseră cele de toate zilele, odată cu plecarea spurcăciunii și a plăsmuitorului ei din comunitatea lor pioasă. Chiar și acum, deși curiozitatea îi îndemna să-și tot facă de lucru prin preajmă, nu îndrăzneau să treacă de gardul gospodăriei.

Așadar, ceea ce Jerónimo găsi când intră fu exact ceea ce Daniel de Moivre lăsase în noaptea fugii sale. Mai puțin scrisoarea de pe bancul de lucru, evident, însă celelalte erau toate acolo: foile cu desene și simboluri, sculele înșirate peste tot, tuburile de aramă, cele mai multe în formă de T, Y sau X, așezate după mărimi în felurite cutii, pe-un raft de lemn, furtunurile flexibile, atârnate de grinzi, câteva din ele legate împreună și prinse la un capăt de o cutie lucioasă, asemănătoare uneia de bijuterii, plină de robinete, pistoanele, și ele ordonate de la mic la mare, într-un cufăr, butoiașul cu untură într-un colț, cele două alambicuri, pe care părintele le crezuse a fi pentru distilarea borhotului, dar el știa mai bine despre ce era vorba, una deasupra unui cazan mic de ardere, cealaltă puțin mai încolo. Și-n plus, pe lângă toate astea, pe care le știa oarecum și cărora era convins că le putea dibui întrebuințarea în lumea aburului, mai văzu într-o ladă niște cutiuțe pătrate cu găuri mici într-unul dintre pereți și cu țevișoare ca paiele de grâu de partea cealaltă. Bănuia că ar fi camere obscure, mai ales că lângă ele se odihneau și câteva lentile, însă la ce-ar fi servit, n-avea idee.

Clericii îl lăsaseră pe el să arunce primul ochi, apoi intrară și ei. Cercetară încăperea toți trei cu privirile, apoi atinseră în treacăt una-alta, luară câte un obiect între degete, pentru a-l putea privi în lumină, apoi luară mai multe, traseră cutiile mai

la vedere... și, nici una, nici două, se treziră cotrobăind prin toate alea, sporovoind și făcând o harababură de nedescris.

— Deci, încă o dată, cum zici că funcționează... ăăă... chestia asta? Că eu tot nu pricep. Dacă e supapă, atunci trebuie să se deschidă într-un sens, nu? Dar, uite, asta nu se deschide nicicum!

Și, ducând la gură țeava pe care o tot cântărea în mână, grăsanul suflă în ea și dintr-o parte și din cealaltă, umflându-și obrajii rumeni, și așa destul de rotunjori, însă nimic nu ieși la capătul celălalt.

— Excelența ta se gândește la o supapă normală. Aceasta e comandată. Vezi, aici, bumbul acesta? Uite.

Îl puse din nou să sufle, apăsând apoi bumbul cu vârful unui cui. De data aceasta, în partea cealaltă se auzi un șuierat slab, căci, cu chiu cu vai, un pic de aer reușea să treacă.

— Gândiți-vă, continuă pentru toți trei, că dispozitivele astea merg cuplate la cazanul cu abur, deci presiunea va fi mult mai mare. De exemplu, piesa aceea se cuplează mecanic cu astălaltă... Luă una care semăna cu un degetar. Aici, dacă este presiune, răsare o protuberanță, care apasă pe bumbul de pe cealaltă. Și asta e doar una dintre șmecherii. Ia priviți la supapa astălaltă! Lasă să treacă abur doar dacă vine presiune pe amândouă aceste orificii. Astălaltă, dimpotrivă, îl lasă să treacă indiferent pe care vine. Dacă interpretez eu corect, prin tot felul de caraghioslâcuri d-astea, acest Daniel de Moivre a imprimat un fel de logică în instalațiile lui de țevi cu abur. Ceva de genul: dacă o condiție sau alta se respectă, atunci aburul merge într-unele mecanisme, altfel nu. Sau altfel în altele. E o chestie complicată, în ansamblu, dar simplă pe porțiuni. Supape cu clapete din astea pot funcționa ca senzori pentru stimuli exteriori, în vreme ce o încrengătură de tot felul de trasee intersectate poate ține loc de creier. Uitați cât de mici sunt acestea! Cât niște ace de cusut! Vă dați seama ce combinații ar încăpea într-o ladă, de exemplu, dacă am folosi așa niște țevișoare?

Cam acela fu momentul în care Jerónimo întâlni privirea lui Ruy Correnbalde și deodată simți bila atârnându-i greu de gât, trăgându-i capul în jos, plecându-i-l. Vorbise deja prea mult.

— Adică, se băgă și gazda lor în vorbă, a făcut un voluptamec cu aburi, care gândește singur?

Jerónimo nu riscă un răspuns. Îl dădu însă Ruy:

— Așa s-ar părea că a vrut, dragul meu. Diavolul e un meșter neîntrecut, nu-i așa?

Și-l pironi cu privirea pe Jerónimo. Dar acesta nu se pierdu cu firea.

— Eu doar v-am arătat ce se poate face cu alămurile astea. Ce-a făcut Daniel, n-aș putea ști. Zice acolo, în scrisoare, că a încercat să... cum zicea? Să construiască posibilitățile fiului său, Abraham, în labirintul de abur?

— Cam așa ceva, confirmă Alfonso, deci el este adevăratul eretic! Eudes, unde e Abraham de Moivre?

— La Paris, excelență, studiază fizica. Am trimis deja după el.

— Foarte bine! Avem de discutat cu dumnealui.

✧ ✧ ✧

La nord de Vitry-le-François, cam la vreo jumătate de oră de mers pe jos, între păduri dese, râul Saulx se vărsa în Marna. Când ați aflat dumneavoastră acest lucru, dacă acum sau mai demult, n-am eu de unde știu. Însă știu că Jerónimo de Ayanz y Beaumont l-a aflat chiar în acea seară, la cină, de la părintele Eudes Guarin. Tot atunci a aflat și despre Abraham de Moivre, fiul săteanului prin al cărui atelier scotociseră mai toată ziua. Cum că, deși tatăl său fusese un eretic protestant, îl dăduse la școala catolică din sat, unde însuși părintele Guarin îi pusese cartea în brațe, cum că apoi mersese la Sedan, la o academie protestantă, iar apoi, când erezia aceea fusese învinsă definitiv, iar academia din Sedan închisă, își continuase învățăturile la Samour, unde studiase o știință ciudată, numită logică. În fine, că acum se afla la Paris, unde învăța fizica.

Și-a mai aflat el și că-n provincia Champagne se elabora un vin aparte, dulce, care făcea spumă și bulbuci când era turnat

în pahare, iar celor trei clerici tare le mai plăcea. Însă el însuși gustul nu i l-a aflat, căci, dacă norocul îi surâdea atât de limpede, nu putea să-și bată joc de el.

Așa s-a făcut că, în seara aceea, după ce sforăielile somnului adânc începură a se auzi din toate cele trei odăi, Jerónimo coborî din patul său de campanie, pus în bucătăria casei parohiale, se îmbrăcă și, în vârful picioarelor, plecă, în puterea nopții. Avea să meargă spre nord, urmând pașii de cu vreo săptămână înainte ai voluptamecului, căci era convins că, având nevoie de lemne și de apă, pădurea care înconjura zona în care un râu se vărsa în altul i-ar oferi o ascunzătoare numai bună.

Însă, înainte de a părăsi satul, mai dădu o raită scurtă prin atelierul lui Daniel de Moivre, de unde ieși cu o desagă plină de scule, țevi și supape pe un umăr, și cu mănunchiul de furtunuri, cel care avea cutia cu robinete la capăt, făcut colac, pe celălalt. Foile cu ecuațiile matematice și schemele circuitelor de abur prin care acestea erau aduse din lumea ideilor în cea a obiectelor lipseau, Ruy Correnbalde le luase cu el. Să le șterpelească pe acelea își dădea seama că, pur și simplu, îi era cu neputință fără ca inchizitorul să-și dea seama. Și consecințele ar fi fost dintre cele mai rele. Nu, nu merita riscul, trebuia să se mulțumească cu altceva, oricât de greu i-ar fi fost.

Urmă, deci, la lumina lunii cărarea ce ducea afară din sat și intră în pădure. Merse vreo câteva sute de pași pe bâjbâite, pe unde-i păru locul cel mai mult printre trunchiurile de copaci, fără a-i păsa dacă într-adevăr cărarea mergea pe-acolo, apoi, când socoti că ajunsese suficient de departe de sat, aprinse un felinar. „Ei, acu-i acu! Mai departe, ce fac?" De jur-împrejur, numai copaci cu ochi sclipitori printre crengi, bu-hu-hu-uri chemându-se unele pe celelalte și miros de pădure. Și niciun semn că pe-acolo trecuse mai acum o săptămână un om de metal. Dar la ce s-ar fi așteptat? Probabil plouase măcar o dată între timp, orice urme ar fi lăsat tălpile voluptamecului trebuie că se șterseseră, iar puterea naturii astupase fără doar și poate

stricăciunile pe care un trup cam de două ori cât al unui om – așa îl apreciase – le-ar fi săvârșit prin rămuriș sau tufăriș.

Dar parcă nici să se întoarcă nu-i venea. Ce s-ar întâmpla dacă ar face-o? A doua zi inchizitorii l-ar întreba ce crede, iar el le-ar spune. Căci nu prea se pricepea să mintă. Și-atunci ei ar aduna sătenii, i-ar agita bine și i-ar mâna de-a valma în pădure, cu funii și topoare. La lumina zilei ei l-ar găsi pe fugarul cu duh de abur și fum, l-ar lega și, dacă ar scăpa ceva întreg din el de furia gloatei, ar sfârși topit pe-un maldăr de lemne cât să încălzești o casă patru ierni. Și duhul lui ar fi pierdut. Nu, așa ceva nu avea voie să se întâmple. Și doar el putea opri grozăvia. Așa că merse mai departe, spre nord.

Și, de vă vine dumneavoastră a crede au ba, cum uneori lucrurile nu-i ies omului cum îi e voia, de zici că încearcă a rostogoli pietre de moară la deal, dar alteori îi merg ca unse, cam pe când copacii din față prinseră a se rări și peste tânguirea bufnițelor începu să se audă și orăcăială broscărească, un sunet nou și drag lui ca scâncetul primului său născut îi ajunse la ureche: puf-puf, puf-puf!, iar mai apoi: puf-puf-zdrang, puf-puf-zdrang! și el știu că-și aflase mușteriul!

Stinse felinarul și grăbi pasul spre liziera pădurii, căci printre copaci greu ar fi putut să-și dea seama ce și de unde se auzea, însă nu ieși chiar de tot. Zdrăngănitul de fiare își găsise însoțitor într-un scrâșnet de prundiș, în aer simți un iz de fum. Trebuia să fie foarte aproape. Pășind ca pe ouă, se dădu după un trunchi gros, chiar la buza pădurii. Sunetele îi păreau să urmeze malul râului, deci, din ascunzătoarea sa, ar fi trebuit să-l vadă. Își iți numai puțin capul din spatele copacului și...

Era acolo! Iar că arăta exact așa cum și-l imaginase, tot nu-i potoli uimirea. O arătare cu formă de om, înaltă de vreo patru metri, cu trupul ca un cilindru, în care recunoștea o sobă cu lemne având un cazan mare deasupra ei, cu un clopot în loc de cap și cu brațele și picioarele din drugi de fier prinși în bolțuri și lagăre, lucea în lumina lunii. Din cine știe ce țicneală, Daniel îi făcuse și un ciot de coadă, pe care-o ținea în sus. O sumede-

nie de furtunuri și țevi plecau de la cazanul de presiune către clopot și de la clopot spre mulțimea de pistoane care împingeau de fiare înainte și înapoi, fâsâind și pufăind abur, făcând paiața aceea imensă să-și ridice câte un picior, să și-l poarte înainte, apoi să-l coboare pe pământ, într-un mers lent, stângaci, dar care-l vrăji subit. Iată ce putea face aburul! Iată unde-ar fi putut – unde-ar fi trebuit! – să ajungă el însuși, dacă ar fi fost lăsat. Simți bila atârnându-i de gât, mai grea acum decât în toți acei nenorociți de ani în care o purtase la San Martin Pinario. Curând, avea să scape de ea. Numai să-i reușească planul!

Furișându-se de la un copac la altul, îl urmări pe voluptamec în vreme ce acesta mergea fără grijă pe malul râului, până când ajunse într-un loc în care apa pătrundea în mal, făcând un golfuleț. Acolo, făptura se opri. Clopotul care-i servea drept cap prinse a i se roti într-o parte și-n alta, parcă vrând să se asigure că acela e locul pe care-l căuta. De bună seamă că era, căci întreaga namilă se roti pe un picior și se îndreptă direct spre buza pădurii. Jerónimo își ținu respirația. Însă nu spre el se îndrepta, ci undeva mai încolo, unde zăcea trunchiul uscat al unui copac doborât de cine știe ce stihie.

„Desigur!" își șopti în gând omul, în vreme ce ramurile trosneau și se frângeau în mâinile puternice, intrând apoi, bucăți-bucățele, pe ușița din burta trupului celui urmărit. „Trebuie să mănânce!"

În sobiță, lemnele se aprinseră numaidecât de la jar și vălătuci de fum ieșiră prin ciotul pe care el îl crezuse coadă.

„Măi, să fie!"

Apoi, așa cum se aștepta să facă, uriașul merse la apă, se aplecă fâsâind, își scufundă o mână și se ridică apoi scoțând o găleată plină. Și, nici una, nici două, dădu capul pe spate și o turnă în cazan.

Acela fu momentul pe care Jerónimo îl așteptase! Căci, după o masă copioasă, orice om, fie el și de metal, trebuie să-și facă siesta. Deci, cum îl văzu că se așează ușor pe fund, ca să-și refacă în cazan temperatura, după găleata de apă proaspătă pe

care-o băuse pentru completare, se și năpusti asupra lui! Cuprins de moleșeală, voluptamecul nu apucă decât să-și ridice ochii sticloși către el.

— Nu-ți voi face rău, îi spuse, vreau să te ajut!

Și-i smulse dopurile din supapele de control. „E oare păcat să minți un obiect din acesta?" gândi încercând să-și înăbușe strigătul de durere, căci jeturile de abur îi și umplură mâna de bășici. Capul omului de metal alunecă pe spate, pistoanele care-l țineau sprijinit în brațe se comprimară neputincioase sub greutatea cazanului și întreg trupul se culcă încet pe-o parte. Un ultim „puf" i se ridică dintre buzele de fier. „Dacă are suflet, e păcat. Dar eu chiar nu-i vreau răul! Nu l-am mințit!"

Îi întoarse capul și dădu de lentilele ochilor. O față umană cu obraji supți, nas ascuțit, buze subțiri, sprâncene rotunjite și plete creț, îi fusese pictată în jurul lor. Acolo unde buzele se atingeau era și o fantă, un fel de mandibulă fiind decupată în clopot. Pe acolo se turna apa. Probabil că avea o supapă de separare între cazan și restul circuitului de presiune, dacă încă se putuse mișca și când acesta era deschis. Și probabil că mai avea o supapă cu robinet mai jos, sub burtă, pentru evacuare. Va afla el toate astea, numaidecât. Și multe, multe altele. Își desfăcu desaga, scoase uneltele și începu să caute pe trupul uriașului capete de șuruburi. „Nu, chiar nu vreau să-i fac rău. Dar oare el ar fi înțeles?" Și începu să-l dezasambleze la lumina felinarului și a lunii, în susur de apă și orăcăit de broaște.

✧ ✧ ✧

Doi oameni plimbându-se pe strada mare a unui sat, într-o dimineață, n-ar fi fost un spectacol care să țină lumea cu gura căscată, cocoțată pe garduri. Cred că veți fi și dumneavoastră de acord cu asta. Ei, dar dacă unul dintre acei oameni ar fi înalt de vreo patru metri, ar avea trupul de metal și ar scoate abur și fum la fiecare pas, atunci cred că altfel ar sta treaba, iar dumneavoastră ați înțelege de ce sătenii se comportară așa cum o

făcură, atunci când Jerónimo de Ayanz y Beaumont intră în sat, ținând într-un fel de lesă cu robinete voluptamecul lui Daniel de Moivre. Și-i urmăriră, ca la bâlci, cât mărșăluiră ei amândoi, cu pas domol, până în fața bisericii din sat.

Pentru cei trei clerici, dimineața venise cu sete mare și cu dureri de cap, pe care se și puseseră să le dreagă cu murături și apă rece. Că Jerónimo era lipsă la apel nu-i îngrijorase defel. Avusese el ocazii mai bune să fugă, dar nu o făcuse. Doar n-o fi fost atât de nebun s-o facă tocmai acolo! Sigur era pe undeva prin preajmă, cu vreo treabă. Dar cum mestecau ei de zor la murături și sporovăiau vrute și nevrute, hop!, un enoriaș dădu buzna peste ei în bucătăria casei parohiale și-i anunță că tovarășul lor de drum tocmai adusese monstrul înapoi. După care, un altul se ivi gâfâind și le spuse că Abraham de Moivre sosise și el mai adineauri, cu o diligență, de la Paris.

Și iată cum se făcuse că, dis-de-dimineață, în curtea bisericii din Vitry-le-François, în mijlocul gloatei strânse ciorchine, un tribunal ad-hoc al Sfintei Inchiziții se puse pe treabă. Și de ce nu, când întruneau toate condițiile? Traseră o masă afară și încropiră curtea: Alfonso Bernaldus era *alugacil*, Ruy Correnbalde, *calificador*, iar ca *fiscal*, cu toată umilința cu care refuzase de mai multe ori, îl numiră pe Eudes Guarin. Ca martor avea să vorbească Jerónimo de Ayanz y Beaumont, eroul satului, împreună cu acesta din urmă prin reprezentanții săi, prezenți toți. Doar în boxa acuzaților – o bancă simplă din lemn – avuseseră o oarecare problemă în a decide pe cine să așeze. Daniel de Moivre lipsea, căutarea lui putând fi amânată pentru o altă zi, acum că pericolul fusese înlăturat, dar rămânea Abraham, mintea din spatele blasfemiei, și blasfemia în sine. Până la urmă, deciseră să-i așeze pe amândoi, unul lângă altul, iar Jerónimo, mânuind cutia cu robinete din capătul lesei, îl așeză pe voluptamec lângă tizul său uman. Căci, așa cum râsetele și degetele sătenilor o tot arătară, al lui era chipul pictat pe clopot.

Cum avea obiceiul, Alfonso deschise lucrările cu o rugăciune la care-i puse pe toți să participe și, după ce ultima cruce

fu făcută peste capetele mulțimii și ultimul „Amin!" fu rostit, îi dădu rândul lui Ruy, căci așa se cuvenea, să conducă procesul.

— Dacă înțeleg eu bine, începu Correnbalde când rumoarea se mai domoli, acuzația pe care i-o aduceți acestei... *maquinaria*, acestui voluptamec, de fapt, e că este posedat, nu-i așa?

— Daaa!!! răzbătu din toate părțile.

— Păi dacă e așa, cum de l-a adus prietenul meu Jerónimo de Ayanz y Beaumont atât de ușor înapoi?

„Acum să te aud!", îi mai auzi Jerónimo cuvintele nerostite, însă de data asta era pregătit.

— Excelențele voastre, eu ca să-l aduc aici, i-am pus furtunul acesta cu robinete. Știți cum funcționează? Foarte simplu! Apa fierbe, apoi... apoi își aduse aminte de celălalt proces și de felul în care *alugacil*-ul i-ar fi putut fi de ajutor. Apoi, ia, spuneți-mi mie ce se întâmplă când fierbe apa tare într-un vas închis?

— Îi sare capacul! auzi vocea lui Alfonso, așa cum sperase.

— Exact! De ce?

— Păi, pentru că se face acolo presiune, și degetele grăsanului făcură ca și cum ar scărmăna lâna, de la bolborocii ăia.

— Foarte corect, crește presiunea! Dar dacă am un capac foarte bine strâns și un furtun cu un robinet în capăt, care pornește din acel capac, iar eu deschid doar din când în când robinetul?

— Ar fâsâi pe-acolo, prin furtun, când îi dai drumul!

— Prea bine! Și dacă pun după robinet încă un furtun, pe care îl vâr cu capătul celălalt într-un mecanism ca acesta?

Și scoase un mic cilindru cu piston, pe care-l șterpelise mai înainte din atelierul lui Daniel de Moivre, îi înfipse grosolan în supapă un furtun și suflă cât putu în el. Pistonul se ridică încet.

— Da, strigă Alfonso, aia s-ar întâmpla, arătă cu degetul, ar împinge aburul chestia aia afară în locul suflatului tău!

— Bravo, aplaudă Jerónimo, o intuiție excepțională! Ei, nimic mai mult de atât nu e cu acest voluptamec când are furtunurile astea înfipte-n el. Aici se face focul, aici fierbe apa, pe-aici

vine aburul la cutia asta de comandă a mea, prin robinetele astea îl las eu să se ducă înapoi, către ce pistoane vreau!

Și, ca să-nțeleagă ei mai bine, după ce le arătă piesele, deschise și închise de câteva ori două robinete, făcându-l pe uriașul de metal așezat pe bancă să ridice câte un picior, ca un școlar năzdrăvan plictisit de lecția de la școală.

„Aahhhaaaa!!!"-ul care făcu înconjurul cetei de enoriași îl convinse că fusese suficient de clar.

— Sunt luminat, spuse și *calificador*-ul. Vezi ce bine-am făcut că te-am luat cu noi? Nu numai că ai găsit jucăria, dar ai și priceput cum s-o faci să meargă și ne-ai explicat și nouă. Te felicit! Înțelegi și tu acum judecata noastră? Căci, plăsmuind erezia aia a ta cu roțile care se învârteau singure, ai început să pricepi felul în care Dumnezeu a vrut ca noi să putem folosi puterea aburului. Că necuratul ți-a sucit mințile atunci într-o vrăjitorie, nu vreau să-mi mai aduc aminte, vremea pedepsei tale a trecut. Căința ta sinceră te-a făcut să deschizi ochii și să vezi toate pe care ni le-ai explicat, de asta sunt încredințat. Dar acum spuneți-mi – și se uită la toți trei, Abraham de Moivre, voluptamecul ce-i purta fața și Jerónimo – aveți vreunul din voi idee cum a putut vrăjmașul să pună stăpânire pe el când a plecat singur?

— Nu e niciun vrăjmaș, Excelență, deschise în sfârșit gura Abraham de Moivre, care până atunci stătuse ca pe ace, și nicio vrăjitorie. Dacă bunul dumneavoastră tovarăș, Jerónimo, și făcu o plecăciune scurtă către el, fără să observe că acesta-și ferise privirea, a explicat cum funcționează mușchii omului de metal, lăsați-mă pe mine să vă explic cum îi funcționează mintea, ca să punem punct acestei neînțelegeri și să-l căutăm pe tata. Cine știe pe unde-o fi umblând...

— Toate la timpul lor, tinere, la timpul lor, își scutură Ruy mâna, sunt sigur că-l vom găsi nevătămat. Revino la ce-ai spus mai devreme. Parcă ziceai ceva de o minte...

Nodul din gâtul lui Jerónimo se lăsă greu înghițit, dar nu era chip pentru el să-l avertizeze pe Abraham. Fie-i soarta milostivă!

— Da, exact! Minte! Dar nu ca a voastră sau ca a mea, nu, una de supape, dar cu nimic mai puțin o minte! Uitați, formulele matematice sunt aici, și scoase din desagă un vraf de caiete cu simboluri ca cele pe care le găsiseră în atelierul tatălui său, teoria probabilităților, voi scrie și o carte. Mai greu mi-a fost să găsesc o cale să aduc totul din tărâmul teoretic al matematicii în cel fizic, al realității, dar asta studiez la Paris. Și am reușit, cât de cât, cu supapele astea. Am redus totul la „da" sau „nu". Matematic, aceasta e cea mai simplă operațiune. Cu ea, se pot clădi toate celelalte. Iar eu am adus-o în lumea fizică prin „trece sau nu trece abur".

— Băiete, ce tot spui acolo?

— Vă explic cum îi funcționează mintea! Tovarășul vostru i-a lăsat-o pe dinafară când a legat furtunul de comandă direct între cazan și pistoane, dar voluptamecul poate funcționa și fără furtun. Gândește singur, cu capul acesta, și ciocăni în clopotul care reprezenta propriul lui cap, doar să-l lași. Nu e chiar, ăăă, perfect, căci probabilitățile sunt probabilități, dar gândește...

— Gândește? Adică are rațiune?

Of, cât ar fi vrut Jerónimo să-l oprească, dar mai mult decât să-l calce discret nu putu face fără a risca el însuși căderea din nou în dizgrație. Și tare greu mai ducea bila! Dar Abraham era prea aprins ca să-nțeleagă că nu-l apucase pe celălalt plimbatul chiar atunci, așa, de flori de măr.

— Da, are rațiune!

— Deci și conștiință! plusă Ruy, cu vocea neschimbată.

— Da, aș putea spune că are.

— Ca cea pe care singur Dumnezeu a suflat-o în nările oamenilor și numai oamenilor? Că are suflet, adică?

Murmur.

— Păi, dacă privim lucrurile așa, da...

✧ ✧ ✧

Ce s-a întâmplat apoi, cred că fiecare dintre dumneavoastră își cam dă seama, nu are rost să mai lungim povestea. Vă voi

mai spune doar că, în scrisoarea pe care Ruy Correnbalde i-a scris-o Eminenței Sale Cardinalului inchizitor Velasco, i-a propus introducerea matematicii în lista științelor asupra cărora inchiziția trebuia să-și ațintească privirea vigilentă, că Jerónimo a scăpat, în sfârșit, de lanțul și de bila care-i roseseră ani de zile ceafa, că, în schimb, cu unele asemănătoare s-a procopsit Abraham de Moivre la Prieure de Saint-Martin[10], că omul de metal a fost făcut bucăți și că, parcă pentru a i se face lui Jerónimo dreptate până la capăt, în desaga lui Abraham de Moivre inchizitorii aflară și cartea *„De Ratiociniis in Ludo Aleae"*[11] de Christiaan Huygens.

Ce însă nu aflară, fu creierul voluptamecului în cealaltă desagă, cea a lui Jerónimo. „O fi oare păcat să minți un om de metal? Dar să-l înșeli doar puțin, ca să-i salvezi sufletul?"

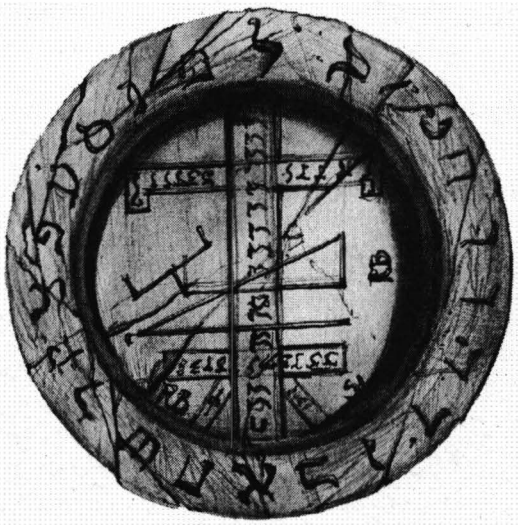

Ilustrație de Andrei Nicolescu

[10] Ca protestant, Abraham de Moivre a fost trimis, în 1685, la o școală catolică, la Prieure de Saint-Martin, pentru reeducare.

[11] Abraham de Moivre a studiat opere de referință în domeniul matematicii timpului său, precum *„De Ratiociniis in Ludo Aleae"* de Christiaan Huygens.

În derivă

de Dănuț Ungureanu

Colonelul Woodrow Hertz era un bărbat mătăhălos, alcătuit doar din gheme mari de mușchi și-o barbă de patru zile, genul de ins care te face una cu pământul și află asta abia la știri.

Voia să primească adevărul, tot adevărul și numai adevărul. Iar Casey nu intenționa să-i ascundă vreo firimitură, chiar riscând să-l înfurie pe cel căruia, între ei, îi ziceau „Hulk".

Casey Hadelka și încă doi camarazi fuseseră găsiți cu noroc dincolo de hotarul zonei operative, când nimeni nu se mai aștepta să-i recupereze vii. Plutiseră în derivă șaptezeci și șapte de zile, fără nicio legătură cu baza. Aparatura era praf, dar chiar de-ar fi fost întreagă, n-ar fi știut nici măcar s-o pornească. Pur și simplu, aceea nu era nava lor.

— Ia-o de la-nceput, băiete, îl sfătui Hertz, suflându-i în față încărcătura uneia din puturoasele lui țigări.

Și se lăsă în scaun, cu picioarele pe un colț al mesei, pregătit să asculte.

Hadelka înghiți în sec, pornind relatarea pe care o repetase de zece ori, ce-i drept, în fața unora mai mici în grad. N-avea fărâmă de talent ca povestitor, nu citise mai mult de trei cărți în adolescența zbuciumată, dar moaca ofițerului îl inspira ca o muză diafană. O muză cu bocanci 48, pe tălpile cărora puteai citi toate mizeriile Bazei de Operațiuni Zece.

— Am decolat din BOZ la data de 22051807. Eu, Wolfie Takei și Mae Robbins, cu un „fulger", seria...

— Mae „Doll" Robbins? îl întrerupse „Hulk", prea puțin interesat de seria torpilorului, oricum pierdut. Bună bucățică...

— Da, dom'le, încuviință Casey. Trebuia să parcurgem sectorul șase și să scanăm la mare distanță. Umbla vorba că de la o vreme *chaka* își fac de lucru dincoace de zona neutră stabilită prin...

— Mă adormi, nene... Vreau acțiune, nu gargară!

— Da, dom'le. Nici nu intraserăm bine pe parcurs și ne-am pomenit cu ei în cârcă. Au stat ascunși după vreun asteroid, habar n-am. Mă scuzați, de obicei *chaka* își pun coada pe spinare, la propriu, și-o tulesc îndată. Așa luptă ei, așa și-au clădit imperiul. Se-ntorc abia după ce s-au strâns cel puțin de două ori mai mulți.

— Deșteaptă tactică, admise Hertz. Și ăștia n-au fugit?

— Nici pomeneală. Până să punem torpilele pe ei, ne-au și bubuit. Ne-au paradit propulsia, stația și lansatoarele, până la ultimul. Mae a apucat măcar să le prăjească antenele, cu un megaflux de energie. Nu mai puteau să-și cheme amicii.

— Fata asta o să ajungă departe, remarcă visător colonelul. Cu condiția să nimerească un, hm... un mentor.

— A fost grozavă, măcar că lui Takei și mie ne-a dat borșul pe nas. Dar asta nu era cea mai nasoală problemă. Cum ziceam, de la prima lovitură ne-au fărâmat, așa că stăteam ca rățoii în gârlă, așteptând să ne-o mai tragă o dată. Am acționat din instinct.

— Al naibii instinct, făcu Hertz, afumându-l iar. Ați sărit pe ei ca majoreta la scula de fotbalist.

— Ne-am teleportat pe nava lor, da, dom'le, traduse Casey metafora superiorului. Ei nu cunosc tehnologia saltului.

— Ăsta-i spiritul! Astea-s boașele soldaților mei. Și? I-ați căsăpit?

Casey Hadelka simți c-a atins punctul culminant. Trebuia să-și joace cărțile cu grijă.

— Ăăă... Nu chiar, dom'le... Adică, nu din prima.

— ???

— Îndată ce-am ajuns pe nava *chaka*, „fulgerul" nostru s-a făcut fărâme. În pripeala saltului, coordonatele nu fuseseră foarte precise. Ne-am pomenit în magazia de alimente.

— Hă? Cum?

Casey se adaptă rapid momentului de derută.

— Știți cu ce se hrănesc ăștia, amoniac la greu, sulfuroase și-așa mai departe. Nu poți sta zece secunde lângă un prizonier și poate de-aia nici nu prea există prizonieri. Oricum, le-am aruncat imediat haleala pe geam, în spațiu, să le facem o pagubă și ne-am baricadat. Puteam rămâne acolo multă vreme.

— Și?

Soldatul lăsă iarăși ochii în jos.

— Așa am și rămas, dom'le. N-am găsit o soluție să ieșim din impas. Am trăit o săptămână numai cu apa și pesmeții din rezervele costumelor.

Woodrow Hertz se holbă ațâțat.

— Și *chaka*? Ce-au făcut javrele?

Casey Hadelka zâmbi șmecher.

— E chiar cum se spune, dom'le. Ei au apetitul găinilor. Dacă nu mănâncă non-stop, după câteva ore sunt la pământ. În a patra zi, șefii lor au venit la negocieri. O rupeau binișor pe limba noastră și deși ne despărțeau cinșpe centimetri de aliaj, ne-am înțeles. N-am auzit în viața mea nebunie mai mare.

— Dă-i drumul, se răsti Hertz.

— Nu era o navă de război obișnuită. Și nici echipajul nu era unul de doi bani. *Chaka* ăștia fuseseră special aleși, din milioanele de orătănii ale imperiului. Au depozitat în ADN-ul lor toată cultura și civilizația acumulate timp de milenii. La nivel molecular, trupurile lor erau ticsite de arte, științe, planuri, schițe, cronici, filozofie, invenții și așa mai departe, tot ce-au născocit mințile *chaka*, de la ieșirea din oul primordial până în zilele noastre.

Planul era să pună totul la adăpost, departe de război, înlăturând riscul ca într-o bună zi noi să punem mâna pe ele și să le ștergem amintirea definitiv. Dar lucrurile s-au petrecut altfel...

— Zi mai departe, îl zori colonelul.

— După cinci zile de foame, erau terminați. Când le-am spus că ne-am descotorosit de conservele lor puturoase, au abandonat orice rezistență. Știind că vor muri curând, ne-au propus un schimb, cel mai straniu schimb pomenit vreodată. Ei ne furnizau hrană suficientă cât să rezistăm până când aveam să fim găsiți de-ai noștri. Iar noi urma să le salvăm tezaurul cultural, ca el să nu se descompună odată cu trupurile lor.

— Stai, c-aici m-ai pierdut...

— În ciuda porcăriilor cu care se hrănesc, *chaka* sunt perfect comestibili pentru celelalte specii. În schimb, metabolismul lor nu le îngăduie să se atingă de alte organisme. Nici măcar de-ale semenilor.

Colonelul Woodrow Hertz sări în picioare, răsturnând scaunul.

— Ai înnebunit!? Ce mă-ta vrei să spui cu asta?

Casey trase aer în piept și urmă stins, fără să ridice privirile din podea.

— I-am... mâncat, dom'le. Până la ultima bucățică...

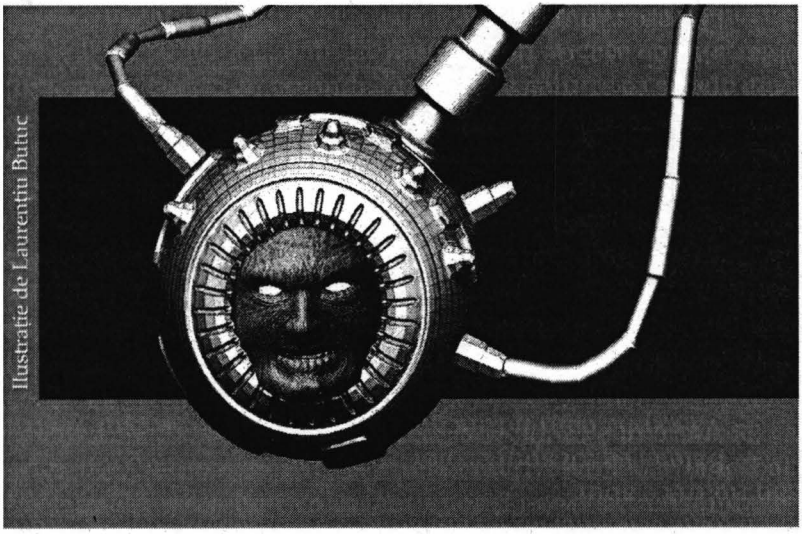

Ilustrație de Laurențiu Butuc

Nouă vieți

(fantezie cu elemente personale)

de Anamaria Borlan

Upps! Am murit!
Nu-i nimic, mai am vieți de trăit.

1. Copilul a început să țipe și să plângă. Mama l-a certat, trimițându-l să-și facă lecțiile. Băiatul a zbierat în continuare, a dat din picioare că nu-i dădea voie să descarce noul joc video, cu lupte între tancuri. Mama nu se îndupleca, insistând cu glas tare. Copilul, dolofan și nervos la culme, roșu la față, asudat și răsuflând din greu, urlând în continuare ca un apucat, într-un moment de criză de nervi, a luat joystickul și l-a aruncat în direcția mea.

Eu stăteam cuminte pe pervazul ferestrei, dormitând și încălzindu-mă la soarele de primăvară. Eram moleșită și o stare de bine mă cuprinsese, de nici n-am deschis ochii de tot. Ce să văd? O ceartă între doi oameni? Nu pot spune că m-am obișnuit, dar era ceva destul de comun în casa în care locuiam. Așa că mi-am văzut mai departe de moțăiala mea.

Joystickul a venit spre mine, prin aer, ca de niciunde. M-a lovit în cap și am simțit o durere intensă. În spatele meu, sticla geamului s-a spart. Din cauza vitezei și a greutății obiectului, n-am mai reușit să mă apăr, să fug și să mă ascund sub canapea. Am fost proiectată prin fereastră, iar de acolo am căzut, de la etajul zece, direct pe betonul din fața blocului.

„A murit terci", am auzit vecinii spunând.
Nu-i nimic, mai am opt vieți.

2. Am ajuns acasă de la școală, bucuroasă. Ni s-au dat rezultatele testelor de la mai multe materii și la fiecare am luat notă maximă. Nu sunt o tocilară, dar se pare că prind cu ușurință, ajunge să citesc o dată lecția și o știu. Așa le spusese directoarea adjunctă părinților mei. La matematică mă descurc cel mai bine, văd soluția la orice problemă și rezolv ecuațiile din prima.

Am prins obiceiul de a învăța în timp ce ascult muzică. Rock simplu, în special blues, balade narative și uneori jazz-rock. Mă ajută să mă concentrez. Sunetele sunt o formă muzicală ciclică, se succed într-o progresie armonică, oglindind schema frazei de chemare și răspuns între doi muzicieni. Ritm și nuanță, la fel ca în matematică.

Îl mai ajutam și pe fratele meu la lecții. El e mai mic și, ca oricărui băiat, nu prea îi stă mintea la învățat. Doar la fotbal. Măcar dacă l-ar fi luat vreun antrenor și l-ar fi antrenat într-un mod profesionist, ar fi avut o șansă de reușită. Dar el mergea cu colegii pe un teren de sport improvizat și jucau după cum îi tăia capul sau după cum vedeau în meciurile de la televizor.

În tot acest timp, eu stăteam acasă și îmi făceam temele, conștiincioasă. Ascultând muzică. Lentă și suavă, acorduri bogate, frumos nuanțate de un instrument sau altul. O colegă de clasă și-a anunțat vizita prin telefon, să compunem un eseu important pentru finalul semestrului.

Am pregătit câteva sandwichuri și am cumpărat, din banii mei de buzunar, o sticlă de suc. Pe frate-meu l-am trimis la fotbal, altfel ar fi înfulecat tot ce mă străduisem să pregătesc cu atâta minuțiozitate. La ora stabilită, colega a sosit. Ne-am dus în camera mea, am pus muzică, am mai stat la povești, ca între fete, am mâncat sandwich-uri și am băut suc, apoi ne-am apucat de eseu.

Timpul a trecut foarte repede. Seara s-a lăsat dintr-odată și afară s-a făcut întuneric. Nu progresasem prea mult, dar mai

aveam o săptămână la dispoziție. Prietena mea a spus că trebuie să plece, era târziu și nu voia să-și supere părinții.

Am condus-o până la ușa de la intrare. Fratele meu, venit de la fotbal, murdar și transpirat, a dat năvală în casă, bătând mingea pe genunchi, arătându-și talentul la dribling. Dar mingea, cu toate că era rotundă, nu dorea să asculte de talentele lui ascunse. Trimițând-o spre un perete, a ricoșat și a lovit lateralul dulăpiorului din hol, unde ne ținem încălțămintea.

Am sărit amândouă să prindem mingea, să nu lovească vitrina cu bibelourile de care mama era atât de mândră; le ținea expuse în antreu, să le vadă toată lumea. Ne-am lovit una de alta, prietena mea a căzut, eu am întins brațul să deviez traiectoria mingii, fratele meu a dat cu capul și mingea a lovit tavanul, de acolo lustra, care s-a spart. Bucățile de sticlă colorată s-au împrăștiat peste tot.

Am alunecat pe un ciob și m-am împiedicat de treapta scării. M-am izbit cu capul de fierul balustradei. Am simțit cum mă prăbușesc, fără să mă pot ține de nimic. Sângele mi-a întunecat privirea.

„A murit, sărăcuța", am auzit-o pe prietena mea spunând.

Nu-i nimic, mai am șapte vieți.

3. M-a trezit sunetul deșteptătorului. Am azvârlit pătura și am sărit din pat. Aș mai fi putut lenevi încă cinci minute, am dat în mod voit ceasul înainte, tocmai pentru a putea savura câteva minute acea dulce stare dintre somn și trezire.

Dar nu, în dimineața asta aveam treabă. Am făcut duș, m-am spălat pe dinți, m-am îmbrăcat cu hainele pregătite de cu seară pe umeraș, m-am machiat cu atenție, în nuanțe natur, și mi-am aplicat pe buze un strat subțire de luciu trandafiriu. M-am pieptănat și mi-am prins părul într-o parte, cu o agrafă, să par serioasă.

Era prima mea zi de muncă. După multe încercări, CV-uri depuse la diferite companii și un șir lung de interviuri anoste, una dintre ele m-a acceptat. Nu era cine știe ce post, dar era

un început, nu? Economiile mi se cam subțiaseră, era timpul să câștig ceva bani.

Mi-am încălțat pantofii cu toc, să fac impresie bună. Să mă placă șefii din prima clipă și să aibă încredere în mine. Să fiu modernă, dar și modestă, în același timp, cum spunea sloganul firmei. Am luat un taxi din fața casei și am coborât la institut. Urma să ocup postul de front-manager. Cam prea modest pentru mine, care am absolvit academia de științe economice. Dar ofertele pentru aria mea de expertiză erau foarte puține și nu puteam emite pretenții. Eram proaspăt absolventă, iar peste tot îmi cereau calificări și experiență. De unde, când nu am lucrat nicio zi din viața mea?

Până la urmă, m-am obișnuit cu serviciul. Stăteam șase ore la recepția din holul mare, chiar maiestuos, al firmei și dădeam indicații clienților care întrebau diverse lucruri. Cu surâsul pe buzele date cu gloss rosé, îi îndrumam la ce departament doreau să meargă, pe care director să caute, sunam la diferite interioare, preluam pachete de la curier, completam rapoarte de eficiență.

Nu era o muncă grea, dar nici ușoară. Cele șase ore îmi solicitau atenția, nervii și răbdarea. Mi-am făcut câteva prietene printre colegele de grup și din celelalte schimburi. Uneori făceam tură dublă, să înlocuiesc o fată care avea o treabă sau vreo problemă de rezolvat.

Mă gândeam în mod serios să fac o vizită la serviciul de resurse umane, să cer să mă mute într-un alt departament, pe profilul meu. Era păcat să-mi pierd timpul ca recepționistă, după ce m-am spetit învățând atâția ani atâtea materii grele. Mi-am depus cererea și fetele cu care m-am împrietenit au propus să mergem la un pub, să sărbătorim viitorul meu incert.

Cum nu aveam altceva mai bun de făcut, am ieșit, la sfârșit de săptămână. Localul era drăguț și întunecat. Muzica bună, cam tare, trebuia să strigăm să ne auzim. Am cerut băutură, întâi bere, apoi ne-am răsfățat cu câteva cocktailuri. Am sporovăit ca între fete, am râs, am bârfit un pic, ne-am simțit bine.

Fiecare și-a plătit consumația și am ieșit. Între timp plouase, pavajul era ud, iar aerul serii târzii proaspăt și răcoros. Ne-am luat rămas bun, zgomotos, ne-am făcut semne cu mâna, urându-ne noapte bună. Mâine era o altă zi de serviciu. Mâine urma să aflu dacă mi s-a aprobat transferul la un alt departament.

Grupul nostru s-a despărțit. Din față, farurile unei mașini m-au orbit și tocul pantofului mi-a alunecat pe piatra cubică cu care era pavată strada din centrul vechi al orașului. Am căzut și am simțit izbitura, apoi am auzit scrâșnete de roți, de la frâna bruscă, mașina a derapat și s-a izbit de un stâlp.

Am văzut cum stâlpul se înclină și se frânge. Greutatea lui mi-a căzut în cap. Am simțit gustul sângelui dulce-acrișor în gură și nu am putut înghiți.

„A murit degeaba", am auzit trecătorii spunând.

Nu-i nimic. Mai am șase vieți.

4. Am fost emoționată și fericită când prietenul meu, pe care îl cunosc de ceva timp, m-a cerut în căsătorie. A fost o frumoasă după-amiază de toamnă târzie, blândă, cu soare călduț. Acel gen de toamnă care te inspiră la romantism și melancolie. Ne-am plimbat, ținându-ne de mână, pe aleea de lângă cheiul râului, am ascultat țipătul pescărușilor, strecurându-ne printre alți trecători.

În localul în care am intrat să bem un ceai se auzea muzică de pian. Ne-am așezat la tejgheaua înaltă din fața vitrinei și am sorbit licoarea fierbinte, bucurându-ne de aroma subtilă a infuziei de plante. Am ronțăit câțiva biscuiți cu unt, delectându-ne cu virtuozitatea pianistului. Prietenul meu mi-a propus să mă mut cu el, să facem economie la plătit două chirii.

I-am răspuns că mă voi gândi la acest aspect concret și materialist. Deocamdată, doream să mă bucur de atmosferă, fără să-mi fac planuri de viitor. Voiam doar să mă las purtată pe aripile sunetului muzicii și să-mi închipui că acea dulce stare de euforie nu se va sfârși niciodată.

Ultimele note ale pianului au reverberat în local, apoi clienții au aplaudat, spărgând farmecul momentului. Partenerul meu mi-a luat degetele în mâna lui și, privindu-mă afectuos, mi-a cerut încă o dată să mă mut la el chiar din seara aceea.

M-am trezit brusc la realitate. Am vrut să-mi retrag mâna, dar și-a încleștat-o peste a mea. Mă strângea cu putere și din gestul lui am realizat că nu era nici urmă de bunăvoință, cu atât mai puțin de dragoste. Mi-am smuls brațul, dar n-a băgat nimeni de seamă. După ce pianistul a ieșit de pe scenă, au dat drumul la boxe și oamenii au început să vorbească cu voce tare, să acopere hărmălaia muzicii.

N-a mai rămas nicio picătură de duioșie sau de sentimentalism. Întărâtat de refuzul meu orgolios, prietenul meu s-a ridicat, cu intenția de a părăsi localul. A strigat ceva în direcția mea, câteva cuvinte confuze, pe care nu le-am înțeles. Lângă masa noastră, un grup de bărbați sărbătoreau ceva și erau foarte gălăgioși.

Bărbatul care mă ceruse de soție cu doar câteva ore mai devreme, a înșfăcat scrumiera grea din sticlă și a aruncat-o spre mine. M-a lovit în umăr. Mi-am pierdut echilibrul şi, din cauza impactului și a surprizei, m-am răsturnat cu scaunul. Am căzut pe podea, trăgând masa peste mine.

Sângele mi-a inundat creierul și mi s-a scurs prin ochi și urechi.

„A murit în cârciumă", am auzit chefliii spunând.

Nu-i nimic. Mai am cinci vieți.

5. Nu țin minte nimic din viața mea anterioară. Ca și cum nu eu aș fi trăit-o. Trecutul mi s-a șters complet din memorie. Știu doar că eram la spital, în chinurile nașterii. Nu știam cine e tatăl copilului și nici de ce trebuia să nasc atunci. Doctorul și personalul medical, toți în halate albastre și măști albe pe față, erau în jurul meu, asistându-mă.

Durerile erau atroce, dar nu voiam să țip, să nu fac rău copilului. M-am încrâncenat și mi-am strâns pumnii, scrâșnind din

dinți. Am simțit cum transpirația efortului mi-a năclăit trupul. Nu mai aveam putere. Dar trebuia să lupt, să aduc pruncul în lumea asta, să-i dau viață.

Pe moment, m-am însuflețit, însă nu îndeajuns. Contracțiile dureroase au persistat, fără să mă lase să răsuflu. Au trecut astfel câteva ore bune și n-am progresat deloc. Doctorul a cerut să fie pregătită sala de operații, pentru cezariană. Aveau de gând să scoată copilul din mine fără ca eu să simt și să văd ceva în timpul operației.

M-au transportat cu patul pe rotile în altă încăpere. S-au apucat să mă pregătească pentru procedura chirurgicală. Le simțeam degetele reci pe abdomen, mâini în mănuși din nitril. Am primit o injecție și am reușit să mă destind.

Am zărit lama scalpelului scânteind și am simțit tăietura. Nu m-a durut. Doar am simțit-o. După câteva minute, care mi s-au părut foarte lungi, mi s-a arătat deasupra ecranului de pânză un cap mic, sângeriu, cu o crustă de mâzgă transparentă. Acesta să fie copilul meu?

L-au depus pe o măsuță din lateral și doctorul i-a clampat ombilicul. N-am auzit niciun sunet. Copilul n-a plâns. Nici nu știam dacă e fată sau băiat. Au plecat cu el repede, l-au scos din sală și ușa batantă s-a închis după ei.

Aș fi vrut să întreb ce este, dacă e sănătos, dacă are ochii și trăsăturile mele. N-am putut scoate niciun cuvânt, maxilarul mi-era parcă sudat. Coardele vocale n-au emis nicio silabă. Și mi-am dat seama că nu mă gândisem la niciun nume. Nici de fată, nici de băiat. Nașterea asta mă luase cumva prin surprindere, nu mă așteptasem să fie atât de devreme, deși știam de ea de nouă luni.

Personalul medical strângea instrumentele. S-au dezbrăcat de halatele albastre, le-au aruncat în coșul de reciclare de lângă ușă și m-au lăsat singură. Au stins lumina în sala de operații, înainte să plece. Am rămas să zac pe pat, neputincioasă, singură. Ce fel de medici sunt ăia care își abandonează astfel pacientul?

Am încercat să mă ridic, dar mi-am dat seama că tăietura din abdomen nu fusese cusută. Am reușit să mă înalț într-un cot. Am întins brațul și m-am apucat, cât de strâns am putut, de un stativ din fier pentru perfuzii. Îmi era greu să mă ridic așa, cu burta despicată.

Mi-am mișcat un picior, apoi pe celălalt. M-am împins în jos și am reușit să pun un călcâi pe pardoseala rece. Efectul injecției începea să treacă și simțeam cum amorțeala se disipa, făcând loc durerii. Mi-am strâns abdomenul desfăcut, din care curgea sânge. Sub mine s-a format imediat o baltă.

Am reușit să mă așez pe marginea mesei de operație. Am înfășurat cerșaful în jurul meu, cu un gest stângaci, suportând durerea. M-am clătinat și am alunecat. Am căzut pe podea, cu mâna încleștată pe bara patului. Mi-am auzit propriul răcnet. Am răsuflat greu de câteva ori și am sperat să vină cineva, alertat, poate, de urletul meu. Dar n-a venit nimeni. Ușa batantă a sălii a tremurat puțin, ca ușile pe care le văzusem în filmele western, când e anticipată o busculadă, o bătaie în saloon, cu multe focuri de revolver.

În cazul meu, nu s-a întâmplat nimic. N-a venit niciun pistolar, nu s-a tras niciun glonț. M-am lăsat moale și cred că am început să plâng. Apoi sângele mi-a năpădit creierul și s-a scurs, încleiat, prin gură.

„A murit suferind", am auzit doctorii spunând.

Nu-i nimic. Mai am patru vieți.

6. Zilele trec repede, se transformă în săptămâni, în luni, apoi în ani. Scufundați în rutina vieții, nu ne dăm seama de aceste fapte decât atunci când viața a ajuns la jumătate sau chiar ceva mai mult, ca un subtil zbor al unui șoim hoinar.

Am renunțat de mult la pantofii cu toc. Mă dureau picioarele, mi se umflau și mi s-a strâmbat și coloana vertebrală. Așa că mă încalț cu pantofi mai comozi, cât mai comozi. Serviciul nu mă solicită prea mult. Stau pe un scaun și butonez la tastatura unui calculator.

Alcătuiesc situații, fac tabele, trec cifre în coloane. La sfârșitul paginii adun numerele și îmi dă un total. Apoi întocmesc un alt tabel, unde înșirui toate rezultatele. Calculatorul socotește, cu creierul lui inteligent, eu doar îl alimentez cu informațiile pe care le primesc de la alții. Pe care le trimit altcuiva, să le proceseze mai departe.

Stând zile și luni și ani pe un scaun, m-am îngrășat. Port haine largi, care îmi maschează întrucâtva kilogramele în plus. Mi-am schimbat deja de două ori ochelarii. Am nevoie de dipotrii mai mari. Mi-am făcut și niște ajustări stomatologice, nimic ieșit din comun, doar pe ici-colo câte o coroană, o plombă, un implant dentar.

Nu mănânc foarte mult, nici gras, nici slab. Dar mănânc. Nu mă dau în lături de la anumite bunătăți. Nu mă pot abține de la dulciuri. Dacă nu consum ciocolată o dată la două zile, mă apucă tremuratul, îmi scade glicemia și mi-e rău. Mă dau în vânt după bezele colorate, brioșe, prăjiturele cu alune, înghețată. Și cafea. Fără cafea nu cred aș supraviețui.

Colega mea de birou, corpolentă și ea, se plânge într-una că nu mănâncă mai nimic, ține cure de slăbire una după alta, dar tot rotofeie este. Glandele și hormonii, se scuză ea. Dar nu te îngrași de la aer, te îngrași de la fripturi și tocane, i-am replicat de multe ori. O viață are omul, a suspinat ea. Așa e. Omul are o singură viață și este dator s-o trăiască cum poate mai bine.

Dar, m-am gândit eu în liniștea dormitorului, poate că omul nu are numai o singură viață. Poate că omul nu este conștient, dar se prea poate să aibă mai multe vieți. Acum câteva luni, în iarnă, am avut o gripă lungă și urâtă. Mi-a fost îngrozitor de rău, am avut febră mare, m-au durut capul, burta și toți mușchii.

O prietenă a venit în fiecare zi să mă îngrijească, să-mi dea medicamente și să-mi aducă supă de pui. Mi-a spus cu îngrijorare că o zi și o noapte nu am deschis ochii și nu am reacționat la vocea ei. Era cât pe ce să cheme ambulanța. Am zăcut inconștientă, răpusă de virusul germenului inframicrobian. Ce-o mai fi și ăla.

Apoi, după douăzeci și patru de ore, am deschis ochii. Am scăpat. Dacă n-am murit atunci, înseamnă că n-o să mor niciodată. Dar poate că am murit. Nu știu. Nu m-am dedublat, nu am ieșit din corp să levitez sub tavan. Nu am trecut prin tunel, nu am ajuns în capătul însorit. Nu m-am întâlnit cu strămoșii mei. Nu am văzut zeitatea care să mă aștepte dincolo. Nu a fost nimic. Întuneric și atât.

Interesant a fost că, în timpul bolii, nu am slăbit nici măcar un gram. Tot grasă am rămas. Mi-am amintit de un anume pictor, adeptul stilului baroc extravagant, care a reliefat în operele sale frumusețea și senzualitatea feminină supraponderală. Bravo lui.

Nu mai am vârsta la care să-mi fac probleme. Nu trebuie să mă îngrijoreze greutatea, hipertensiunea sau colesterolul. Stau bine. Cu aceste gânduri m-am dus la expressor și mi-am făcut o cafea, tare și neagră. Paharul de hârtie era fierbinte. Mi-a scăpat dintre degete, m-a împroșcat lichidul și am simțit arsurile pe picioare.

Am vrut să-mi feresc mâna, să nu mă opăresc pe degete. Am alunecat și am tras de firul expressorului. Mi-a căzut peste față, gât și piept. Apa clocotită s-a revărsat peste mine, nu mi-aș fi închipuit că un aparat atât de mic are un vas de apă atât de mare. Sângele mi-a năvălit în creier și mi-a curs prin nări, ochi, gură.

„A murit ca o fraieră", am auzit-o pe colega spunând.

Nu-i nimic. Mai am trei vieți.

7. În ultima vreme, să zicem cam de doi ani, poate mai mulți, am prins obiceiul de a sta în fața ferestrei, privind afară. Scaunul cu rotile e masiv și nu-l pot manevra prea ușor. Apartamentul e mic, cu o grămadă de mobilă, și îmi vine greu să mă mișc de colo-colo. Dacă m-ar ajuta cineva să scot surplusul de mobilier, aș fi foarte recunoscătoare. Dar nu mă ajută nimeni.

Vecina mea e o babă mai bătrână ca mine. Mică, slabă, cocârjată. Și rea. N-a avut niciodată copii, iar soțul i-a murit cu mulți ani înainte. De atunci trăiește singură, ca și mine, de altfel. Spre

deosebire de vecină, care se plânge mereu că e în depresie și are tot felul de obiceiuri maniaco-psihotice, eu mă simt foarte relaxată în solitudinea mea.

Îmi place să-mi țin gândurile pentru mine. Și pe cele bune și pe cele urâte. Sunt ale mele. De ce să le împărtășesc cuiva? Cui? Vecinei? Nici vorbă. Nu o interesează nimic decât ceea ce e legat de persoana ei. Mi-a alunecat șalul de pe umeri și nu l-am pus la loc, mi-a fost lene să-mi mișc mâna și să-mi schimb poziția corpului. Mă simțeam atât de bine, scăldată în razele soarelui iernatic.

Vecina m-a văzut prin geam și a venit la mine. Mi-a aranjat șalul doar pentru că a deranjat-o aspectul inestetic al ținutei mele. Are cheia apartamentului meu, desigur, pentru cazuri de urgență. Ale ei, nu ale mele. Eu n-am niciun fel de urgență. Doar vecina, care mai și e ipohondră pe deasupra.

În acești mulți ani, de când o cunosc, cred că mi-a enumerat toate bolile posibile și imposibile care există pe lume și de care a suferit. Cu stomacul. Cu fierea. Cu inima. Cu alergiile de primăvară și de toamnă. Cu rinichii. Cu capul. Ei da, cu capul. De ce aș compătimi-o? Ea se poate mișca, e mobilă și chiar sprintenă. Eu sunt cea care stau în scaun cu rotile.

Să jelesc? Să mă lamentez? Să mă văicăresc? N-are sens. Mie îmi place cum sunt acum. Am timp pentru mine. Să gândesc. Să citesc în timp ce ascult, în surdină, muzică de jazz sau blues. Sau bossa nova. Să privesc în zare la stolul de vrăbiuțe, să le aștept în fiecare zi la masă, să le dau firimituri de pâine. Vin negreșit. Ciugulesc tot, nu lasă nimic în urmă și își iau zborul.

Le aud ciripind printre crengile copacilor de lângă apartamentul meu. E frumos din partea lor că vin și iarna. Nu pleacă în țările calde, ca rândunelele, părăsindu-și cuiburile pe care și le-au făcut sub streașină.

Într-una din seri, vecina a murit. N-aș fi crezut vreodată că poate muri. Mi-a părut rău. Sincer. O altă vecină a chemat ambulanța și dusă a fost. Am rămas singură. Cu vrăbiuțele mele și, ocazional, cu o pereche de porumbei. Am stat în fie-

care zi în fața ferestrei, privind cerul, norii, vântul, soarele. Nu știu dacă mi-a mai fost la fel de bine, ca pe vremea când trăia vecina. Dacă ea a murit, eu nu mai am de ce să-mi arăt tăria de caracter și anduranța în fața suferințelor lumești.

Cărțile nu mi s-au mai părut la fel de interesante, nu aveam cui să le povestesc. Nici muzica nu mai suna atât de plăcut, am închis CD player-ul și așa l-am lăsat. În apartamentul meu s-a așternut liniștea. Dar nu o liniște care să-mi satisfacă sufletul. M-am simțit părăsită. Trădată de vecina care a murit subit, înaintea mea. Soarele nu mai strălucea cu atâta veselie, norii erau mai tot timpul mohorâți, gata de ninsoare.

Am început să manevrez scaunul cu rotile, pe care îl mișca numai vecina. Am lovit dulapul, măsuța de lângă canapea, a căzut veioza și s-a spart. M-am împotmolit în piciorul fotoliului și am smucit de scaun, să detașez rotila din față. În timp ce cădeam într-o parte, am văzut caloriferul venind în direcția mea. Sau mă îndreptam eu în direcția lui. Am simțit când m-am izbit de elementele de metal.

„A murit", a declarat medicul de pe ambulanță.

Nu-i nimic. Mai am două vieți.

8. O mantra spune: *Am succes în toate, deoarece cred în mine însămi.*

Nu știu cum se face, dar dintr-odată m-am trezit că am o familie numeroasă. Copii și nepoți. Mai ales nepoți. Mulți, mici și gălăgioși. Care aleargă nestăpâniți prin casă, răsturnând lucruri, spărgând vaze, lovindu-se de tocurile ușilor.

Nu-mi amintesc să fi avut vreodată familie. Dar dacă ei îmi spun că sunt familia mea, de ce să nu cred c-ar fi adevărat? M-am pricopsit cu o mulțime de oameni. Bărbați, femei și mai ales copii. Câini și pisici. Ca într-un scenariu de film cu multe personaje. Și fiecare personaj are de povestit o amintire, o întâmplare, o dramă, aventură sau extravaganță.

Așa că serialul meu are multe episoade, multe serii, multe sezoane, o întreagă epopee fluviu care îmi populează viața. Nu

cunosc pe nimeni. Toți îmi sunt străini. Fiecare cu viața lui. Serviciu, școală, du-te-vino, unii pleacă, alții se întorc. Vorbesc cu voce tare, se ceartă, plâng, râd, copiii se hârjonesc și se mai și bat, uneori.

Nu înțeleg nimic din această familie. Cu siguranță nu-mi aparține. Unii se uită la televizorul din sufragerie, la meciuri de fotbal. Alții dau tare muzica în camera lor. Bucătăria e mereu ocupată, câte o femeie gătește, alta pune masa, hrănește copiii, spală vasele și, frântă, pleacă la culcare.

Pe aleea din fața casei sunt parcate, seara, câteva mașini, de culori diferite, mărimi și mărci distincte. Chiar și o motocicletă. Probabil după statutul și bugetul celor care se cred familia mea. În curte se hârjonesc doi dulăi și pe gardul de beton trece alene o pisică tărcată. Ce caută la mine acasă toată această armată de ființe, pe care eu n-o cunosc? Sau n-o recunosc!

Eu stau în fotoliul din sufrageria mică. Cea mare e acaparată de ceilalți, ca niște invadatori picați din altă lume direct în lumea mea. Nu pot să citesc, zarva e prea mare. Nu pot asculta muzică, glasurile stridente și țipate ale copiilor acoperă tot ce e omenesc. Sau ar putea fi. Noaptea mă trezesc și ascult, din camera mea, foșniturile și tropăiturile care se aud prin casă. Cineva sforăie, câte un bebeluș plânge, apoi o ușă sau alta se trântește.

De ce au venit oamenii ăștia să trăiască în casa mea? De unde au venit? Privesc crengile salciei din dreptul ferestrei. Printre ele se strecoară vântul, mișcând frunzele lunguiețe ca pe niște suflete pierdute. Mi se pare uneori că văd o subtilă ceață care se ridică din frunziș, pierzându-se în aer. Alteori, am impresia că frunzele devin negre, ca spiritul răului.

Nu mi se adresează nimeni. Nici adulți, nici tineri, adolescenți sau copii. Își trăiesc zilele și viața ca și cum eu nici nu aș fi acolo. Doar un anumit bărbat, între două vârste, este singurul care îmi aduce, câteodată, o farfurie cu prăjiturele și o cană cu ceai. Ceai simplu. Fără lapte, fără zahăr sau miere. Știe cum îmi place.

E singurul care îmi vorbește. Poate e singurul care mă vede. Sunt invizibilă? Sau poate sunt o fantasmă care hălăduiește fără scop în casa altora? Să fie acesta motivul pentru care nu mă bagă nimeni în seamă? Atunci, întrebarea mea trebuie pusă invers. Ce caut eu în familia aceasta?

Am văzut, nu demult, o postare pe facebook, care m-a pus pe gânduri. Mi s-a părut familiară, cunoscută și apropiată sufletului meu. Nu îmi aduc aminte s-o fi rostit-o vreodată, nu cu voce tare. Este o formulă magică, un instrument de gândire. *Am succes în toate deoarece cred în mine însămi.* E foarte confuz.

Desigur, în cursul vieții am avut încredere în mine, dar am avut momente în care am șovăit. E omenesc să fii și nehotărât, așteptând o șansă mai bună, o posibilitate mai mare de reușită. Nimic care să țină de noroc. Doar de intuiție și inspirație.

Vorbind de intuiție, am impresia că pe zi ce trece încep să devin ca frunzele salciei care emană ceața alburie. Din ce în ce mai subțire, din ce în ce mai rarefiată. Asta până într-o zi în care nu-mi voi mai putea vedea mâinile. Probabil am să dispar în eter și am să mă prefac în praf de stele.

De atâtea gânduri, sângele mi-a năvălit în creier și s-a împrăștiat prin urechi, ochi și gură.

„A murit de gută", am auzit familia spunând.

Nu-i nimic. Mai am o viață.

9. Am deschis ochii. Am simțit un frison de frig și a trebuit să văd de ce am pierdut sursa căldurii. Un geam deschis? O ușă neînchisă? Mi-a alunecat păturica? Am ridicat capul și am mijit ochii, doar cât să văd. M-am cuibărit mai bine pe pervazul ferestrei, deasupra caloriferului. Eram moleșită, o stare de bine pusese stăpânire pe mine.

Mi-a fost lene să și casc. Era mai bine să moțăi în continuare. Din depărtare am auzit voci. Voci de oameni. Care veneau spre mine. Am ciulit urechile. Evident că nu am înțeles ce spuneau, doar vorbeau limba oamenilor. Pe care eu n-o știu, e total străină pentru mine. Când mi se adresează cineva, știu din reflex

și din intonația sunetului scos dacă e de bine sau e amenințător.

Oamenii care au intrat aveau un miros aparte. De fum, frig și rău. Nu erau de-a casei. Pe ei îi pot simți de cum deschid ușa și intră. Aceștia erau nou-veniți. Ce să caute în casa mea? m-am întrebat, dar m-am prefăcut că nu-i bag în seamă. Poate nu mă văd și mă ocolesc. Nu au treabă cu mine. Ce bine.

Am auzit diferite sunete. Oamenii necunoscuți cotrobăiau, căutând ceva. Răsuflau cu greu, aveau ceva peste față. Nu mă interesează ce fac, e treaba lor de oameni mari, atâta timp cât nu mă deranjează și nu lasă geamul deschis. Îmi pot da și câteva boabe de rontăit, nu am refuzat niciodată o mică gustare. Dar cei doi, trei străini n-aveau de gând să se ocupe de mine.

Foarte bine. M-am ghemuit și am respirat cât de liniștită am putut. Instinctul mi-a spus că se pregătește ceva de care ar trebui să mă feresc. Când ideea asta a prins contur în capul meu, am sesizat o mișcare bruscă venind spre mine. Am uitat de căldură și leneveală. Am sărit de pe pervaz și m-am ascuns după piciorul canapelei.

Atunci am realizat două lucruri importante: mi-am salvat propria viață; nu mai am altele, asta e ultima și singura care mi-a mai rămas. S-o trăiesc cât de bine pot. Chiar dacă sunt doar o pisică. Sau poate tocmai de aceea.

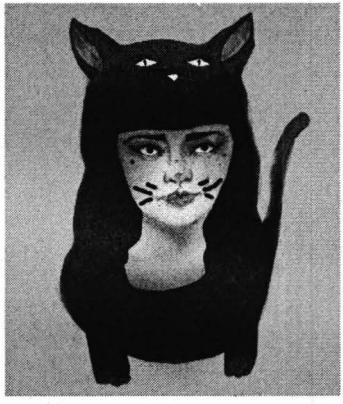

Ilustrație de Andrei Nicolescu

Firul invizibil

de Bogdan Mihăilescu

Prima zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 20° C;
Accelerația ambientală: 0,94 g;
Presiunea: 760 mm/Hg;
Umiditatea: 55%.

Astăzi m-am hotărât să țin un jurnal. Oricum trebuie să deschid zilnic acest fișier ca să notez în el niște parametri, muncă inutilă, de altfel, pentru că totul este înregistrat automat, dar deh, așa cere protocolul de siguranță. Trebuie, oricum, să-mi găsesc și eu o ocupație. Nu fac nimic de aproape opt luni, de când suntem închiși în astronava asta, și mai e încă mult până ajungem pe Pământ. Misiunea în sine a fost simplă, dar dusul și întorsul ne omoară. Pentru noi, întorsul acasă pare mai lung decât pentru Ulise.

Toți ceilalți și-au găsit câte o preocupare, măcar ca să nu înnebunească de plictiseală. Doctorul Norbert, spre exemplu, este mai tot timpul adâncit în studiile lui și în enciclopedia virtuală. Pentru el, timpul trece mai repede sau poate nu trece deloc. Johann își petrece vremea programând și reprogramând mașina de gătit și imprimanta culinară, ca să ne asigure meniuri cât mai variate. Goldschtern joacă toată ziua șah cubic cu Muselim-Segal și se ceartă mereu, suspectându-se unul pe altul de incorectitudine, de parcă ai putea să trișezi la șah cubic.

Toată ziua – şi când nu joacă şah cubic – se ceartă, dar tot timpul îi vezi numai împreună, nedespărțiți. Cel mai retras dintre toți e Yndira. Stă mai toată ziua încuiat în cabina lui. Ăştia suntem toți.

Acum am şi eu o preocupare. Voi consemna în acest jurnal tot ce se întâmplă – şi chiar dacă nu se întâmplă nimic, tot voi găsi ce să scriu.

A 2-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 22° C;
Accelerația ambientală: 1,002 g;
Presiunea: 761 mm/Hg;
Umiditatea: 56%.

Astăzi a avut loc un mic eveniment. Computerul central ne-a semnalat că s-a blocat o aripioară de la antena parabolică. Deşi ne aflăm încă prea departe pentru a comunica cu Pământul, Goldschtern a ieşit în spațiu să o repare şi s-a întors ținând în mână un asteroid mare cât un dovlecel.

— Asta ținea aripa blocată.

Doctorul Norbert a scanat asteroidul, asigurându-se că e lipsit de orice formă de viață care ar fi putut fi periculoasă, apoi i l-a înapoiat lui Goldschtern.

Toată ziua ne-am petrecut-o studiind „pietroiul". La început, când a fost adus, micul asteroid era o piatră amorfă, cu doar câteva mici cristale pe el, iar acum, la şase ore distanță, este aproape un cristal perfect. Goldschtern speră să facă bani buni cu el la întoarcerea pe Pământ. Când Norbert i l-a cerut ca să-l studieze, Goldschtern s-a oferit să i-l închirieze contra 2,5 impulsuri fiscale pe zi. Pentru Johann, „pietroiul" nu prezintă niciun interes, întrucât nu e comestibil, iar Yndira a fost de părere să-l aruncăm înapoi în spațiu, deoarece fiecare pietricică, spunea el, îşi are propriul traiect cosmic şi noi, oamenii, am face bine să ne implicăm cât mai puțin în mersul naturii, că de câte ori am făcut-o, a ieşit rău, vezi poluarea, încălzirea

globală etc. Yndira vorbeşte foarte rar, dar când se hotărăşte să vorbească, nu-l mai scoţi din teoriile lui. Toţi îi spun „da' mai zi şi tu ceva, măi, Yndira!" şi când, în sfârşit, zice şi el ceva, totul se sfârşeşte prin „da' mai taci din gură, măi, Yndira, că ne-ai împuiat capul cu prostii!"

A 3-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 21° C;
Accelerația ambientală: 0,99 g;
Presiunea: 761 mm/Hg;
Umiditatea: 56%.

Dis-de-dimineață (ora terestră standard) am fost trezit de un cântec foarte straniu, care venea parcă de undeva de „dincolo". Când am ieşit din cabina mea, cântecul a încetat. Intrând în salonul principal, am constatat – nu fără uimire – că „pietroiul" crăpase şi din interiorul lui îşi făcuse apariția o plantă foarte verde şi foarte deasă. Era ca o combinație de cactus cu fasole verde, care năpădise asteroidul de cristal. Goldschtern era acolo şi se văita că şi-a pierdut giuvaerul cosmic. Curând, a apărut şi Johann, care a zis că planta ar putea produce rezerve comestibile de proteine. Muselim a căzut în admirație în fața cârceilor întortocheați şi verzi, pe care îi asemui cu nişte litere arabe, întruchipând nu ştiu ce verset din Coran. Numai Yndira spuse, sceptic:

— Nu m-ați ascultat! O să vedeți voi!

Spre seară, ciudata plantă ivită din asteroid ne răsplăti cu o floare. Era fascinantă. Avea douăzeci şi una de petale roşii spre interior, care se colorau apoi în portocaliu, galben, verde, albastru, indigo şi sfârşeau prin a fi violete la margini. Staminele erau ca o explozie de artificii surprinsă într-o nanosecundă şi înghețată aşa. Johann regretă cumplit gândul că ar fi putut mânca pedunculul înainte de a le fi arătat minunea, iar Goldschtern era în culmea fericirii. Se gândea că odată reîntors pe Pământ îşi va da demisia de la Compania Trans-Spațială şi se

va apuca de horticultură. Fu însă foarte dezamăgit când dr. Norbert îl readuse cu picioarele pe pământ, spunându-i că, de vreme ce planta avea destule asemănări cu un cactus, era de presupus ca floarea să reprezinte un fenomen unic şi irepetabil.

A 4-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: ...
M-am plictisit să le tot notez. Când ajungem acasă, le iau din înregistrări şi le copiez, ca şi cum le-aş fi scris la vremea lor.

Orice lucru trebuie făcut la timpul său!

Ieri am vrut să iau aparatul de holografiat şi să trag o hologramă florii, dar am amânat. Acum stau cu aparatul în mână, ca un... dar e prea târziu! Floarea ne-a părăsit. Câteva petale încă viu colorate, dar mototolite, zac pe jos în agonie. Dar poate că ăsta este rostul oricărei flori – vorba lui Yndira – să plece şi să lase în loc un fruct. Şi floarea noastră lăsase în urmă un fruct mare, cam cât un pumn, de culoare stacojie, aducând ca aspect cu o gogoaşă.

Astăzi am fost cu toţii trişti. Spre seară, Johann ne-a consolat cu ideea că poate după ce planta ne oferise o desfătare vizuală, ne dăruia acum şi una culinară, că cine ştie ce arome ascundea fructul, comparabile la gust cu frumuseţea florii de curând dispărute. Nimeni n-a fost încântat de idee.

A 5-a zi

Viteza...
Să nu uit să notez înregistrările, când ajungem!

La micul dejun, Goldschtern a venit cu ideea că poate fructul era plin cu seminţe care puteau fi sădite, sau măcar avea un sâmbure. Am alergat cu toţii la el şi am avut o surpriză totală: fructul era crăpat şi din interior se chinuia să iasă o insectă. Da! Fructul era un cocon din care se ţea o insectă. Imediat

doctorul Norbert a instalat un clopot energetic peste toată planta. Toată ziua, nimeni n-a jucat şah cubic, n-a programat maşina de gătit şi n-a făcut nimic altceva. Toţi am studiat insecta. A început să-şi mănânce coconul-fruct încă înainte de a ieşi de tot. Apoi a pornit să devoreze restul plantei. Muselim era dezamăgit pentru fiecare caligramă verde care dispărea între puternicele mandibule ale insectei. Spre seară, din fosta plantă nu mai rămăsese nimic. Păcat! Sub lumina galbenă a clopotului energetic, singură, trona **insecta**. Johann îi aduse nişte granule nutritive, dar ea nu le băgă în seamă.

A 6-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;

Măcar viteza să o notez că e mai importantă. Restul...

Insecta noastră a făcut un ou.

„Da, ne înmulţim!" – a exclamat dr. Norbert. Eu m-am temut de o invazie, dar doctorul m-a asigurat că de sub clopotul energetic nu poate ieşi nimic.

Noaptea (OTS – ora terestră standard): Orice lucru trebuie făcut la timpul său! Iau aparatul de holografiat şi mă duc să holografiez insecta. Surpriză! Coaja oului e spartă. O şopârlă hidoasă şi vâscoasă, combinaţie între salamandră şi miriapod, cu coada încă în ou, devora insecta noastră, apoi, după ce o termină complet, îşi desfăcu nişte aripi împielițate, ca de liliac, şi începu să zboare, dându-se cu capul de marginile clopotului energetic. Era o privelişte groaznică pentru unul ca mine, care suferă acut de herpetofobie cronică.

M-am dus urgent în pat şi mi-am acoperit capul cu perna, încercând să îmi scot din minte imaginile văzute. În continuare, am avut o noapte bântuită de coşmaruri.

A 7-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă...

Am coborât formal, ca să-mi iau micul dejun, dar nu m-am putut atinge de nimic, spre dezamăgirea lui Johann, care toc-

mai printase nişte proteine, cu o paletă de arome de la scorţişoară la ienibahar...

După ce le-am povestit tuturor ce văzusem în timpul nopţii, m-am dus şi m-am culcat din nou. Mă simţeam obosit, ca în urma unei beţii.

A 8-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă...

Şopârla nu mai are deloc un aspect hidos. S-a acoperit cu un puf mărunt şi galben peste tot, chiar şi pe aripile împielițate, iar botul i s-a ascuţit şi i s-a întărit, devenind aproape un cioc. Acum arată a ceva între reptilă şi pasăre. Să fi văzut Darwin asta, ce fericit ar mai fi fost.

A 9-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă...

Azi a fost ziua lui Norbert. Johann i-a pregătit un tort special, cu arome digitale speciale, din baza lui personală de date. Fiecare bucătar, cu secretele lui. Cu toţii am băut şampanie fabricată pe Venus şi i-am făcut cadou o femeie gonflabilă, pe care o pitisem cu grijă la îmbarcare, tocmai pentru ocazia asta. Ne-am distrat grozav, dar n-a durat mult. Curând, cu toţii am căzut în veşnica plictiseală a lungului drum spre casă.

A 10-a zi

Viteza: se menţine constantă...

Creatura este, de-acum, pe deplin pasăre. Are un cioc subţire şi uşor întors în jos. La baza ciocului are o spuzeală de ochişori micuţi. Are o burtă enormă, pentru talia ei, care o împiedică să zboare. Umblă doar de colo până colo prin clopotul energetic, pe cele şase picioruşe terminate cu gheare. Aripile îi sunt mici şi atrofiate. Are un aer bolnăvicios.

A 11-a zi

Viteza: 0,0028 C – nu ştiu de ce a scăzut.

În rest toți parametrii sunt în limite normale.

Toată ziua, păsărica a stat nemișcată într-un colț. Tuturor ne era frică să nu moară. Spre seară, doctorul Norbert s-a oferit să o consulte. Târziu, noaptea, noi toți ceilalți ne-am retras la culcare și Norbert a rămas în continuare să studieze „pacientul".

A 12-a zi

Viteza: 0,0027 C – continuă să scadă, aparent fără explicație.
Probabil străbatem un nor de gaz dens și din cauza frecării?
În rest toți parametrii sunt în limite normale.
Am mai verificat încă o dată.

De cum m-am trezit am alergat în cabinetul doctorului Norbert. Nu pentru că mă grăbeam la vizita medicală de rutină, dar eram curios în legătură cu „pacientul". Când am ajuns, toți ceilalți erau deja acolo. Doctorul ne-a explicat că păsării îi venise momentul să nască și nu putuse. De-aia avea burta așa de mare. Spre ziuă, doctorul îi făcuse o cezariană (cezariană unei păsări!?!). Pasărea murise în timpul operației, dar doctorul reușise să salveze puiul. Cu toții ne-am repezit în salonul central, să vedem puiul. Era acolo, scăldat în lumina galbenă a clopotului energetic. Căpșorul lui mic și turtit se mișca alene, în timp ce se lingea cu limbuța peste blăniță. Spre amiază deveni mai vioi și începu să se zbenguie prin teritoriul lui, delimitat de clopotul energetic. Are șase picioruțe și o codiță tare vioaie.

A 13-a zi

Viteza: 0,0024 C – sub limita normală!
Alarmă verde! Disfuncționalitatea fotomotorului C32 din stânga!

Astăzi am avut o avarie importantă. Cu toții am ieșit în spațiu, în ture de câte doi, cu schimbul. Ieșitul în spațiu este foarte obositor. Pe mine, personal, mă obosește chiar și îmbrăcatul costumului. Spre sfârșitul zilei, am reușit să repunem în funcțiune fotomotorul. Alarma verde s-a anulat. Viteza a reajuns la 0,029 din viteza luminii.

A 14-a zi
Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 22° C;
Accelerația ambientală: 1,002 g;
Presiunea: 761 mm/Hg;
Umiditatea: 58%.

Animalul nostru o să aibă un pui! Cu toții suntem neliniștiți. Muselim spune că se va naşte ceea ce trebuie să se nască, iar Goldschtern se teme de un balaur. Johann se gândeşte că ar mai fi încă timpul să mâncăm o „friptură proaspătă", dar cred că glumeşte, iar Yndira a început să vorbească despre reîncarnare şi nimeni nu-l mai poate opri. Numai doctorul Norbert, tăcut, se pregăteşte să ajute animalul să fete.

A fost o naştere foarte grea. Timp de două ore, continuu, s-au auzit orăcăiturile sărmanului animal. La începutul travaliului toți am vrut să asistăm, dar după o oră şi jumătate, aşteptam cu toții afară, în camera de comandă. După patru ore de chin, uşa a glisat şi doctorul şi-a făcu apariția, ținând în brațe „puiul" şi aducându-ne la cunoştință cu tristețe că mamă-sa murise la naştere. Cineva, nu mai ştiu cine, a întrebat de ce puiul nu era sub clopotul energetic. Atunci, Norbert ni l-a arătat. Capul uşor lunguieț, cu doi ochişori vioi, fără nas, o gură fără buze, ca o fantă, cu care a zâmbit la noi. Era acoperit tot cu o piele verzuie. Avea mânuțe şi picioruşe care se mişcau întocmai ca ale unui nou-născut, chiar dacă avea numai câte trei degete la fiecare palmă, iar picioruşele i se terminau cu niște lăbuțe ca de broască. Era atât de asemănător, şi totuşi, atât de diferit de un copil nou-născut. În ciuda diferențelor, era atât de uman încât nimeni n-a mai întrebat de ce nu se afla la loc sigur, sub clopotul energetic. L-am ținut în brațe cu toții, pe rând. Era un sentiment straniu, fantastic.

A 15-a zi
Viteza: 0,0029 C – constantă;

Temperatura: 20° C;
Accelerația ambientală: 1,003 g;
Presiunea: 760 mm/Hg;
Umiditatea: 54%.

Micuțul pare foarte atent la ce se întâmplă în jurul lui. De câteva ori l-am surprins rostind cuvinte monosilabice. Johann îl hrăneşte cu grijă, preparându-i tot felul de substanțe nutritive, pe care i le dă când cu linguriţa, când cu paiul, când cu biberonul. I-am pus desene animate şi l-au fascinat total. Imită toate personajele.

Nu mă simt prea bine. Am o stare de greață şi ameţeli. Dacă aş fi la primul zbor, aş zice că am rău de cosmos, dar la mine nu e cazul.

A 35-a zi

Am fost bolnav douăzeci de zile. Am zăcut la pat. Am avut lungi perioade de inconştiență. În rest, îmi aduc vag aminte de doctorul Norbert, care îmi administra medicamente.

Astăzi m-am dat jos din pat şi am ieşit să mă plimb prin navă.

„Uite cine a înviat!" „Cum te simți?" „Bine ai revenit printre noi!" – şi tot felul de chestii d-astea. Tot echipajul s-a bucurat că m-am însănătoşit.

Deodată, am auzit din spate o voce piţigăiată, modulată atât de straniu încât m-a şocat.

— Mă bucur că boala dumneavoastră a luat sfârşit.

Ştiam cine îmi vorbise, dar nu îndrăzneam să mă întorc. L-am văzut într-o oglindă: avea doi ochii mari, ca ai Domnişoarei Pogani, a lui Brâncuşi, acoperiți fiecare cu câte o pleoapă de sus şi una de jos, care se întâlneau la mijlocul ochiului. Era înalt cam de un metru şi jumătate, acoperit în întregime cu piele verde. Atât cât avea piele la vedere, căci era îmbrăcat cu o salopetă de interior, din cele pe care le aveam în dotare, ajustată grosolan, ca să îi vină pe măsură.

— Ehei, zise Muselim, de când boleşti tu, uite ce mare s-a făcut.

— Asta pentru că l-am hrănit eu aşa de variat! adăugă Johann. Am râs cu toţii.

El, când râdea, emitea sunete cu o frecvenţă foarte înaltă.

A 36-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 20° C;
Acceleraţia ambientală: 1,01 g;
Presiunea: 761 mm/Hg;
Umiditatea: 55%.

Astăzi mi-a pus o întrebare care m-a aruncat în încurcătură. M-a chestionat „de unde vine el?" şi „de ce e aşa de diferit faţă de noi, oamenii?". M-am gândit că nu-i pot relata adevărul, ca să nu îl şochez. Încă mi se pare incredibil. Dar, cine ştie?, poate şi pentru alţi extratereştri ar fi şocant modul cum venim noi, oamenii, pe lume. Pe de altă parte, nici nu voiam să îl mint. I-am răspuns că într-o zi va afla şi singur. M-a întrebat atunci dacă poate găsi răspunsul într-una din cărţile stocate în memoria telecititorului. Nu ştiu cum mi-a venit ideea, dar i-am recomandat, în mod spontan, să citească Biblia.

A 37-a zi

Viteza: normală...

Azi, la micul dejun, mi-a spus că a citit toată Biblia şi că ar vrea să discutăm. Când l-a auzit Muselim, s-a ambiţionat şi i-a spus că dacă nu citeşte şi Coranul, tot degeaba. Bine că Yndira plecase. După masă, luând în serios propunerea lui Muselim, a stat tot timpul pironit în faţa telecititorului şi probabil că citeşte şi acum şi va citi toată noaptea, întrucât el nu doarme niciodată. Nu are nevoie de somn.

A 38-a zi

A citit un volum impresionant de cărţi, într-un timp record. Ai zice că nu le citeşte, ci doar de downloadează. Când mi-a spus că noi, oamenii, trebuie să ne urmăm destinul, l-am bă-

nuit pe Yndira că i-a împuiat capul cu tot felul de bazaconii. Mă uit la el cum vorbeşte şi parcă are aerul unui înţelept, întrupat într-un copil. Mi-a spus că am avut dreptate, că într-o zi va descoperi răspunsul la întrebarea care îl frământă şi că oricine are un răspuns, pe care trebuie să-l găsească la timpul potrivit. Când a pronunţat cuvintele „timpul potrivit", m-am repezit în cabina mea şi am adus aparatul de holografiat. Am făcut o hologramă cu el în mijlocul grupului, apoi i-am făcut câteva portrete. Când le-am examinat mai îndeaproape, am observat că în jurul gurii îi răsărise un puf ulet alb.

A 39-a zi

Viteza: 0,0029 C – constantă;
Temperatura: 20° C;
Acceleraţia ...

Toată ziua mi-am petrecut-o discutând cu el. E fantastic. Speculează întruna. Abordăm orice subiect, cu excepţia problemei privind originea lui, chestiune pe care amândoi o evităm cu delicateţe. A citit deja foarte mult, cred că e mai citit şi mai înţelept decât noi toţi la un loc, totuşi, e încă infantil. Tot mai crede că oamenii sunt buni şi că răutatea lui Iago e pură ficţiune shakesperiană.

A 50-a zi

Viteza: 0,0001 C – Decelerație; ne pregătim să intrăm în sistemul Solar;
Temperatura: 22° C;
Acceleraţia ambientală: 1,002 g;
Presiunea: 761 mm/Hg;
Umiditatea: 51%.

Nu am mai scris de mult timp în jurnal. Prin dezordinea din cabina mea, căci trebuie să recunosc, nu mă caracterizează ordinea, am rătăcit agenda electronică cu jurnalul. Astăzi mi l-a găsit chiar el. Am fost foarte bucuros că mi-am regăsit jurnalul şi, uite, încep să scriu din nou. Între timp, am intrat în

faza de decelerație, fapt care a generat entuziasm în rândul echipajului, la gândul reîntoarcerii. Lipsim deja de prea mult timp de acasă. Penelopa a aşteptat destul. Deja ne gândim ce o să facem în ziua aterizării.

Cât despre el, acum e altfel parcă. Nu mai are acel aer infantil. A devenit ceva mai tăcut şi se mişcă mai greu. Un puf alb a început să-i acopere trupul.

A 51-a zi

Viteza: 0,000001 C – Decelerație; ne apropiem de a treia viteză cosmică;
Temperatura: 21° C;
Accelerația ambientală: 1,001 g;
Presiunea: 760 mm/Hg;

Stăm cu toții în cabina lui Norbert, adunați în jurul lui. El stă lungit pe patul antigravitațional al doctorului. E scofâlcit de tot. Un puf alb îi acoperă corpul şi abia se mai mişcă. Ne-a spus că va dormi pentru prima oară. Mi-a apucat mâna, cu cele trei degete ale lui, şi m-a privit drept în ochi. M-au trecut fiori. Mi-a spus că am avut dreptate, că a aflat singur răspunsul la întrebarea lui şi că nu e supărat pe mine pentru că nu i-am spus ce ştiam, întrucât noi ştiam, de fapt, foarte puțin din răspuns. Mi-a dat drumul la mână, ușor, şi palma lui a căzut inertă. Pleoapele de deasupra s-au închis până la jumătatea ochilor, iar cele de dedesubt au venit şi s-au lipit de primele. A mai oftat o dată, apoi a adormit. Pentru prima şi ultima oară.

Am stat şi ne-am uitat tăcuți la el. O oră? Şase? Nu mai ştiu. Corpul său a început să iradieze lumină, mai întâi palidă, apoi din ce în ce mai puternică. În cele din urmă, toată lumina i s-a adunat în piept, de unde s-a detaşat de corp, sub forma unei sfere luminoase care s-a suit încet spre tavan. Corpul topit de lumină s-a dezintegrat pe loc, prefăcându-se într-o grămăjoară de pulbere verde, pe patul doctorului Norbert.

Sfera de lumină s-a înălțat tot mai sus şi a trecut prin tavanul navei. Apoi am văzut-o prin hublouri, afară din navă, ira-

diind puternic în spațiul negru ca smoala. Devenise uriașă, mare cât nava. Brusc, am căzut cu toții într-un fel de transă. Am auzit în străfundul gândului o voce şi eram conştient că venea de la sferă. Era vocea lui, care ne mulțumea pentru că îl sprijinisem să ajungă până aici şi ne ruga să îl mai ajutăm să renască pentru o ultimă dată, să se poată integra în absolut. Cumva, nu ştiu cum, aveam certitudinea că şi tovarăşii mei de călătorie auziseră, percepuseră mesajul.

Ne-am trezit brusc şi ne-am uitat uimiți unii la alții.

— Nu ne-a spus ce să facem! Cum să îl ajutăm, de astă dată? a întrerupt tăcerea Norbert. L-am scos prin cezariană, l-am ajutat cu operații, cu tratamente. Dar acum, zău că n-am idee ce am mai putea face pentru el! Medicina mea a ajuns la final.

— Cred că tot ce mai putem face e să ne rugăm pentru el, a răspuns Johann, luându-şi între degete cruciulița de la gât.

Muselim m-a întrebat în ce direcție se afla Pământul. Când i-am arătat sensul, indicat de roza spațiului, mi-a spus că el, când era pe Pământ, se ruga cu fața la Mecca şi că, în spațiu, natural, direcția spre oraşul sacru coincidea cu direcția spre Terra. Nici nu ştiu de unde a scos un covoraş pe care l-a aşezat pe direcția arătată de roză, s-a aşezat în genunchi pe el şi a început să se roage. Alături, Goldschtern, cu o tichiuță pe cap, începu şi el să se roage în legea lui. Johann, care era mai catolic decât Papa, cu lanțul de rozalii între degete, începu să murmure, la rândul său, o rugăciune. Yndira stătea nemişcat, în poziția lotus, cu ochii închişi, cu privirea întoarsă spre interior, cufundat într-o adâncă meditație. Dar Norbert? Din câte ştiam, doctorul era ateu. L-am văzut ghemuit într-un colț, cu ochii strâns închişi. Plângea? Sau poate doar mi s-a părut.

Mi-am adus aminte de cel mai bun prieten al meu, care avusese un accident. Intrase cu levitocraftul într-un zid. Îl operaseră pe creier. Timp de ore bune, cât durase operația, viața lui atârnase de un fir. Eu rătăcisem ca un nebun în jurul spitalului. Deodată, se stârnise o ploaie năprasnică. La repezeală, mă adăpostisem într-o biserică. Stăteam acolo, cu ochii închişi, în fața

unei icoane, şi mă gândeam ce aş putea face pentru el în momentele acelea...

...Şi am simţit deodată un val de mulţumire, care mi-a cuprins întreaga fiinţă. Când am deschis ochii, privirea mi-a căzut pe hublouri. Sfera luminoasă de afară dispăruse. Ne-am îmbrăţişat cu toţii, fericiţi. Ştiam, cu siguranţă, că îl ajutasem să renască în Absolut şi ne mulţumea pentru asta. Cum anume? Ei bine, unele lucruri nu ştii cum de le ştii, pur şi simplu, ştii că le ştii.

Am stat multă vreme îmbrăţişaţi, într-o stare de beatitudine, până când unul dintre noi, nu mai ştiu cine, a zis:

— Uite acolo!

Am privit cu toţii pe hublou şi am văzut un bulgăraş albăstrui, nu mai mare decât un nasture. Da! Era Pământul! Era Acasă! Înseamnă că trecusem de Centura Kuiper şi de Discul Împrăştiat. Călătoria noastră nu mai putea dura mult.

Suntem foarte emoţionaţi. Pentru o vreme, nu cred că voi mai scrie în jurnal.

Uitându-mă spre încă îndepărtatul Pământ, mi se face dor de casă, de prieteni, de toţi oamenii, de toate animalele, păsările, insectele şi chiar de toate reptilele, chiar şi de cele mai scârboase. Încep să cred că există un fir invizibil care leagă între ele, laolaltă, toate făpturile Universului.

A 52-a zi

Viteza: 13,66 km/s – Decelerația continuă...

La nord de Cor Serpentis, o sferă de lumină de magnitudinea unei stele dintr-o altă galaxie, îşi schimbă gradientul la fiecare 24 de ore. Încă mă întreb dacă nu e, totuşi, un fenomen natural. Dar Yndira îmi face cu ochiul şi ştiu că a observat şi el. Deşi nu le-a comunicat nimic celorlalţi. Să fie acesta un semn cum că n-ar trebui să le spunem nimic despre finalul acestei aventuri celor de acasă?

Mi-aş fi dorit orice altceva, numai să nu închei jurnalul cu o întrebare. Orice altceva...

Nopţile albe ale Leningradului*

de Dodo Niţă

„Stimaţi pasageri, comandantul Nicola şi echipajul vă urează bun venit la bordul avionului nostru de tip Iliuşin 57, cu care vom efectua o plăcută călătorie de aproximativ 80 de minute, la o altitudine maximă de 7000 de metri şi cu o viteză de croazieră de 560 km/h. În vederea decolării, vă rugăm să stingeţi ţigările şi să vă cuplaţi centurile de siguranţă. Mulţumesc."

Apoi, o stewardesă drăguţă, între două vârste, dar mai aproape de vârsta a treia, ne distribui fiecăruia câte o pungă de hârtie cu sigla TAROM-ului pe ea. Spre surprinderea noastră, a celor din grup, dar mai ales a stewardesei, unul dintre turişti, văzând că sunt gratis, mai ceru una.

„Daţi-i" – explică doct tovarăşul său de zbor, într-o engleză mai mult gesticulată decât vorbită, deşi stewardesa era de-a noastră, româncă – „că el vomită mult".

Râdem toţi, dar mai ales o domnişoară aşezată în scaunul de peste culoar de mine... Mamă, ce domnişoară! De la Farrah Fawcett Majors (jucând în filmul *Saturn 3*) încoace, nu mai văzusem aşa frumuseţe: păr blond unduind în valuri peste umeri, ochi verzi, cu luciri mefistotelice, năsucul cârn, buzele subţiri, dezvăluind cu generozitate un zâmbet fascinant, demn de a fi imortalizat pe toate cutiile de *Maxam-dental cream*...

„Numele ei e Angela", mi-a şoptit un binevoitor, văzându-mă salivând.

* Aliteraţie căutată.

Pentru întâia oară, în primul meu sfert de veac, simțeam ce înseamnă mult-citata dragoste la prima vedere.

Am încercat să mă consolez, deşi era prea târziu, cu gândul că fetele frumoase nu-s pentru mine şi apoi, după ce contemplasem, fără să mă liniştesc, norii clăbuciți sub formă de întinse şi zbuciumate pustiuri de gheață, m-am refugiat într-o altă realitate, cea a *Gărzii albe***:

„La un an după ce Elena, fiica ei, devenise soția căpitanului Serghei Ivanovici Talberg, şi chiar în acea săptămână, când fiul cel mare, Alexei Vasilievici Turbin, se întorsese în Ucraina din grele campanii, misiuni şi necazuri, revenind în Oraş, în cuibul natal, sicriul alb cu trupul neînsuflețit al mamei fu purtat pe panta abruptă a povârnişului Alexeevski, către Podol, la mica biserică Sfântul Nicolae cel Bun din Vzvoz".

✧ ✧ ✧

„În dreapta privim biserica Sfântul Andrei, una dintre cele mai frumoase din oraş, construită între 1747-1753, de arhitectul de origine italiană Bartolomeo Rastrelli, în stilul tradițional al arhitecturii ruseşti, folosind însă şi elemente baroce. După revoluție, biserica a fost convertită în sală de concerte pentru orgă.

În stânga ei se lasă străduța Andreevski Suks, pe care, în perioada războiului civil, a locuit scriitorul şi dramaturgul Mihail Bulgakov. Astăzi, fosta sa locuință a fost amenajată în muzeu de către cetățeni sovietici entuziaşti şi benevoli." – recită pe nerăsuflate Svetlana, ghida noastră de la Inturist.

Apoi autocarul ocoli rondul şi se îndreptă spre catedrala Sfânta Sofia. Ghiduşa noastră ghiduşcă începu să ne povestească istoria acesteia, dar deja nu mai eram atent la ea. Trecusem la doi paşi de casa lui Bulgakov, preferatul meu alături de Ilf şi Petrov, Savcenko şi Râbakov, din galeria scriitorilor sovietici... Nu, era musai s-o vizitez!

** Acest citat, precum şi următoarele, sunt extrase din romanul lui Mihail Bulgakov, *Garda Albă*, traducere Alexandru Calais, editura Minerva, 1988.

Dorința mi s-a îndeplinit abia a doua zi, pentru că după-amiaza am mai vizitat cu grupul şi mânăstirea Kievo-Pecerskaia Lavra, cu micile ei capele şi chilii săpate în adâncul unei coline învecinate, şi cu trupurile mumificate ale călugărilor morți de generații. Lungile coridoare întortocheate şi înguste, aerul stătut, neoanele slabe, luminând pielea zbârcită de pe fața şi mâinile micilor mumii, au făcut pe mulți dintre cei din grup să regrete pofta cu care ingurgitaseră copioasa masă de prânz, şi numai tipul cu pungile TAROM era fericit şi râdea de noi.

În fine, trec peste şi ajung (a doua zi de dimineață), din întrebare în întrebare, grație răspunsurilor cordiale şi chiar elocvente ale cetățenilor chestionați, la biserica Sfântul Andrei. O plăcuță fixată pe peretele unui imobil mă avertiza că mă aflu pe strada Andreevski.

O luai încet la vale, pe străduța abruptă, şerpuită, pavată cu piatră de diverse mărimi, mărginită de trotuare înguste, din cărămidă galbenă, şi întrerupte din loc în loc de felinare din fontă, restaurate. De-o parte şi de alta a străzii, imobile cu un etaj, înghesuite unul în celălalt, cu patina timpului vădit vizibilă pe zidurile lor.

Şi, brusc, pe fațada zugrăvită într-o culoare deschisă a casei cu nr. 13, îmi atrase privirile un chip omenesc. De fapt, o efigie pe o placă memorială din bronz. M-am apropiat şi am citit:

„Vetom dome jil
Izvestnai
ruski
sovietski
pisatel
MIHAILBULGAKOV
1891-1940"

Ajunsesem. De emoție, inima-mi bătea puternic. Dar nu îndeajuns de tare ca să deschidă uşa zăvorâtă. Un afiş mă anunța

personal că muzeul putea fi vizitat doar între orele 14:00-21:00, iar duminica şi în zilele de sărbători legale, între 18:00-21:00. Bineînțeles, aveam să revin după-amiază. Dar, pentru că tot eram acolo, am purces să cercetez clădirea pe dinafară.

„Peste casa cu etaj, de la nr. 13, ce vădea o iscusită alcătuire arhitectonică (dinspre stradă, locuința Turbinilor se găsea la etajul întâi, iar în partea opusă, ce da spre curtea micuță, povârnită, ajungea să se afle la parter), în grădina ce-şi făcuse loc pe sub costişa abruptă..."

Toate erau ca în romanul bulgakovian, chiar şi gangul întunecos dintre casele cu numerele 13 şi 11, în care, într-o noapte geroasă a iernii anului 1918, Nikolka Turbin şi Lariosik Surjanski ascunseseră o cutie *„în care fuseseră aşezate cele două pistoale, epoleții lui Nikolka şi ai lui Alexei, însemnul, precum şi fotografia țareviciului Alexei"*.

Doar un autoturism de teren Niva era parcat anacronic în curtea interioară.

După-amiază, sosit cu câteva minute mai devreme de deschidere, am savurat o delicioasă salată de fructe cu frişcă, în cofetăria particulară de peste drum.

Când am ajuns în fața casei memoriale, deja în ea intrau şi ieşeau vizitatori. Am deschis cu sfială uşa grea din lemn. Printr-un coridor întunecat, mărginit de două perdele mari, groase, am pătruns în prima încăpere. Probabil un fost salon unde altădată se servea ceaiul: două fotolii şi o canapea joasă, tapisate cu catifea vişinie, roasă de molii şi de timp, se învecinau cu un bufet cu servicii de ceai; pe un perete, două ceasuri cu pendulă ticăiau solemn şi monoton, iar pe canapea, o carte deschisă, cu paginile în jos, părea că atunci ar fi fost lăsată din mână.

În a doua sală, o sobă smălțuită, probabil olandeză, stătea față în față cu un dulap-vitrină în care erau expuse cărțile şi revistele epocii, în care apăruseră lucrările scriitorului. Pe un raft întreg se etalau diversele ediții ale romanului *Maestrul şi Margareta*, precum şi trei figurine de plastic, hidoase, dar simpatice, înfățişând personaje din roman. La stânga şi la dreapta vitrinei, pe pervazurile late ale ferestrelor, erau aşezate un

pick-up ce difuza muzică de epocă în surdină şi o carte de impresii.

În ultima încăpere, o pianină cu partiturile desfăcute pe suport se învecina cu un birou acoperit de un geam. O lampă cu abajur lumina suprafaţa acestuia: în dreapta era un aparat telefonic şi un volum din „operele" lui Stalin, în stânga, o maşină de scris, din carul căreia ieşea o scrisoare către conducerea partidului bolşevic, datată 1930; între ele, un portofel din care ieşeau mai multe bancnote de diferite valori, reviste ale timpului, monoclul, călimara cu cerneală şi tocul cu care, poate, scrisese marele artist.

Pe pereţii încăperilor şi ale coridorului erau agăţate rame, cu fotocopii la scară mărită ale paginilor manuscriselor sale, fotografii ale scriitorului şi ale membrilor numeroasei familii Bulgakov, precum şi afişe ale diferitelor sale piese de teatru.

Ce puţin... Şi totuşi, cât de încărcat de semnificaţii! Meditând asupra condiţiei artistice a lui Bulgakov, şi asupra condiţiei artistului în general, nici nu mi-am dat seama, pe drumul de întoarcere, când am ajuns în pasajul subteran din centrul oraşului. Aflat încă sub magia casei-muzeu, am rătăcit mult printre micile chioşcuri alimentare, de ziare sau de suveniruri, prin culoarele aglomerate de boema kieveană, care îşi expunea spre admiraţie şi vânzare picturile, desenele, acuarelele, caricaturile, sculpturile şi micile gadgeturi, pandative sau insigne. Era locul în care grupuri de tineri sau mai puţin tineri se adăposteau de cele –10° C de-afară, bând o cafea, fumând o ţigară sau, pur şi simplu, făcând conversaţie.

Pe un perete, printre alte afişe, unul, înfăţişând un bust de femeie văzut din profil, anunţa premiera piesei *„Master i Margarita"*, adaptare după maestrul Bulgakov. Mi-ar fi plăcut s-o văd, chiar dacă modestele mele cunoştinţe de limba rusă nu mi-ar fi permis să-i prind toate subtilităţile, dar era deja târziu şi, oricum, nu ştiam cum să ajung la teatrul respectiv.

Am găsit gura de metrou lângă un tip bărbos şi cu părul prins cu clamă, care cânta extaziat la o chitară cântece de-ale lui Vî-

soțki; după ce l-am aplaudat, împreună cu alți ascultători „de passage", am coborât în stație și m-am îmbarcat în prima ramă sosită.

Dar, la hotel, Angela îmi invadă din nou privirile și gândurile.

✧ ✧ ✧

Leningrad, hotelul Kiev, seara, într-o cameră de la etajul 17, împreună cu tovarășii mei de voiaj organizat prin BTT, „Alioșka" Crăpătureanu și „Seriojka" Găman:

— Nu-nțelegi, celovecule, că Angela nu-i pentru tine? Uită-te și tu în oglindă: ce să-i placă la tine? Țăcălia ta de revoluționar pașoptist? Ochelarii tăi ca două funduri de sifoane? Sau poate configurația ta musculară, de poet baladist... Tu nu vezi că ea e tipul de „beauté sauvage" și că nu votează decât cu sportivi de la înaltă performanță încolo? La tine nu s-ar uita nici cu oglinda – adică cu spatele...

— Ce te cramponezi atâta de ea? Găsește-ți o `telectuală de-a ta, o tocilară din astea. Uite, Alexina, de mult îți face ochi dulci, dar tu nu vezi nimic...

— Din cauza sifoanelor... – îl completă Alioșka.

— Voi nu-nțelegeți că eu o iubesc pe Angela? Pe ea, și pe nimeni alta!

— Bah, ce e iubirea? Un cuvânt... Și cum *verba volant*... – filosofă cu voce tare Seriojka.

— Lăsați-mă-n pace! Amândoi!

— Lasă-l, domne, în boii lui. Mai bine hai să ne terminăm treburile. Că m-am săturat să umblu prin oraș ca Olga nebuna, cu o tonă de bagaje după mine...

Și ieșiră amândoi din decor, probând din mers, cu voce tare, repertoriul de comercianți: „Carandașe americane, dievușca, batinoc, curtca, coniac madona, pomada, pajalusta!"

După un timp imprecis, petrecut cu ochii-n tavan, auzii ciocănituri.

— Poftim, mormăii, şi fereastra se deschise, permiţând intrarea unui domn între două vârste, elegant îmbrăcat într-un costum de tergal negru, cu cravată roşie, prinsă cu un ac de aur. Chelia de intelectual, mustaţa şi barbişonul, dădeau un contur aparte fizionomiei acestui straniu individ, care nu intra pe uşă, ci pe fereastră. Deşi eram la etajul 17!

— Sunt Woland, se recomandă el, sprijinindu-se pe un baston cu mâner în formă de cap de pudel.

— Îâm, mormăii, încă nedumerit.

— Eu sunt Woland.

— Şi ce dacă?!

— Bag de seamă că nu te temi de mine?

— De ce m-aş teme? Tu nu exişti în realitate, eşti o plăsmuire a lui Bulgakov, trăieşti doar în imaginaţia mea.

— Eşti în eroare, tinere, Bulgakov e creaţia mea.

— Şi, oricum, un demon are coarne, coadă, copite...

— Aşa ne imaginaţi voi, muritorii, şi dacă vrei, aş putea să le am şi eu, dar ar fi un consum superfluu de energie. *Bref*, am venit în problema care te frământă...

— Eu nu am probleme cu luciferii.

— Dar cu îngerii, da. Mai ales cu o anumită... angelă...

— Nu vreau să-ţi vând sufletul meu. Nu semnez niciun pact.

— Ţi-am cerut eu ceva? Nu. Dimpotrivă, vreau să ţi-o... ofer pe Angela, pentru 24 de ore.

— N-am nevoie... Ce-mi ceri în schimb?

— Nimic, nu ţi-am spus?

— Voi, cei de dincolo, nu faceţi gesturi dezinteresate.

— Uneori mai facem... experienţe.

Şi dispăru, lăsând în urmă un puternic miros de... nu, nu de pucioasă, ci de apă de colonie. Man`s Club.

✧ ✧ ✧

Nu mai ştiu când am adormit. Nu ştiu nici măcar dacă nu cumva am visat cele relatate mai sus. Cert este că dimineaţa

am fost trezit de şoapte precipitate („Ne nada! Ne nada!"), o bufnitură înfundată, o uşă trântită şi paşi uşori îndepărtându-se pe coridor. Înjurăturile lui Crăpătureanu m-au trezit de-a binelea: „Ale naibii rusoaice, credeam că se lasă mai uşor. Şi mi-a băut şi-o jumătate de coniac Segarcea!"

M-am dus la baie, am făcut un duş rusesc (aiurea, înfloriturii literare, era un duş fierbinte ca... iadul) m-am bărbierit şi m-am pregătit, moral şi sufleteşte, pentru următoarele 24 de ore.

La micul dejun, Angela s-a aşezat în faţa mea, ocazie de care am profitat, servind-o cu felii de pâine, unt, zahăr şi turnându-i ceai negru. Mi-a răspuns cu un zâmbet de-ar fi dat gata un batalion de cadeţi.

Şi apoi, în Ermitaj, când Carolina, ghida noastră, tocmai ne explica faptul că ţarul Petru cel Mare avea apucături şi instrumente de dentist şi, dacă-l supăra vreun curtean, imediat îi scotea doi-trei dinţi – fapt pentru care a ajuns până în zilele noastre o impresionantă colecţie de dinţi din secolul XVIII, am simţit o mână gingaşă sprijinindu-se pe braţul meu.

— Dar ştii c-am obosit? îmi susură ea la ureche. Atâtea tablouri şi sculpturi... Când or fi avut timp să le facă pe toate? Nu vrei să mergem la ieşire? Până vin şi ceilalţi, fumăm o ţigară.

Nu voiam să plec din muzeu când mai erau atâtea de văzut, şi nici măcar nu eram fumător, dar am cedat... inimii. Oricum, eram sigur că o să mă-ntorc la Leningrad şi atunci o să vizitez din nou Ermitajul. Singur.

După-amiază nu mai era programată nicio vizită de grup. Şi, în camera de hotel, în timp ce Alioşka şi Seriojka îşi pregăteau lista de cumpărături, cafea, cacao, gruzinski ceai, banane, portocale, pereţ, lavrovîi list, cruşevo, săpunuri, kipitelnice, mărci, cărţi poştale, diapozitive, stereoscop, calendare, păpuşele Matrioşka, samovar etc., eu îmi verificam bagajul de cuvinte ruseşti cu ajutorul unui mic slovar.

Ce-a urmat, e tare greu de descris în cuvinte.

Târât, literalmente, în toate magazinele de pe o parte şi alta a lui Nevski Prospect, am fost mai întâi manechin de probă al

unui munte de căciuli, baticuri, pulovere, cizme, mănuşi, genţi şi apoi plătitor a o mie şi una de nimicuri cumpărate de scumpa mea Angela, şi pe care tot eu le-am cărat, încărcate în şapte sacoşe uriaşe, de nu le-ar fi purtat niciun bagajist afiliat la sindicatul bagajiştilor.

Şi, în timp ce le căram spre staţia de metrou, ea îmi gângurea dulce la ureche:

— Ştii, un turist debarcă pe peronul gării centrale din Moscova, cu o grămadă de valize şi colete. Când începe să strige „Bagajist! Bagajist!", o mulţime de flăcăi se reped spre bagajele sale. Dar el purcede să le strângă mâinile, să-i îmbrăţişeze şi să-i sărute, spunându-le „Bratţi moia, ia toje bagajist!" („Fraţilor, şi eu-s tot bagajist!").

Am râs cu grijă, să nu scap dintre dinţi mânerele sacoşei cu diapozitive.

Ajunşi la hotel, până să descarc pachetele şi pacheţelele din sacoşe, Angela se şi schimbase şi mă invită la discotecă. Invită e un fel politicos de a spune. În fine.

La discotecă totul a fost frumos: muzică veche şi bună, din anii '70, două animatoare unduindu-se pe scenă ca sirenele, o fântână arteziană aruncând în ritmul muzicii jeturi de apă colorate violent de câteva reflectoare camuflate... A fost frumos până când Angela m-a poftit la dans:

— Haide, dragă, ce dormi în cizme, ca mormolocu`!

Şi, cu o mişcare bruscă, de judoka centură vişinie, învăţată din Pif Gadget, de la *docteur Justice*, mă aruncă peste umăr pe ringul de dans, dislocându-mi din încheieturi întregul sistem osos. Abia acum am înţeles eu gluma lui Alioşka, apropo de constituţia mea de poet baladist.

Din peretele de boxe, miile de decibeli mi se insinuau în trompele lui Eustache, inundând cerebelul:

„You look like an angel,
Walk like an angel,
Talk like an angel,

But I've got wise
You're the devil in disguise!"

— *„Oh yes, you are,"*, îl îngânam *sotto voce* pe Elvis, contorsionându-mă în toate felurile, cu Angela de mână, şi oftând.

Nu m-a lăsat în pace decât când şi-a adus aminte că vrea să vadă în aceeaşi noapte şi deschiderea podurilor de pe Neva, ca să treacă vapoarele. Mai aveam curaj să zic nu?

Când am ieşit din hotel, transpiraţia s-a solidificat brusc, acoperindu-mă cu o crustă de gheaţă. Pe sub haine, direct pe piele.

Ne-am postat lângă cel mai apropiat pod de hotel: o construcţie veche, cu lei pe postamente de piatră şi lampadare din fier forjat. După numai două minute, Angela s-a adăpostit sub porticul unei clădiri, lăsându-mă de strajă, cu misiunea strictă s-o chem când va începe să se ridice podul.

Şi-am stat! Vântul şuiera groaznic, rostogolind în toate direcţiile munţi de zăpadă sticloasă şi, dacă n-aş fi fost bine ancorat de un postament de gheaţă ad-hoc (ca-n filmul *Gheţuri pe înălţimi*), cred că m-ar fi suflat de-acolo de mult. De vreo două ori mi s-a părut că-l zăresc pe Călăreţul de Aramă galopând pe cheiurile pustii ale Nevei, dar, ciudat, nu avea chipul binecunoscut al lui Petru, ci figura ironică a lui Woland.

Târziu, târziu de tot, de fapt devreme, dimineaţa devreme, Angela a oprit un taxi particular rătăcit cine ştie cum prin împrejurimi şi l-a luat la întrebări pe şofer. Acesta i-a răspuns monocord şi plictisit, ca un ghid profesionist:

— În oraşul nostru există 40 de poduri peste Neva, din care 22 se ridică pentru a permite trecerea vaporaşelor. Din păcate, podul acesta nu face parte dintre ele. Şi oricum, acum nu se mai ridică niciunul, pentru că Neva a îngheţat şi vaporaşele nu mai circulă.

Tot el s-a oferit să ne ducă înapoi la hotel. La început, pe mine a vrut să mă bage în portbagaj, însă Angela şi ultimele mele ruble l-au convins că sunt îngheţat bocnă şi nici pomeneală să mă topesc în câteva minute.

La hotel, cred că mai întâi au vrut să mă dezgheţe cu o lampă cu benzină, din aia cu care neamurile noastre de la ţară pârlesc porcii la Crăciun, dar, dacă n-au găsit, m-au trântit lângă un calorifer. Încet, încet, crusta de gheaţă de pe mine a început să se topească şi, odată cu ea şi sentimentele mele faţă de Angela: pic, pic.

Ce-i dragostea? Un biet cuvânt, şi-atât.

✧ ✧ ✧

Dimineaţa, adică aproximativ o jumătate de oră mai târziu, ne-am urcat în autocar cu destinaţia aeroport.

— *Alors*, cum a fost Angela? mă întrebă Seriojka preocupat.

Oftatul plin de semnificaţii pe care l-am scos m-a uşurat de vreo două kilograme.

— Dar tu, cu Alexina?

— Ei, am făcut-o un dans-două şi pe urmă ne-am aşezat pe o canapea mai retrasă, să văd cum reacţionează la pipăială.

— Şi cum a reacţionat?

— Violent, îmi răspunse, întorcând obrazul către mine. Pe el încă se mai putea vedea conturul a cinci degete subţiri, dar hotărâte.

În aeroport, pentru că zborul nostru se amânase puţin din cauza vremii nefavorabile, mi-am zis să-i trimit o carte poştală amicului Vivi:

„În drum spre Moscova, salutări de pe aeroportul Leningrad. Au un program foarte drăguţ la TV, „120 de minute", numai cu spoturi muzicale şi newsflash-uri internaţionale. În loc de ora 8:00, vom decola la ora 10:00."

„Alte salutări de pe aeroportul Leningrad. Am urmărit un concert înregistrat al lui Visoţki. Impresionant. Zborul s-a amânat din nou, pentru ora 12:00."

„Noi salutări de pe aeroportul Leningrad. Am râs două ore fără întrerupere de peripeţiile video ale lupului şi iepuraşului din *Nu pagadi, zaieţ!* Au mâncare bună în restaurant, atâta doar

că la ei se pare că specificul național e ca toate felurile să fie dulci, de la pâine la înghețată și de la ciorbă până la salata de varză."

„Din ce în ce mai multe salutări de pe aeroportul Leningrad. La micul cinema de la subsol ne-au pus un film publicitar, prilej cu care am tras și un somnuleț... de coadă. Cică am decola la ora 18:00, dar eu nu mai cred că plecăm astăzi."

„Ultimele salutări de pe aeroportul Leningrad. Zborul a fost amânat pentru a doua zi dimineață. Ne întoarcem la hotel cu autocarul, în ciuda protestelor unora dintre noi, care susțin că am dormi mai bine pe scaunele și canapelele de plastic ale sălii de așteptare din aeroport."

— În caz că adorm, să bați tare la ușă, că eu obișnuiesc să dorm cu capul sub pernă, m-a prevenit Alioșka.

Rămăsesem pe un fotoliu, în hol, să mă amuz de jocul de-a baba oarba a doi pskoveni simpatici, de vârstă școlară, Taras și Natașa, și astfel să mai uit de teribilele *mezaventuri* ale zilelor trecute.

Înainte de a pleca la culcare, goniți de supraveghetoarea de pe palier, Natașa mi-a povestit că, fiind micuță din fire, firavă și palidă, interpretase vara trecută rolul unei fetițe de la un orfelinat bombardat de nemți în timpul războiului.

Taras, mai mare ca vârstă, mi-a spus un banc:

„Știi cum a murit Maiakovski? De moarte bună, în patul său. Dar care au fost ultimele sale cuvinte ? Nu trageți, *tavarasi*!"

Mda, bancuri sovietice...

Ne-am despărțit prieteni pe vecie, deși nu ne vom mai vedea niciodată. La ușa camerei pe care o împărțeam cu Alioșka, am ciocănit discret.

Nimic. Am ciocănit răbdător, timp de vreo oră, din ce în ce mai tare și chiar pe ritmul unor melodii cunoscute, inclusiv *Internaționala* („Sculați voi oropsiți ai sorții..."). S-au trezit toți vecinii de palier, unii chiar mi-au servit niște dovezi de elocvență oratorică neașteptată la acea oră, doar Alioșka ba. Dormea cu capul sub pernă.

Am coborât la recepție și dievușca de serviciu mi-a format numărul de la cameră. Suna ocupat (ulterior aveam să aflu că Alioșka special îl decuplase, ca să nu fie deranjat de colegii de excursie, care mai făceau glume proaste sunându-se și mișto-cărindu-se la telefon). Am încercat să deschid ușa cu cheia de rezervă de la recepție, dar degeaba. Lăsase propria cheie în broască. Camere libere bineînțeles că nu mai erau.

Plin de resemnare creștină, mă pregăteam să mă cuibăresc într-un fotoliu de pe hol, când supraveghetoarea de palier s-a milostivit de mine, și de o bancnotă de 10 ruble, rătăcită în buzunarul de la cămașă, și mi-a așternut să dorm... pe patul de consultații din cabinetul medicului hotelului.

Într-un final, am adormit. Dacă somn se poate numi succesiunea de coșmaruri populate de uriașe creaturi înspăimântătoare, ieșite direct din găoacele *Ouălor fatale*.

A doua zi, frânt de oboseală, în avion, cu direcția Moscova. Între două reprize de somn, întrerupte de mici goluri de aer, mi s-a părut că-l văd, dincolo de hublou, așezat pe aripa avionului, picior peste picior, elegant și grijuliu, să nu-și strice dunga de la pantaloni, pe Woland. Și-a desfăcut tacticos tabachera de aur, a ales o țigară și, în timp ce o bătea de deget, mi-a spus:

(Mi-ar fi plăcut ca el să formuleze, iar eu să-mi închei povestirea cu vreo frază ambițioasă de genul „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!", dar nu, el nu a zis decât atât):

— Manuscrisele nu ard!

Apoi a pierit brusc, ca o străfulgerare a soarelui pe colțul aripii avionului.

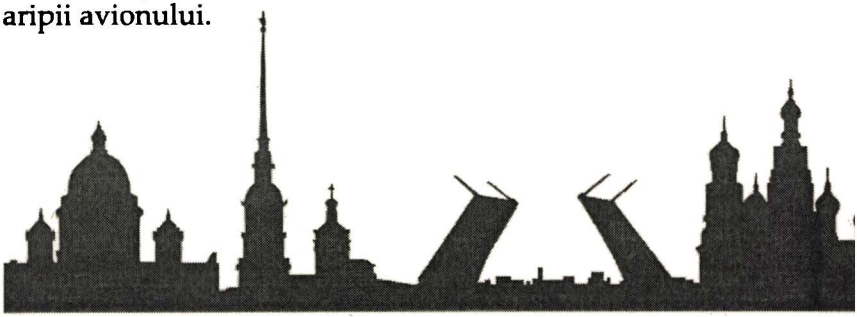

Tablou cu Maestru

de Mircea Liviu Goga

Se descălță încet, pipăind cu atenție covorul îmbâcsit de la intrare, cu vârful piciorului. Apoi își căută din nou papucii, cam pe unde-și închipuia el că-i azvârlise dis-de-dimineață. Reperă unul lângă oglindă, apoi și pe celălalt. În fața ușii sufrageriei, își curăță tălpile de firimiturile împrăștiate pe covor și se grăbi să-i încalțe. Abia acum își scoase hanoracul. Afară plouase mărunt toată ziua, o ploaie în perfect dezacord cu luna iulie. Asta îi aminti brusc că nu mai rupsese cam de multișor filele calendarului de perete. Cufundat în gânduri, plin de un sentiment indefinibil, pe jumătate de satisfacție, pe jumătate de nerealizare, pătrunse în bucătărie și bâjbâi cu mâna după întrerupător. Îl nimeri, în cele din urmă. Lumina relevă brusc o încăpere murdară și igrasioasă, mormanele de vase ce așteptau nespălate în chiuvetă, prosoapele și tricourile umede agățate deasupra aragazului. Undeva, pe un perete, ochii bărbatului alunecară peste coala de hârtie pătată de unsoare, pe care propria-i mână, mai demult, caligrafiase: „Faustin, ai viața înainte! Luptă! Afirmă-te!". Uneori îi făcea bine citirea îndemnului; alteori, ca acum, de exemplu, îi provoca o senzație puternică de greață. Fu nevoit să se sprijine de masa ce se clătină de câteva ori în jurul unui precar punct de echilibru aflat undeva la intersecția diagonalelor duse de la un picior strâmb la piciorul opus, și mai strâmb, și de la colțul caloriferului – veritabilă

cârje pentru una din laturi – până la al patrulea şi ultimul picior, de altfel şi singurul mai zdravăn. Până la urmă, Faustin descoperi scaunul înghesuit sub chiuvetă şi se aşeză. Privi în jur trist, cu ochi mari şi lucizi. „Asta e – gândi. A mai trecut o zi – sunt oare satisfăcut? Şi iată-mă acasă. Acasă!". Îşi spuse că, în fond, există totuşi în acest univers un loc unde putea să-i uite pe toţi, un loc în care lucrurile nu mai aveau ţărmuri, iar viaţa lui reală era înlocuită subit de zeci, de sute de alte existenţe posibile – de fapt, niciodată posibile, dar, oricum, imaginabile –, existenţe pline de aventură, de eros excesiv, de renume şi bogăţie. În acele clipe era fericit. Visul îl hrănea atât de bine, îl umplea cu senzaţii atât de unice, de reliefate, încât aştepta adesea să se întoarcă de la serviciu aşa cum aşteaptă uneori elevii trecerea orei de matematică şi sosirea celei de sport. Căci pentru el visul nu era un simplu surogat: era chiar viaţa lui – el aşa vedea lucrurile – era însăşi esenţa, ambrozia zilelor, spotul colorat ce contrasta violent cu cenuşiul murdar şi rece al oraşului. „Într-adevăr – se gândi – totul e cenuşiu în oraş. Şi zidurile şi birourile şi oamenii şi, mai întotdeauna, cerul. Existenţă cenuşie de şobolan cenuşiu şi bolnav, înotând prin mirosuri cenuşiu-putrezite de gunoaie şi benzină arsă, unde imaginea norilor devine un lux inimaginabil, unde câinii şi pisicile sunt sterili şi numai şobolanii contează: ei reprezintă şi forţa şi înţelepciunea civilizaţiei – şi cariera mea de şobolan, pe care, după orele de program, mă străduiesc s-o fac să rateze". Faustin scuipă într-o parte. Gândi că înnebunise prea devreme şi înjură calm spre cerul cenuşiu închis, înrămat de giurgiuvea. Era trecut de ora opt, făcuse de serviciu în locul unui coleg ce plecase în concediu mai devreme decât era prevăzut. Se ridică agale şi deschise larg frigiderul cam învechit, căutând ceva de mâncare. Dinăuntru îl priveau rafturile goale. „Ce obscen! – făcu haz de necaz Faustin. Un frigider gol şi dezonorat. Sigur, toţi trebuie să ţinem la onoarea noastră. Un frigider gol este, în mod automat, şi fără onoare. Mai mult: până şi personalitatea i se depreciază vizibil". Ar fi trebuit să se ocupe mai de-

vreme de onoarea frigiderului său, dar prea ieşise târziu de la serviciu pentru a mai avea chef să treacă şi prin magazine. Aşa că, oftând, scoase din rezervele cămării două ouă, le sparse şi le puse într-o tigaie. Căutând, dădu la o parte câteva oale din cele azvârlite de-a valma în chiuvetă, pentru a descoperi o furculiţă rătăcită. Îşi aminti de Anton. Plecase. Sigur că plecase. Acum se afla, probabil, pe celălalt mal al Dunării. Venise la el ca la singurul prieten, pentru a-i mărturisi intenţia de a „spăla putina", cum se exprimase. Avea în rucsac un acvalang şi un costum de cauciuc, impermeabil, iar în ochi o hotărâre de nestrămutat. „De ce?" îl întrebase. Anton se arătase puţin mirat. S-a gândit o vreme, apoi a dat din umeri. „Aha – s-a lămurit Faustin – vrei aventuri". Celălalt zâmbise: „Vreau să plec din ţara asta împuţită. Vii?". Nu, nu dorea să plece. Niciunde în lume n-ar fi putut întâlni aventuri ca în visele lui. Mai ales, niciunde n-ar fi putut exista asemenea aventuri, complet lipsite de pericole pentru el. Visa să zboare pe Marte. Visa să-l întâlnească pe Robinson Crusoe. Visa să se plimbe, seara, prin palatul califului din Bagdad şi să tragă foloase maxime de pe urma haremului acestuia. Vise colorate, de adolescent întârziat şi trist. Anton îl ascultase o vreme plictisit cum încearcă să se scuze, apoi deschisese gura şi-i spusese: „Eşti laş!". Laş? El? Era oare laşitate sau curaj renunţarea la o viaţă socială confortabilă în favoarea visului? Cu studiile sale ar fi putut ajunge chiar director. Avea origini sănătoase, putea intra în partid, putea pleca apoi în Bucureşti. Doctorat, uşi deschise în orice institut de cercetare, în orice minister. Dar nu era, pur şi simplu, făcut pentru asta. El nu ştia decât să viseze. Nu era nici laşitate, nici curaj: doar un mod de a înţelege viaţa şi de a o trăi. „Eşti laş!" – repetase Anton, apoi plecase, neuitând să trântească după el, cu zgomot, uşa de la intrare. „Ei, bine – îşi spusese Faustin – dacă a trăi cum îţi place înseamnă a fi laş, sunt laş". Ouăle se fripseseră demult. Dacă n-ar fi înotat în ulei, s-ar fi făcut, probabil, scrum. Le răsturnă pe o farfurie relativ curată, apoi scurse uleiul înapoi în sticlă. Uleiul se dădea pe cartelă,

nu era de aruncat nici după zece utilizări. Înainte de a se aşeza la masă, merse în spălător, se dezbrăcă până la brâu şi se privi în oglindă. Avea ceva muşchi, pe vremuri luase chiar parte la nişte competiţii de înot. Ce-ar fi dacă...

Se grăbi să se îmbrace, parcă de teama gândului neformulat până la capăt. Se întoarse în bucătărie, înghiţi din câteva mişcări de maxilar ouăle şi două bucăţi mari de pâine, după care îşi azvârli papucii prin odaie. Îmbrăcă hanoracul, merse în hol, se încălţă. Se întoarse apoi să caute cheia de la intrare. Lăsă intenţionat lumina aprinsă şi ieşi în casa scării. Încuie grăbit uşa şi, cu mers elastic, tineresc, se repezi în stradă. Afară continua să plouă mărunt.

Mergea prin ploaia călduţă, făcând din când în când semne maşinilor care-l ajungeau din urmă. După o bună bucată de vreme, un autocamion condus de un şofer ce părea mai milostiv se opri lângă el. Faustin nu aşteptă să fie invitat. Deschise portiera şi se ghemui pe banchetă. Maşina porni. Acum, când se eliberă de gluga hanoracului, îl putu în sfârşit cântări în voie pe omul de la volan. Remarcă în primul rând paloarea feţei acestuia. Ochii aprinşi ca nişte tăciuni străluceau sub sprâncenele negre şi uşor încruntate. Buzele, aproape la fel de palide ca obrazul, se arcuiau destul de domestic. Ceea ce îl miră însă pe Faustin fu barba şoferului – o ţăcălie neagră, anacronică, şi care împrumuta feţei acestuia un aer aparte. Şapca decolorată completa portretul.

— Mergi spre Orşova? întrebă Faustin.

Şoferul încuviinţă cu un gest scurt.

— Mă poţi lăsa puţin mai înainte de intrarea în oraş? Mă duc la nişte rude, e un cătun mai încoace...

— Lasă şmecheriile – i-o întoarse celălalt. Vrei să treci graniţa, aşa-i?

Faustin se pierdu un moment, apoi spuse hotărât:

– Eu? Cum îţi permiţi?...

— Lasă... – i-o tăie şoferul. Nu eşti primul. Vă cunosc. Nu ştiu cum să explic, aveţi un aer aparte, de ajun de hotărâre capitală...

Faustin nu mai spuse nimic.

— Da – continuă şoferul – vrei să treci graniţa. Vrei aventură, aşa-i? Senzaţia aceea sfâşietoare şi atât de jinduită a primejdiei... Vrei să vezi lucruri noi, eşti sătul de banal, de viaţa plină de restricţii, simţi că ai putea deveni în propriii tăi ochi erou şi nu ştii cum? Nu ţi s-a ivit prilejul, îl cauţi, aşa-i? Nu eşti destul de idiot pentru a te mulţumi cu viaţa obişnuită, nici destul de inteligent pentru a înţelege că nu locul îl face pe om. Eşti undeva la mijloc. Simţi cum te macină în acelaşi timp ascetismul şi depravarea, pofta de a iubi şi pofta de a ucide...

— Încetează! scrâşni Faustin. Nu vreau să ucid pe nimeni!

— Da – nu-l luă în seamă şoferul – te înţeleg! Şi, crede-mă, simt un nu ştiu ce în mine care mă îndeamnă să te ajut.

— Să mă ajuţi? prinse Faustin din zbor cuvintele şoferului.

— Da, sigur, să te ajut. Crezi că ai fi primul pe care l-am ajutat să treacă graniţa?

Faustin privi tăcut prin parbriz. Ploaia se oprise, dar şoferul încă nu întrerupsese pendularea fantomatică a ştergătoarelor. Pomii de pe marginea şoselei, pe măsură ce erau descoperiţi de faruri, se făceau din ce în ce mai clari, pentru ca până la urmă să dispară cu o ultimă fulgerare spre stânga sau spre dreapta. Două rânduri de pomi înfofoliţi cu frunze, două rânduri înfipte de la naştere până la moarte într-unul şi acelaşi pământ. Faustin oftă.

— Vrei să mă ajuţi? Ce-mi ceri?

— Răspund în ordine: vreau să te ajut. Cât despre ceea ce-ţi cer... hm, pentru început, o nimica toată: un act...

— Ce? sări Faustin.

— Da, nu te mira. Vreau o declaraţie cum că ai trecut graniţa de bunăvoie şi nesilit de nimeni. În dublu exemplar, dacă se poate...

— Bine, dar...

— Niciun „dar" – ripostă şoferul. Vreau ca, formal, să nu fiu implicat, înţelegi? Să am o garanţie. Ia, ţine asta...

Îi întinse un fel de notepad.

— Şi asta...

Faustin luă pixul din mâna şoferului.

Un pix cu pastă de un roşu sumbru, ca sângele închegat.

— Scrie – zise şoferul. „Subsemnatul... mă rog, cum zici că te cheamă... declar că doresc să trec graniţa. Punct. Nu o fac îndemnat de nimeni şi cu ajutorul nimănui. Punct." Ai scris? Aşa. Acum semnează.

Faustin semnă.

— Asta-i tot?

Şoferul îi smulse din mână hârtia. O mare uşurare îi lumină faţa.

— A apărut Luna, vezi? îi zise. Cred că e momentul cel mai potrivit.

— Şi cum o să faci? se miră Faustin.

Maşina se zmuci brusc într-o parte.

— Nu, – cântări şoferul – nu vom putea fi văzuţi...

Maşina se mai zmuci de câteva ori.

— S-a terminat benzina? întrebă Faustin.

— Oarecum, rânji şoferul. Să ştii că ai făcut o afacere grozavă.

Motorul mai bătu de câteva ori în gol, apoi se opri.

— Ce are? scânci Faustin. Observă însă că maşina continua să alerge pe şosea cu aceeaşi viteză. „Inerţia" – gândi el, şi se linişti pentru o clipă. „Dar nu ţine mult..."

— Da, grozavă afacere – chicoti şoferul. Îţi va plăcea dincolo de graniţă. Nu e chiar aşa cum se vorbeşte, însă...

Maşina mai făcu un ultim salt. Faustin crezu că s-a oprit, dar pomii continuară să dispară în urma lor. Apoi remarcă o schimbare subtilă a poziţiei trunchiurilor şi şoselei.

— Zburăm! urlă el, cu ochii căscaţi de groază. Se învârti livid către şofer. Acesta îi urmărea reacţiile şi zâmbea malefic.

— Aşa sunteţi toţi la început. O să te obişnuieşti, crede-mă.

Faustin deschise brusc portiera şi sări. Degete puternice, înarmate cu gheare pe care le simţi înfigându-i-se în mijlocul spinării, îl prinseră la timp şi îl traseră înapoi.

— Era s-o pățesc – bombăni șoferul. De ce nu stai liniștit? Ți-am spus: mă angajez să te trec granița, oricare ar fi aceea...

Îi vârî sub nas notesul. Pixul roșu lăsase o dâră subțire și întortocheată pe hârtie. Scrisul era al lui, dar nu și sângele...

— Știu la ce te gândești – îi surâse șoferul. Sângele e al tău, dragul meu. Mai ții minte seara când ai încercat să te sinucizi? Ți-ai tăiat venele, apoi, speriat, ți-ai bandajat încheietura. Te-ai mirat grozav când, întorcându-te în baie, n-ai mai găsit nicio picătură de sânge pe plăcuțele de faianță. Am anticipat corect. De-acum, avem un pact, este?

Faustin își chinui memoria. Un amănunt... lipsea un amănunt! Șoferul își scosese șapca, descoperindu-și pe craniu cele două umflături micuțe, ca ale mieilor din primul an. „Dumnezeule – constată mirat și îngrozit Faustin. Dumnezeule!"

— Nu vine. Pactul e cu mine, nu cu el. Nu-l mai chema. De acum ești în puterea Maestrului.

Dar tot lipsea ceva. Brusc, își aminti de vecina din apartamentul de vis-a-vis, o șatenă care-i împodobise uneori visele erotice și dezlânate.

Domnișoara Maria T. Margareta.

„Dumnezeule!"

Prin parbriz, Luna, albă și rece, creștea cu fiecare clipă.

Ilustrație de Mircea Liviu Goga

la niște apocalipsă, neamule!

*de **Julien Caragea***

Motto:
Trebuie să ne îmblânzim deja viitorul!
Altfel, el va fi crud ca prezentul...

AVERSĂ DE METEORIȚI
ÎNTÂIA PEDEAPSĂ

Ce plâns al marilor pustiuri e-n cer,
de ninge în noaptea asta cu stele?

O mâzgă divină ulița umple.
Câinii blând scheaună, ca în somn, lipicioși.

Noi, pe moarte, zâmbim.
Murind pretutindeni. Frumoși.

STELELE FAC SPINI

Sub Azola, venin luminos,
noaptea deraiată.
Omul-câine, prin brusă,
fuge spre zei neștiuți.

Lumea aceasta e-o cușcă prea strâmtă,
el nu plânge, nu latră.
Oamenii-zei au murit
Cândva, deodată.

Stelele fac spini dintr-o coroană
a nimănui.
Sub a Azolei inimă înveninată
pașii sfărâmă viitorul în țăndări.

Se va da înapoi, în fața sângelui său hăituit
marea, ce nu se arată.
Omul-câine, prin brusă,
nu știe plânge, nu latră.

Noapte deraiată. Roți
Îi zvâcnesc din umeri,
Ceasuri devenind, dureroase, piatră.
Azola îl macerează, înveninată.

VECHE ÎNTÂMPLARE DIN FEUDA NOILOR DINOZAURI

Dimineață ucisă de vasilisc.
Casa țării se prăvăli
ca omătul mieilor sub colți.
Și n-am ghiocei să deschidă
în ceruri oglinzile-porți.

Primăvară nu mai fu după.
Rămase patria cioburi de bolți.
Otrava rânjește-n cereasca crupă,
Batjocurindu-ne până și-n morți.

Sfânta lumină fecioară e prea bătrână
spre a naște prunc.
Nori arestați de iasmele secetei.
Profetul izvor sugrumat în adânc.

Psychozaurii au priviri ca un bot.
Din al meu trup ei îți fac obelisc –
adăugindu-i coadă, solzi de monete, plisc...
Ochi groaznic și-ațin, ca pe-un helioscop.

Sufletul meu, jelit caloian,
în ceasul strein te îngrop.
Într-o navă, prin cosmos azi te arunc.
Să cerșești, să implori un potop!

Bla-bla-bla, dom' General

de Sergiu Someşan

Betty, nevastă-mea, tocmai îl culcase pe micul Bill, băieţelul nostru de aproape un an, rugându-mă să fac linişte până adoarme, când am auzit soneria de la intrare. Intrigat – era aproape zece seara şi nu prea eram obişnuiţi cu vizite la ora aia –, m-am dus să deschid. În faţa uşii aştepta un colonel, care, din câte mă pricep eu la uniforme, părea a fi din armata aerului. În spatele lui aşteptau o mulţime de soldaţi, care mă priveau impasibili. În întunericul străzii mi s-a părut că zăresc şi umbrele unor blindate uşoare, dar n-am putut să mă uit prea bine, pentru că ofiţerul mi se aşezase în faţă.

— Bună seara, spuse el şi în glas i se simţea o uşoară încordare. Nu vă supăraţi, îl căutăm pe domnul William Clemens.

Am zâmbit vinovat.

— Cred că e o greşeală la mijloc, domnule colonel, am spus eu, cu ochii la armele soldaţilor. Mă numesc Robert Clemens şi aici nu locuieşte niciun William Clemens...

Colonelul păru o clipă derutat şi se întoarse întrebător spre un căpitan care stătea în penumbra scării. Acesta dădu din umeri şi spuse:

— Strada Rozelor, numărul 5. Aici este, domnule colonel!

Colonelul se întoarse ţeapăn spre mine:

— Vrem să-l vedem imediat pe William Clemens! Vă atrag atenţia că suntem într-o misiune oficială şi că orice obstrucţie din partea dumneavoastră vă poate cauza mari neplăceri.

— Dar, domnule colonel, nu înţelegeţi că..., am început eu să-i explic şi m-am oprit brusc.

Pe fiul meu îl chema, de fapt, William, William Clemens, dar cum noi îi spuneam Bill, nu mi-am dat seama de la început. Nu mă puteam gândi la el ca la un... domn! Dar sigur că nu pe el îl căuta armata aerului. Probabil că era o confuzie la mijloc. Am răsuflat uşurat:

— Ei bine, am început eu să spun aproape vesel, adevărul este că locuieşte aici un William Clemens, dar nu cred că pe el îl căutaţi. Are abia un an...

Un zâmbet strâmb apăru pe faţa colonelului, care se întoarse şi făcu un semn scurt spre cei din spatele lui. În câteva clipe, soldaţii s-au strecurat în tăcere, ca nişte umbre, pe lângă noi. Păreau foarte pricepuţi, nu făceau niciun zgomot, iar privirile le alunecau experte prin cotloanele de unde putea pândi vreo primejdie.

Mărturisesc că toate acestea m-au lăsat fără grai. Când mi-am revenit cât de cât, am întrebat cu o voce pe care abia mi-o recunoşteam:

— De ce îl căutaţi, domnule colonel? Îl arestaţi?

Pe chipul aspru al colonelului apăru un zâmbet îngăduitor. Intră după mine în casă, nu înainte de a mai privi o dată spre cei câţiva soldaţi care rămăseseră de pază afară. Abia apoi se întoarse spre mine:

— Dimpotrivă, domnule Clemens, dimpotrivă. Din acest moment, noi trebuie să facem totul pentru a asigura securitatea fiului dumneavoastră.

Atrasă de zgomot, din dormitor ieşi soţia mea, care, văzând soldaţii ce ocupau poziţii strategice în mica noastră sufragerie, făcu ochii mari.

— Fiind părinţii domnului William Clemens, se grăbi colonelul să răspundă întrebării mute din privirea ei, cred că nu are rost să vă ascund scopul vizitei noastre. Supercalculatorul Guvernamental, pe baza testelor care se fac lunar în creşe, grădiniţe şi şcoli, a descoperit că fiul dumneavoastră e un adevă-

rat geniu militar, obținând punctajul maxim la toate probele. Guvernul a hotărât, ca o recunoaştere a meritelor lui excepționale, să-i acorde gradul de general şi să-i încredințeze, în aceste clipe grele pentru națiune, comanda supremă!

Am deschis de câteva ori gura fără să pot spune nimic. Un hohot jalnic de râs a fost tot ce am reuşit să scot în cele din urmă.

— Sunteți nebuni, fără îndoială, a spus scurt Betty, exprimând poate cam prea direct exact ceea ce gândeam şi eu.

— Doamnă, se întoarse ofensat colonelul spre ea, faptul că sunteți mama celui mai mare geniu militar din istorie nu vă dă dreptul să vă îndoiți de hotărârile Guvernului nostru...

În timp ce noi discutam, căpitanul se strecurase neobservat în dormitor, de unde reveni cu micul nostru Bill, ținându-l grijuliu, ca pe un trofeu de mare preț. Bill clipea somnoros, privind nedumerit la forfota din jur. Dând cu ochii de Betty, întinse mâinile spre ea şi începu să gângurească: „bla-bla-bla", de fapt, singurele sunete pe care reuşea să le pronunțe clar, cu toate că se apropia, aşa cum am mai spus, de vârsta de un an.

Colonelul se întoarse radios spre mine:

— Ați auzit?! Ați auzit ce a spus?! „Bla-bla-bla". Extraordinar! Domnul general cunoaşte fără să-i fi spus nimeni codul pentru declanşarea atacului nuclear. Şi vă mai îndoiți de geniul lui militar...

Am tresărit:

— Vreți să spuneți, domnule colonel, că...

— Exact! îmi confirmă colonelul temerile. Pentru o mai mare siguranță, atacul nuclear nu poate fi declanşat decât prin pronunțarea de către o anumită persoană a unui cuvânt de cod în fața unui microfon, astfel că nu există riscul ca o mână criminală să apese pe buton. De azi înainte, în camera de comandă, în fața microfonului va sta fiul dumneavoastră. Îi vor fi furnizate toate datele de care are nevoie... El va fi cel care va hotărî, bineînțeles, dacă situația o va impune, un atac nuclear. E o mare cinste pentru dumneavoastră, sper că vă dați seama.

Între timp, căpitanul reuşise să-l dezbrace pe micul Bill de pijamalele albastre în care îl culcase Betty şi se străduia să tragă pe el o uniformă pe măsura lui. Vestonul nu reuşi cu niciun chip să i-l îmbrace, aşa că a fost nevoit să apeleze la Betty, care, cu ochii în lacrimi, îl echipă pe micul nostru general.

— Nu trebuie să plângeţi, doamnă Clemens, interveni împăciuitor colonelul. Trebuie să fiţi mândră, să fiţi conştientă de marea cinste care vi se face...

— Dar, domnule colonel, îl întrerupse Betty, acestea sunt singurele sunete pe care le spune clar Bill. Şi le spune aproape tot timpul... Când vede o jucărie nouă, de exemplu...

— Adevărat, doamnă Clemens? Interesant, foarte interesant... Ai auzit, căpitane? Jucării... cât mai multe şi cât mai noi... Să avem o rezervă consistentă...

Făcu un semn şi toţi ieşiră afară, grăbindu-se spre blindate. Pe Bill îl ducea cu grijă în braţe căpitanul. Am ieşit şi noi în prag.

— Şi când îi e foame spune „bla-bla-bla", domnule colonel, strigă Betty în urma lor...

Colonelul se întoarse spre noi pentru o clipă, apoi făcu un semn de rămas-bun şi se urcă în şenileta.

Blindatele mugiră scurt şi dispărură după colţ, lăsând în urma lor doar un nor întunecat de praf, care se aşeză domol sub razele palide ale lunii.

— Şi când vrea afară, domnule colonel, şopti Betty tot mai stins. Şi când se plictiseşte, şi când se sperie, şi când îi e somn...

Am întors-o spre mine şi i-am îngropat faţa în umărul meu. Voiam să o liniştesc, dar cred că cel mai mult doream să-i mut privirea de la lungul şir de şobolani care ieşea din magazia părăsită, îndreptându-se speriaţi spre munţii din zare...

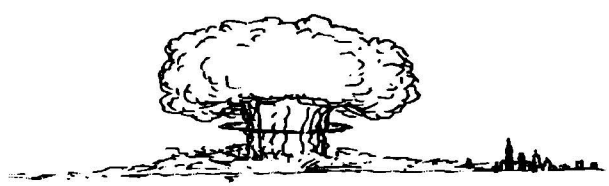

Invazia zombi
Încă o carte despre zombi?

de Adina Ailoaiei

Tematica *zombie apocalypse* a devenit atât de pregnantă în cultura universală, încât a devenit o formulă aproape clișeică. Fiind reprezentată în multe filme, cărți și jocuri video, și-a câștigat reputația ca subgen de sine stătător. Totodată, critica adusă des fandomului pune în discuție problema repetitivității formulelor și lipsa de originalitate a intrigii. Într-adevăr, cu excepția jocului *The last of us* (2013), care a schimbat întreaga narativă a epidemiei zombi, pornind de la ideea clasică a virusului creat artificial la mutația ciupercii Cordyceps, nu se pot număra prea multe elemente inedite introduse recent. De aceea, miza a fost mare când scriitorul Florentin Haidamac a decis să publice ***Invazia zombie – Ghid de supraviețuire*** (Editura Eagle, 2015). Subtitlul *Ghid de supraviețuire* amintește într-o oarecare măsură de *Ghid de supraviețuire printre Zombi* (2003) al lui Max Brooks. Însă autorul nu se limitează la catalogarea unor sfaturi de tip *do's & don'ts*, ci, folosindu-se de adresarea directă, își asumă rolul unui pedagog. Erijându-se în această poziție, narațiunea devine un mediu instrumental, în care cititorul, în special cel masculin, se poate imersa ca într-o operă de ficțiune. Autorul intervine doar din când în

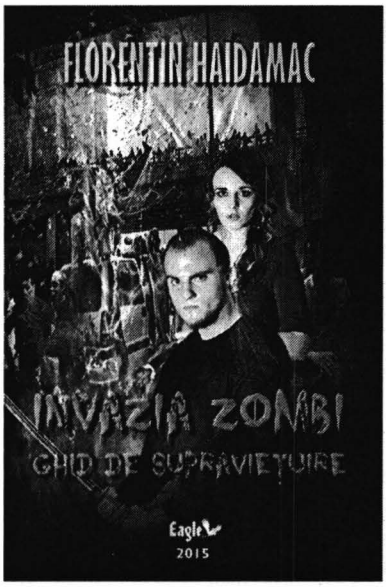

când pentru a apela la cititor, accentuând și mai puternic implicarea în acțiune. Astfel, lectura îndeamnă la opinii legate de evenimentele în sine („Vi se pare ciudat comportamentul eroului nostru? Vi se pare de neacceptat ceea ce a făcut? Gândiți-vă mai bine. Până meditați voi, haideți să trecem în revistă greșelile pe care le-a făcut", sau „Ce spuneți de comportamentul eroului nostru de până acum? Impecabil, nu?"), dar și la repercusiuni morale („În astfel de vremuri nu e loc de sentimentalisme. Sau de onoare. Sau de milă. Nu. E vorba doar de supraviețuire.").

Maniera ludică abordată pe parcursul cărții contrastează puternic cu tratarea obișnuită a acestei tematici. Lipsa dramatismului încurajează filtrarea elementelor clișeice, iar evenimentele pot fi observate critic. Nu se știe nimic despre trecutul personajelor, însă tocmai detașarea e ceea ce facilitează imersiunea în situația ipotetică prezentată în carte. Cititorii nu se vor putea regăsi în personaje, însă se vor putea regăsi în situația lor. Ele nu sunt rotunjite și constituie doar fie un impediment, fie o oportunitate.

Un alt clișeu pe care romanul îl tratează ironic este chiar figura personajului principal. Prin această instanță este parodiat arhetipul eroului din *genre*, care reușește să supraviețuiască în orice context, fiind un homo universalis modern. El conduce mașini, tiruri, tancuri, pilotează elicoptere, este un țintaș excelent, stăpânește tehnica sabiei, are o condiție fizică extraordinară, are o intuiție înnăscută, gândește rațional în orice si-

tuație, cunoaște tactici militare etc. Apelul constant la invincibilitatea eroului intră în opoziție cu obiectivul unui ghid, lucru pe care autorul îl face conștient: „(...) asta trebuie să faceți și voi. Acumulați cât mai multe informații, chiar dacă acum vi se par nefolositoare." Nu este accidentală referința la fandom-uri precum *The walking dead.* Autorul ia o poziție auto-ironică, asumându-și șablonul deja fumat în tratarea temei și reputația care o precede: „Știi, acum ceva timp, chestiile astea cu zombi mi se păreau copilărești. Chiar mă întrebam ce om întreg la cap și-ar fi pierdut vremea cu ele.". Este reconfortantă abordarea care nu neglijează amplitudinea producțiilor din genre. Zombii nu mai sunt portretizați ca pedeapsă divină sau rezultat al unui virus experimental scăpat de sub control, ci ca materializarea unui fenomen din cultura pop.

Cu toate acestea, ceea ce oferă cărții ***Invazia zombi*** un plus la nivel de originalitate este prisma *weltanschauung*-ului lui Haidamac, care practică medicina. Motivul mușcăturii ca sursă de infecție este deconstruit; în schimb, se aduc

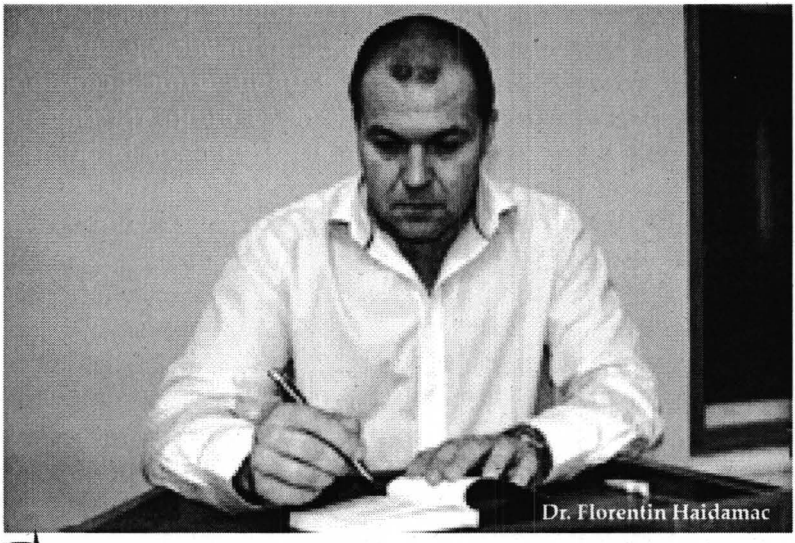

Dr. Florentin Haidamac

în discuție argumente din câmpul virusologiei. Infecția se transmite pe cale aeriană, iar supraviețurii sunt considerați în mod legitim a fi imuni. Frica de zombi devine atunci doar frica de a nu fi mâncat de viu, iar transformarea dramatică a infectaților, în felul în care ea e prezentă în multe filme și seriale, devine *kitsch* („Se pare că lucrările sau filmele de gen pornesc de la o idee greșită. Cum dracu' să te transformi în zombi dacă ești mușcat sau zgâriat, atâta timp cât tu ești imun? O astfel de plagă nu se poate întinde așa rapid în toată omenirea, din mușcătură în mușcătură.").

Totodată, interesul acordat explicațiilor medicale de către scriitorul-medic Florentin Haidamac poate fi considerat, cel puțin în câteva pasaje, supralicitat. Un cititor neavizat le va percepe, pur și simplu, ca atare, fără a gusta ironia fină cu care sunt parodiați atât savanții care au rolul de a determina pe cale științifică posibilele cauze ale epidemiei, dar și personajele, care sunt capabile să-și omoare adversarii cu o precizie de-a dreptul chirurgicală. Orice împușcătură trimite creaturilor un glonte în cerebel, indiferent de arma folosită sau de poziția trăgaciului. Descrieri precum „Primul primește o lovitură în laringe. Auzi cum trozește cartilajul." sau „Cervicalele cedează." insistă cu cerbicie asupra modului în care precizia și efectele vizuale ale acestor mișcări fatale sunt exagerate.

În ceea ce privește redactarea și realizarea cărții, din punctul de vedere al editurii, se remarcă o serie de greșeli precum lipsa diacriticelor sau a semnelor de ortografie. Și chiar dacă nu sunt atât de dese încât să îngreuneze receptarea textului, sunt lucruri care nu trebuie trecute cu vederea.

Invazia zombi – Ghid de supraviețuire rămâne, însă, un proiect salvabil, în principal datorită stilului ludic și ironic, cu ajutorul căruia Florentin Haidamac reușește să prelucreze o temă devenită banală și să-i ofere o nouă perspectivă, transformând-o într-un pamflet.

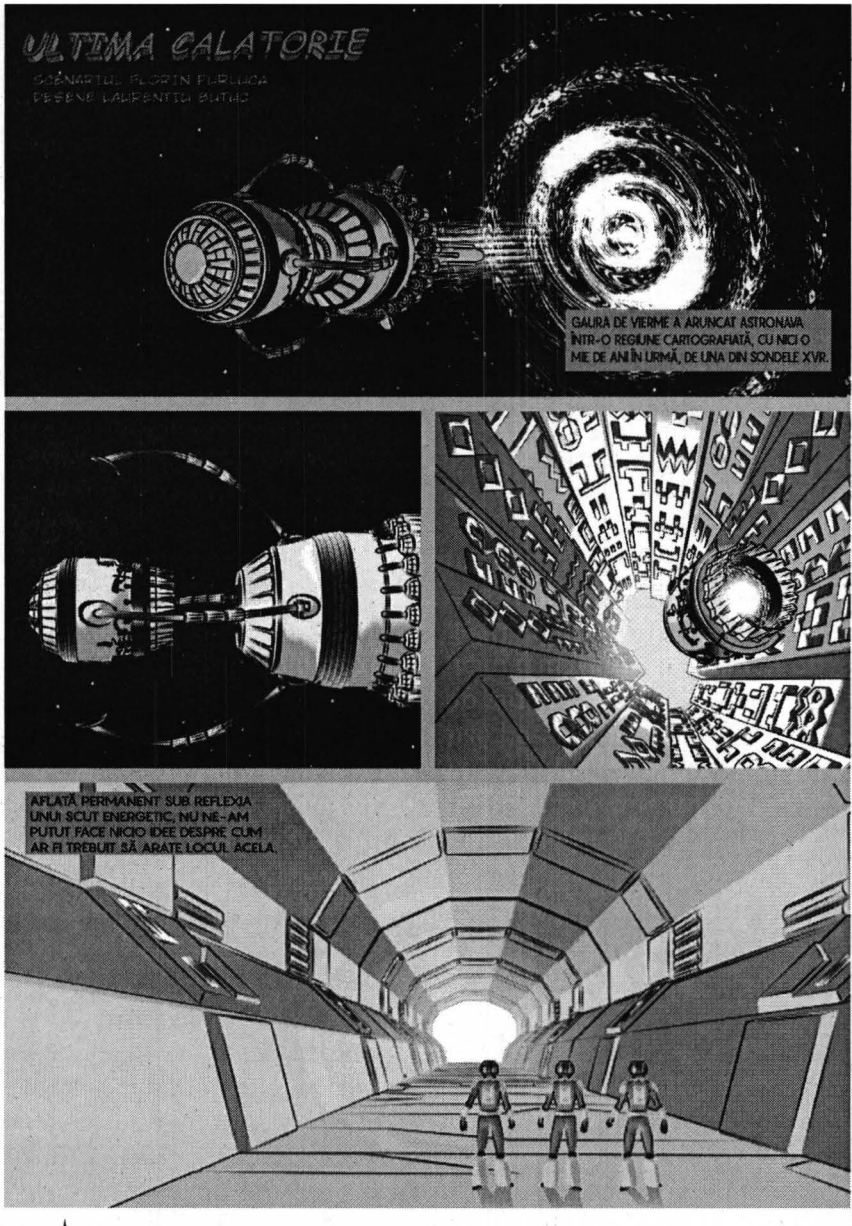
ULTIMA CALATORIE
SCENARIUL: FLORIN FURTUNA
DESENE: LAURENTIU BUTNO
GAURA DE VIERME A ARUNCAT ASTRONAVA ÎNTR-O REGIUNE CARTOGRAFIATĂ, CU NICI O MIE DE ANI ÎN URMĂ, DE UNA DIN SONDELE XVR.
AFLATĂ PERMANENT SUB REFLEXIA UNUI SCUT ENERGETIC, NU NE-AM PUTUT FACE NICIO IDEE DESPRE CUM AR FI TREBUIT SĂ ARATE LOCUL ACELA.

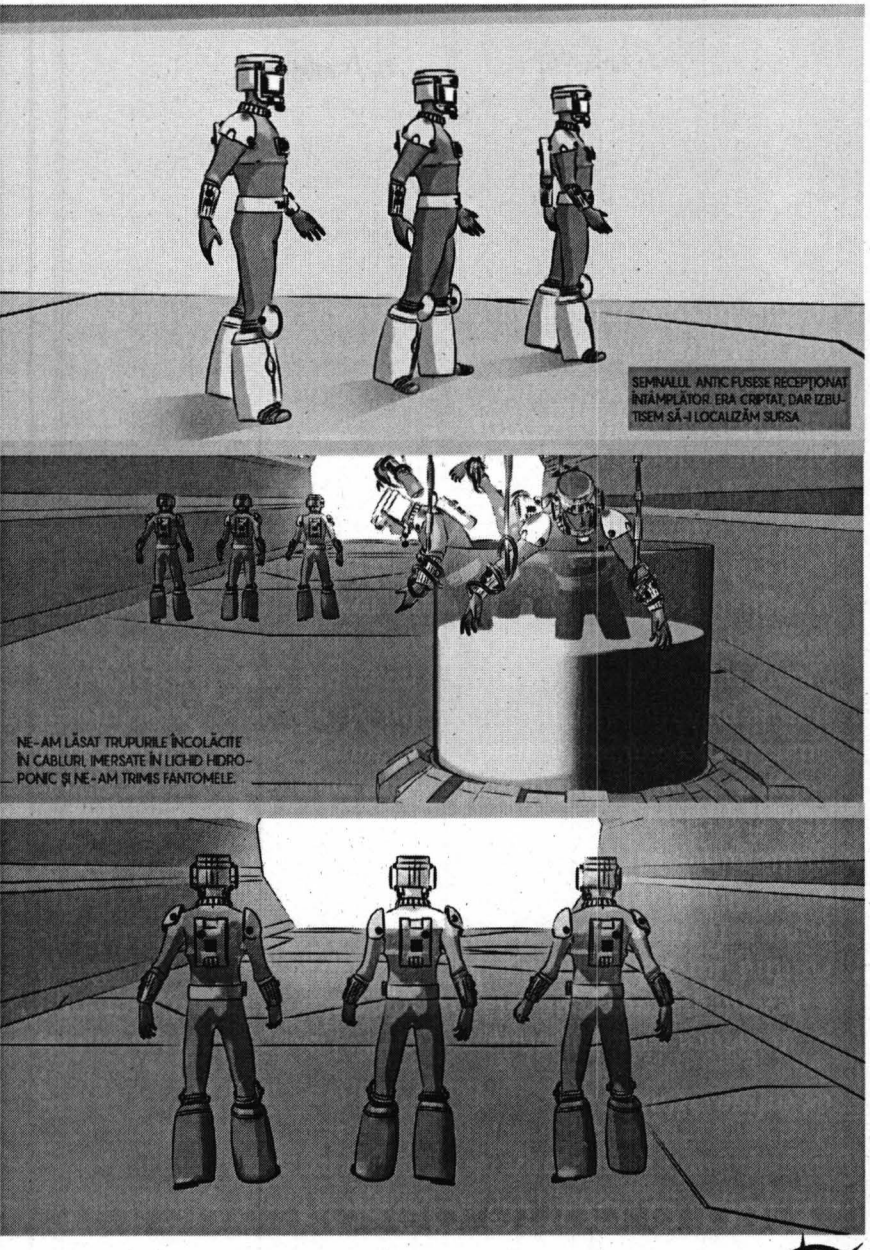
SEMNALUL ANTIC FUSESE RECEPȚIONAT ÎNTÂMPLĂTOR. ERA CRIPTAT, DAR IZBUTISEM SĂ-I LOCALIZĂM SURSA.
NE-AM LĂSAT TRUPURILE ÎNCOLĂCITE ÎN CABLURI IMERSATE ÎN LICHID HIDROPONIC ȘI NE-AM TRIMIS FANTOMELE.

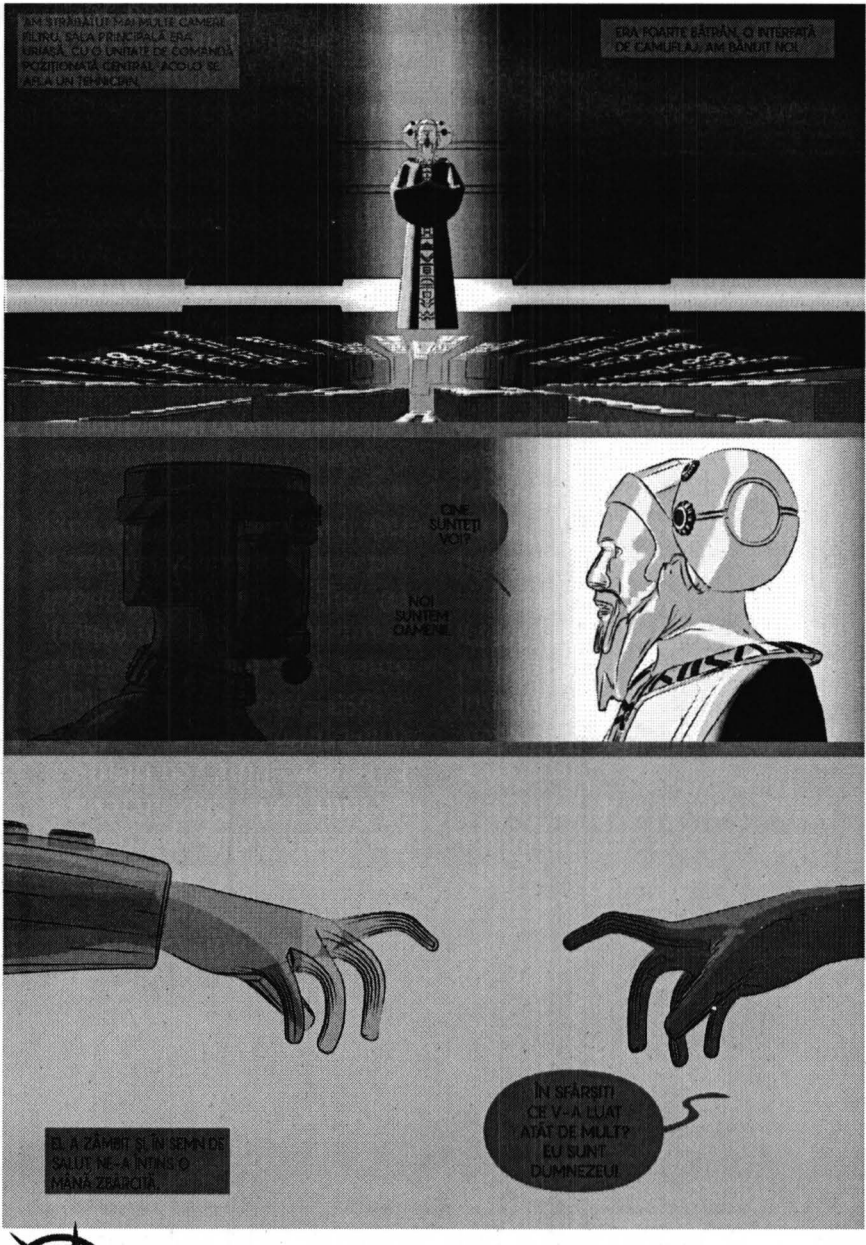
AM STRĂBĂTUT MAI MULTE CAMERE FILTRU, SALA PRINCIPALĂ ERA URIAȘĂ, CU O UNITATE DE COMANDĂ POZIȚIONATĂ CENTRAL. ACOLO SE AFLA UN TEHNICIAN.
ERA FOARTE BĂTRÂN, O INTERFAȚĂ DE CAMUFLAJ. AM BĂNUIT NOI.
CINE SUNTEȚI VOI?
NOI SUNTEM CAMERE.
EL A ZÂMBIT ȘI ÎN SEMN DE SALUT NE-A ÎNTINS O MÂNĂ ZBĂRCITĂ.
ÎN SFÂRȘIT CE V-A LUAT ATÂT DE MULT? EU SUNT DUMNEZEU!

20.000 de pagini în căutarea lui Ion Hobana

de Dodo Niță

Înainte să-l întâlnesc prima oară pe Ion Hobana, nu citisem prea multe proze SF de-ale sale. Mai degrabă lecturasem benzi desenate după scenarii semnate de el, în revistele **Cutezătorii** sau **Luceafărul Copiilor**.

În schimb, da, citisem romanele şi nuvelele julesverniene traduse de Ion Hobana în româneşte (*Doctorul Ox, Cele cinci sute de milioane ale Begumei, Şarpele de mare, Steaua sudului, Insula cu elice, O zi din viața unui ziarist american în anul 2889, Eternul Adam*), aşa cum, de altfel, am citit toate romanele scriitorului francez din colecția ce-i purta numele, de la editura Ion Creangă.

În 1980, am cumpărat *Literatura SF*, a profesorului universitar Florin Manolescu, o extraordinară lucrare de sinteză a literaturii SF din lume şi din România, care mi-a deschis larg porțile acestui univers.

De atunci şi până astăzi, am cumpărat, probabil, peste o mie de romane şi antologii SF, în română, dar şi în franceză şi engleză. Evident, am achiziționat şi toate (foarte puținele) volume de exegeză SF apărute la noi, iar primul dintre ele a fost, în 1983, *Science-Fiction. Autori, cărți, idei*, scris de Ion Hobana. Pe acest volum am primit primul autograf al scriitorului, în 1986.

De vreo doi ani, începusem să frecventez cenaclul science-fiction «Victor Anestin», ale cărei şedinţe se ţineau în fiecare duminică, la orele 11:00 trecute fix, la Casa Studenţilor din Craiova. Ascultam poveştile imaginate de M.L. Goga, Viorel Pîrligras, Aurel Cărăşel, Victor Martin, fraţii Paciugă, mă amuzam de criticile ulterioare, foarte serioase (uneori prea serioase, degenerau în certuri şi unul sau altul dintre combatanţi se supăra şi pleca trântind uşa) ale acestor proze, admiram benzile desenate de Valentin Iordache şi Marian Mirescu, în fine, evadam din cotidianul cenuşiu în mirifica lume a sefeului...

Şi, într-o zi, Goguţă-şeful (azi, scriitorul şi omul de radio Mircea Liviu Goga), ne anunţă că va participa la următoarea şedinţă SCRIITORUL (aşa am perceput la vremea respectivă – cu majuscule – ocupaţia, meseria, funcţia sa) Ion Hobana.

Duminica următoare eram tot cenaclul la şedinţă, unii dintre noi intimidaţi de prezenţa lui Ion Hobana. Era mic de statură, dar se ţinea drept şi era foarte serios (nu a zâmbit niciodată sau, dacă a făcut-o puţin, nu l-am văzut râzând cu gura la urechi). Era îmbrăcat în costum şi purta cravată, distonând de noi, ceilalţi, care eram în blugi.

Ne-a fermecat cu poveştile sale, încât nici nu am realizat când au trecut cele două ore. După care, ca de obicei, şedinţa s-a mutat pe terasa restaurantului Debarcader, din Parcul Poporului (fost şi actual parc Romanescu), unde Ion Hobana a continuat să ne povestească despre lumile sale imaginare.

Eu am scos din traistă volumul *Science-Fiction. Autori, cărţi, idei* şi, cu timiditate, l-am rugat să-mi scrie o dedicaţie. Mi-a scris:

„Lui Dodo Niţă, în amintirea unui colocviu SF la debarcader. Ion Hobana, aprilie 1986."

Vizita lui Hobana la Craiova era una firească, el fiind, după cum aveam să aflu ulterior, naşul de botez al cenaclului nostru.

Victor Anestin (1875-1918) fusese un mare popularizator al ştiinţei şi un precursor al literaturii SF de la noi. Cartea

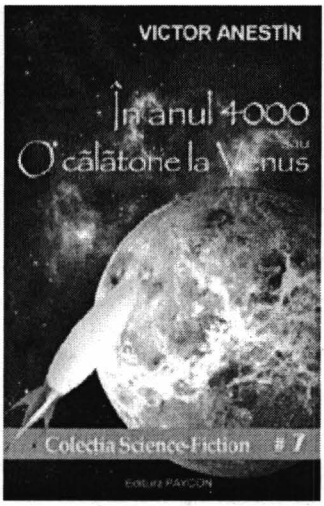

sa, *In anul 4000 sau o călătorie la Venus* (considerat a fi primul roman SF românesc) a fost reeditat în 1986, la editura Dacia, sub îngrijirea lui Cornel Robu, care va povesti mai târziu cum s-a luptat cu cenzura pentru reeditarea sa.

În toamna aceluiaşi an am cumpărat volumul al doilea al lui Hobana, *Literatura de anticipație. Autori, cărți, idei* (cu titlul schimbat, după cum se vede, tot de cenzură).

M-am revăzut cu Ion Hobana pe la diverse Consfătuiri SF, unde era inconturnabil şi, după doar câțiva ani, am intrat în relații de colaborare literară cu domnia sa.

După detronarea sângeroasă a lui Nicolae Ceauşescu şi cocoțarea pe tronul prezidențial a fostului său pupil, Ion Iliescu, ca mulți alți români naivi, m-am aruncat cu capul înainte în meandrele sinuoase ale economiei de piață (sau de cumetrenie, cum o va numi ulterior însuşi Ion Iliescu).

Mai întâi, o parte din membrii cenaclului ne-am asociat legal în Societatea Fanilor Victor Anestin (SFVA), apoi, împreună cu Viorel Pîrligras şi Daniel Dumitru am fondat editura SFVA, cu scopul declarat de a publica literatură SF şi benzi desenate.

Editura a mers foarte bine la început, curgeau banii ca în filmul *Casino* al lui Scorsese. Evident, aşa de repede cum au venit, aşa s-au... scurs (în buzunarele altora), dar asta e o altă poveste.

Creierul operațiunilor fusese Viorel, care ne chemase într-o zi la el, pe mine şi pe Daniel, şi ne întrebase care e revista pe care o aşteptau cu nerăbdare toți fanii SF.

„Orion", am zis eu.

„Nea", a retorcat el, „Colecția de Povestiri Ştiințifico-

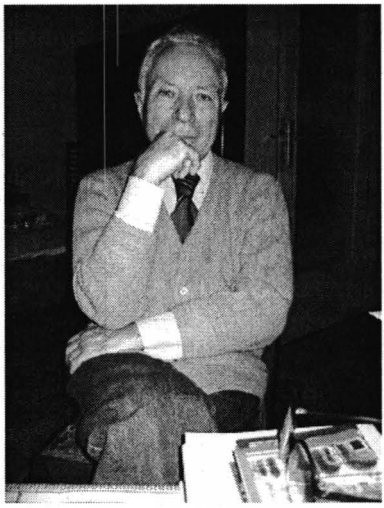

Fantastice! Aşa că vom edita această colecţie!"

A ales un roman de Francis Carsac, *Paraziţii Leului*, pe care îl citise de la lectoratul francez de la Universitate şi i l-a încredinţat spre traducere Ancăi Obrocea. Apoi, legal, într-o vreme în care toată lumea publica traduceri pirat, a luat hotărârea să plătim copyright-ul autorului.

Aflasem că Ion Hobana devenise agent literar al autorilor francezi, aşa că am luat legătura telefonic cu domnia-sa şi ne-am dus la Bucureşti să negociem contractul de copyright. Ne-a primit în locuinţa sa din bulevardul Nicolae Bălcescu, într-un birou cu pereţii plini de cărţi. Am stat de vorbă pe-ndelete şi ne-am întors la Craiova cu o listă uriaşă de titluri şi autori francezi de publicat la editura noastră, în următorii, probabil, 20 de ani. Dintre aceste titluri aveau să apară doar două: *Paraziţii leului*, de Francis Carsac şi *Swap-Swap*, de Richard Canal.

Cu prilejul acestei întâlniri, Ion Hobana mi-a oferit un extras facsimil (un caiet cu 16 pagini) din volumul *De Triomf Vand de Droom*, ce urma să apară la editura Hadewijch din Belgia (în limba flamandă). Cartea, cosemnată de Ion Hobana alături de Julien Weverbergh, avea să fie tradusă în româneşte abia în 1998, de editura Nemira, sub titlul *Triumful visătorilor.*

După ce editura SFVA a fost falimentată de unul dintre cei trei membri fondatori, care a băgat mâna până la cot (dar ce spun eu cot, până la umăr!), în casa cu bani şi s-a servit ca să-şi facă propria editură, au trecut 3 ani până să colaborez din nou cu Ion Hobana.

Eu organizam, încă din 1991, împreună cu Alliance

Française şi Ambasada Franței, Salonul Internațional al Benzii Desenate din România, iar scriitorul tradusese în românește un roman inedit al lui Jules Verne, *Paris în Secolul XX*. Manuscrisul fusese găsit cu doar puțin timp înainte de un strănepot, într-un cufăr uitat, şi publicat în Franța în 1994, într-o ediție ilustrată de celebrul desenator belgian François Schuiten.

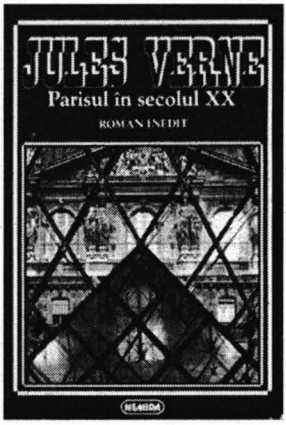

1995 era anul în care se comemorau 90 de ani de la decesul lui Jules Verne, aşa încât editura Nemira a decis să publice romanul tradus de Ion Hobana, iar eu pregăteam, la Braşov, o ediție specială a Salonului BD, având ca temă „Jules Verne în Carpați" şi ca invitați de onoare pe Benoit Peeters şi François Schuiten. Aşa că l-am rugat pe desenatorul belgian să fie de acord ca desenele sale să fie reproduse şi în ediția românească a romanului *Paris în Secolul XX* pe care, evident l-am lansat în cadrul salonului.

Următoarea colaborare cu Ion Hobana l-a avut ca punct comun tot pe celebrul scriitor francez, Jules Verne. Eram în anul 2005, din nou an aniversar, şi pregăteam, la Institutul Cultural Francez din Bucureşti, o mare expoziție „Jules Verne, în grafica românească".

M-am adresat şi directorului Romfilateliei, solicitându-i o întâlnire, pentru a-i propune editarea unei serii de timbre aniversare „Jules Verne". Când am intrat în biroul acestuia, era prezent acolo şi Ion Hobana, iar directorul mi-a spus că şi domnia sa avusese aceeaşi idee, fapt pentru care ne chemase în acelaşi moment.

Extraordinar era faptul că şi domnul Hobana şi eu aveam aceeaşi propunere: Romfilatelia să editeze timbre care să facă referire la romanele româneşti ale lui Jules Verne! Di-

rectorul a răsuflat uşurat, îi era teamă să nu avem idei divergente. Eu am avansat propunerea ca desenator al acestor timbre să fie arhitectul Walter Riess, pentru că deja ilustrase cu talent mai multe romane julesverniene la editura Corint, iar Ion Hobana, care îl cunoscuse în redacţia revistei *Anticipaţia*, a fost de acord.

Aşa s-a editat una dintre cele mai frumoase serii de timbre cu tematică Jules Verne din lume, lansată, evident, în cadrul expoziţiei tematice organizată la Institul Francez.

După 5 ani, în 2010, am publicat un substanţial dosar „Jules Verne în limba română" în revista *Dilemateca*, în care, evident, l-am menţionat de mai multe ori pe Ion Hobana. Dânsul a aflat abia după mai multe luni despre articolul meu şi m-a rugat să-i trimit un exemplar din revistă. Era o ocazie bună să-l revăd, aşa că m-am dus la Bucureşti, să-i duc personal revista. M-a întâmpinat într-un scaun cu rotile, slab şi palid, cu un pled peste picioare.

Am stat de vorbă poate o oră despre Jules Verne şi SF-ul românesc, fără să-mi spună – şi nici eu nu l-am întrebat – despre boala sa, iar la finalul întâlnirii mi-a oferit, cu mândrie, cea mai nouă carte a sa, *Peste o sută şi o mie de ani – O istorie a literaturii franceze de imaginaţie şi ştiinţifică până la 1900* (Editura Academiei Române, 2010).

Pe pagina de gardă mi-a scris:

„Lui Dodo Niţă, în semn de preţuire şi prietenie.
Ion Hobana, ianuarie 2011"

Peste doar o lună de zile aveam să aflu că scriitorul s-a stins, la puţin timp după ce împlinise 80 de ani.

Domeniul meu predilect de cercetare fiind banda desenată, am avut plăcerea să constat că Ion Hobana a fost destul de mult implicat şi în acest domeniu. Am consemnat astfel,

atât în *Istoria Benzii Desenate Românești*, cât și în *Dicționarul Benzii Desenate din România*, următoarele benzi desenate, scenarizate de Ion Hobana:

1958 – *Acțiunea Marea Neagră*, desene Radu Duldurescu, adaptare după mini-romanul de aventuri marine *Ultimul val* (editura Tineretului, 1957), în revista Cravata Roșie;

1960 – *Din întâmplările lui Truță și Fănuță*, desene Gruder Burschi, în Cravata Roșie;

1967 – *Secretul amforei*, desene Pompiliu Dumitrescu, în revista Cutezătorii;

1985 – *Făt-Frumos 2000*, desene Sandu Florea, în revista Luceafărul Copiilor;

1989 – *Glasul trecutului*, desene Puiu Manu, adaptare după nuvela cu același titlu.

(CPSF nr. 215/1964) în Almanahul Copiilor.

După 1990 a tradus și câteva benzi desenate, din limba italiană:

1990-1991 – *Războiul lumilor în 1938*, scenariu Federico Pedrocci & Cesare Zavattini, desene Giovanni Scolari, în revista Bucuria Copiilor. Este vorba de prima bandă desenată SF din Italia, apărută inițial, între 1936-1937, în revista „I Tre Porcellini", cu titlul *Saturno contro la Terra*.

1993 – *Amazoana Anyhia* (misiunea unei femei războinice în fantastica lume a lui Atlan), 170 pag. alb-negru; *Stăpânii Viselor* (o nouă aventură a amazoanei Anyhia), 100 pag. alb-negru.

Cele două albume sunt realizate de Roberto Bonadimani, care semnează atât scenariul cât și desenele, și au fost tipărite în condiții grafice deosebite la editura Arta Grafică.

Ele au apărut inițial în Italia, purtând titlurile: *Anyhia l'amazzone* (1980, premiu la ITALCON 1981) și *I signori dei sogni* (1984).

Un al treilea album de Bonadimani, *Rosa di stelle* (1978, premiu la EUROCON 1980) era anunțat în românește, dar nu a mai apărut niciodată.

Îți place să scrii SF, fantasy, horror?
Trimite-ne scrierile tale la **redactia@colectiasf.ro**
și ai șansa de a publica și tu în *Revista CSF*

Cui îi e frică de mașinile autonome?

de Pompilian Tofilescu

Trebuie să recunosc că aproape uitasem de *Sally* a lui Issac Asimov, până când, recent, editorul revistei **CSF**, Constantin Pavel, mi-a sugerat să scriu un articol pentru revistă inspirat din experiența de aproape trei ani pe care am acumulat-o lucrând în domeniul mașinilor autonome în Statele Unite ale Americii.

Înainte de a mă apuca de lucru, curiozitatea m-a împins să caut referințe depre subiect în literatura SF clasică. Așa am ajuns să recitesc *Sally* și să fiu de-a dreptul șocat de asemănarea cu ceea ce se întâmplă acum, șaizeci și șase de ani mai târziu.

În povestirea sa, Asimov îl imaginează pe Matthiew ca fiind una dintre mașinile automate originale, un model din 2015. Coincidența (?!) face ca în 2015 să apară pe drumuri, de data aceasta pe cele reale, *Firefly*, prima mașină fără volan și pedale creată de Google, o interpretare a cum ar putea arăta mașinile autonome ale viitorului. Asta după ce Google începuse în secret să lucreze cu această technologie încă din 2009, folosind mai întâi Toyota Prius și apoi, din 2012, o Lexus RX450h.

Tot în 2015, în februarie, Uber anunța intenția de a crea o flotă de vehicule autonome, intenție care s-a materializat nu mult mai târziu într-un număr de 20 de mașini Ford Fusion modificate cu computere

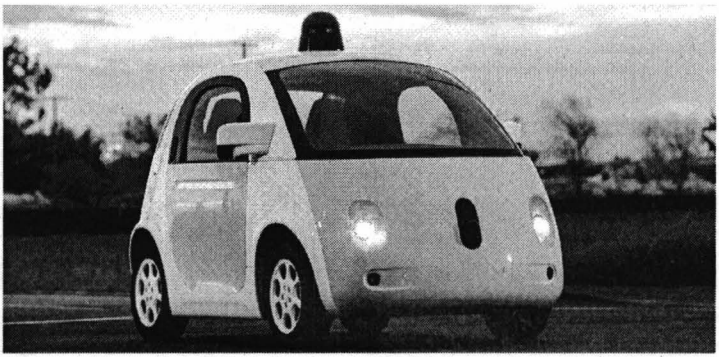

Google Firefly

și camere video, radare, LIDAR, GPS și sensori inerțiali. În 2016 una dintre aceste mașini va transporta primul pasager în Pittsburgh, Pennsylvania, în regim complet autonom. Și tot într-una dintre aceste mașini și tot în Pittsburgh, în toamna lui 2017, am parcurs în jur de 10 km fără ca cineva să atingă volanul sau pedalele. Pe un traseu preprogramat, mașina s-a oprit (la stopuri sau la semafoare) și a pornit, a dat prioritate, a semnalizat, a schimbat banda, a făcut la stânga sau la dreapta – e drept, nu întotdeauna reacționând ca un șofer uman, uneori blocând sau întârziind traficul – de la sine.

Una din primele Ford Fusion autonome ale lui Uber. Am avut privilegiul să experimentez ceea ce înseamnă „autonmous driving" chiar la începuturi, într-o mașină asemănătoare, în toamna lui 2017.

În fiecare an, mașinile controlate de oameni, zice Asimov, luau zeci de mii de vieți. Automatele au schimbat asta. Au eliminat accidentele, au descongestionat drumurile și le-au permis oamenilor să ajungă mai repede la destinație. Și prin lege mașinile vechi au fost interzise de pe șosele.

În zilele noastre, între 2015 și 2017, media deceselor cauzate de accidente rutiere în SUA a fost de aproape 38.000/an. Iar un studiu publicat în 2015 depre efectul introducerii vehiculelor autonome asupra ratei accidentelor rutiere prevede o reducere a accidentelor mortale cu... 90%, ceea ce ar însemna în jur de 300.000 de vieți salvate într-un deceniu și economii de... 190 de miliarde de dolari pe an în cheltuieli de sănătate cauzate de accidente. Dacă aceste studii se vor dovedi adevărate, cât timp credeți că le vor lua guvernului SUA și altor guverne ale lumii să scoată mașinile ne-autonome în afara legii?

E drept că mașinile autonome de azi nu au creiere pozitronice precum Sally, Matthew, Jeremiah și celelalte personaje pe patru roți ale lui Isaac Asimov. Încă sunt conduse de supercalculatoare ce folosesc tehnologii asemănătoare cu PC-ul de fiecare zi, dar care includ procesoare multiple, totalizând sute de *core*-uri, unele special proiectate pentru „deep learning", cu sute de Gb de memorie RAM și care oferă sute de Tera FLOPS pe secundă de putere de procesare. Și sunt încă departe de a putea fi considerate inteligente. Cât de departe e însă o întrebare la care nimeni nu ar ști să răspundă?

Ceea ce știm e că Google a investit recent 22 de milioane de dolari într-un start-up numit Lightmatter, care ar putea deveni NVidia viitorului. Așa cum îi sugerează și numele, Lightmatter este specializată în crearea de procesoare mult mai rapide și mai eficiente, dedicate aplicațiilor pentru inteligență artificială, folosind componente integrate fotoelectronice. Așa cum a declarat Nick Harris, co-fondatorul Lightmatter, performanța acestor noi tipuri de procesoare va fi de cel puțin zece ori mai mare decât ale celor mai perfor-

Cruise Automation Bolt AV – a IV-a generație

mante procesoare (Nvidia Tesla V100, de exemplu) azi. E greu de imaginat ce va însema asta pentru mașinile autonome. Poate că Sally viitorului apropiat va avea creier fotonic și nu pozitronic, așa cum a prezis Asimov. Până la urmă, e doar o diferență de nuanță.

Mai știm că Waymo, compania pe care Google a creat-o în 2017, dedicată acestei tehnologii, a lansat în decembrie anul trecut, în Pheonix Arizona, primul serviciu comercial cu mașini complet autonome. Și mai știm că General Motors a anunțat că, din toamna lui 2019, va începe producția de serie a Cruise AV, prima mașină de serie din lume fără volan, pedale și schimbător de viteze.

Dincolo de dificultățile tehnice în a crea un vehicul autonom cu adevărat „inteligent", una dintre întrebările care au început să frământe cercetătorii este dacă aceste vehicule vor fi și „morale". Și cum s-ar putea programa un „simț etic" într-o mașină. Un subiect pe care Asimov îl atinge tangențial în povestirea lui, mult prea larg pentru a fi dezbătut aici și la care vor reveni într-unul din articolele viitoare.

Nu aș vrea însă să închei fără a reveni la întrebarea din titlu. În *Sally*, autobuzul autonom îl ucide pe comerciantul fără scrupule Raymond F. Gellhorn. Cum e prea devreme să ne temem de așa ceva, sunt alte întrebări pe care vi le-aș adresa: v-ar fi frică să vă încre-

Waymo One, bazat pe minivanul Chrysler Pacifica, a înlocuit Firefly în 2017

deți într-o mașină Cruise AV, care nu oferă nimic prin care un om să poată prelua controlul? Ați avea curaj să conduceți mașina proprie într-un trafic aglomerat mixt, format din mașini autonome și normale? V-ați gândit câte job-uri vor fi pierdute în viitor, când vom avea taxiuri și camioane robot?

Poate aceste întrebări i-au împins pe unii locuitori din Arizona să atace minivanurile autonome Waymo încă de la primele teste, în 2017. Au fost raportate incidente de la tăieri de cauciucuri la atacuri cu pietre, la șoferi care provoacă intenționat accidente, împingând vehiculele autonome în afara șoselei, până la atacuri și amenințări ale șoferilor de siguranță și pasagerilor Waymo One.

Personal – și nu doar pentru că am privilegiul să fac parte din acest domeniu incredibil – cred că mașinile autonome vor fi cea mai mare cucerire a tehnicii secolului XXI. E, însă, la fel de posibil, ca în 2057, anul în care se desfășoară povestirea lui Asimov, când voi fi suficient de bătrân ca să consider mașinile cu volan doar o amintire îndepărtată, să gândesc uneori că *„mașinile mele nu-mi mai oferă atât de multă plăcere ca înainte. Recent am observat că am început s-o evit până și pe Sally"*...

N.red.: Pompilian Tofilescu este inginer-șef la Flex Automotive, Detroit, SUA, în cadrul proiectului de dezvoltare de Sisteme pentru Vehicule Autonome.

Centaurul

de Aurel Cărăşel

Fiinţă imaginară, din panteonul mitologiei greceşti, centaurul, numit adesea şi hipocentaur, e întâlnit în întreaga cultură a Antichităţii, cu prelungire până în perioada Evului Mediu târziu şi a Renaşterii. Influenţa sa asupra mentalului omenirii a fost atât de puternică, încât astronomii din vechime au dat numele său unei constelaţii din emisfera australă, din care face parte steaua cea mai apropiată de sistemul nostru solar. Existenţa sa pare să fie extrem de veche, primele reprezentări artistice apărând în urmă cu peste 5000 de ani.

Denumirea privine din cuvântul latinesc „centaurus", fiind cunoscuţi, mai rar, şi sub denumirea de „hipocentauri". În mod sigur, ea a fost puternic influenţată de aspectul fizic al acestei fiinţe, partea inferioară fiind asemănătoare unui cal, iar cea superioară unui trunchi de om. Primele sale menţionări apar în operele lui Homer şi ale celui mai cunoscut poet liric grec, Pindar, termenul renăscând mult mai târziu, în Europa renascentistă, când centaurii devin subiectul a numeroase picturi şi sculpturi ale unor artişti celebri din Italia, Spania şi Germania.

Arealul său de viaţă se întinde de-a lungul întregii regiuni muntoase a Greciei continentale, dar cu precădere în Thessalia, trăind în adevărate herghelii pe muntele Pelion. Fiinţe silvane, de regulă, centaurii nu se dau în lături să se avânte şi prin văile montane

sau chiar în spațiile mai largi de la șes. Nu sunt întâlniți însă niciodată în insule și par să aibă o adevărată fobie față de apa mării.

Descrierea lor, așa cum o cunoaștem mai ales din picturile renascentiste, dar și din metopele de pe frontispiciul Partenonului din Atena, realizate în secolul al IV-lea î.Hr., de către celebrul sculptor Fidias și de colaboratorii săi, reprezentând luptele centaurilor cu lapiții, aduce în atenția privitorului o imagine de poveste: corpul unui armăsar, cu toate elementele anatomice ale acestuia, peste care e plantat trunchiul unui bărbat, cu brațe musculoase, tors atletic și un cap acoperit cu păr des, lung până la umeri, amestecându-se cu barba lungă până la piept. Se spune că ar fi existat și centauri cu corp de căprioară sau corp de câine.

Demn de remarcat e și faptul că în nicio operă de artă, în nicio scriere literară sau științifică, în niciun mit sau legendă nu apare și varianta feminină a centaurului, fapt care iscă nenumărate întrebări, legate de modalitatea de reproducere, dar și de modalitatea de socializare într-o societate puternic monogamă. Din această perspectivă, asemănarea cu mitul populației amazoane, exclusiv feminine, este frapantă.

Comportamentul său e descris în întâlnirile dintre oameni și centauri, care au fost numeroase, dar exclusiv în perioada mitică a omenirii. Trăind asemenea cailor (cu care au puncte fizice comune) în herghelii, adică în comunități mari, centaurii nu sunt întâlniți de oameni decât arareori în stare de solitudine. Există doar un singur centaur care și-a dedicat viața studierii științelor: Chiron, maestru în arta vindecării, cel care se crede că a pus bazele medicinii, întâlnit cel mai adesea singur.

Faptul că aveau dese întâlniri cu colectivitățile umane a condus nu o dată la situații conflictuale, care au generat scene de luptă rămase memorabile în istoria umanității, așa cum e cea a celebrei nunți din Thessalia. Invitați la nunta lui Pirithous, regele lapiților, cu frumoasa Hippodamia, centaurii se îmbată (neobișnuiți

cu vinul), iar unul dintre ei, Eurytion, încearcă să necinstească mireasa. În bătaia generală care urmează, lapiții, ajutați de Hercule și de Tezeu, reușesc să-i înfrângă și să-i alunge de pe muntele Pelion și chiar din Thessalia. Episodul tragic al acestei confruntări a rămas cunoscut în mitologie sub numele de „centauromahia" și va ajunge celebru peste milenii prin metopa sculptată pe frontonul Partenonului de către Phidias și ucenicii săi.

Ca să ajungă invitați la nunta unui rege grec, asta înseamnă că între oameni și centauri au existat numeroase contacte, înainte ca această bătălie finală să-i despartă definitiv. Iar tentativa de siluire a viitoarei regine a lapiților presupune că un contact sexual între cele două categorii de ființe era posibil.

Cunoscuți ca stăpâniți de instincte sălbatice, centaurii erau considerați o pacoste de către oameni: beau, distrugeau recoltele și violau femeile. Erau vicleni și ignoranți. Uneori, câte unul dintre ei reușea să-și depășească natura și să se apropie de cultura umană. E arhicunoscut cazul centaurului Chiron, pomenit deja mai înainte. Pentru greci, el a fost aidoma unui semizeu, zeii înșiși trimițându-și copiii pentru a fi instruiți de el. Trăind mult timp în compania oamenilor, Chiron reușise să își educe spiritul în maniera acestora, devenind un înțelept ale cărui sfaturi erau ascultate de toți.

Inorogul

Animal fantastic, întâlnit în mitologia europeană și orientală, inorogul e o ființă în jurul căreia s-au creat numeroase legende.

Deși prima sa atestare istorică este destul de veche (texte chinezești spun că, în urmă cu 5.000 de ani, împăratul Fu Xi a primit de la un inorog alb secretul scrierii), iar istoria sa se contopește practic cu o bună parte din istoria culturală a umanității, legende despre ino-

rogi găsindu-se la majoritatea popoarelor lumii, nu există o dovadă foarte clară care să confirme realitatea existenței acestuia.

Denumirea sa e foarte diferită, în funcție de populațiile locale cu care intră în contact de-a lungul istoriei sale mitice. Cea mai cunoscută este cea de *unicorn* (cuvântul „unicorn" provine din cuvântul latinesc „unicornis", rezultat din alăturarea lui „unus" care înseamnă „unu", la „cornis", care înseamnă „corn"). Lista cu numele care-i sunt atribuite acestui animal deosebit de frumos este foarte lungă. Le aflăm din „Historiae animalium", scrisă pe la 1558 de naturalistul elvețian Conrad Gesner, considerat unul dintre întemeietorii zoologiei moderne: *monokeros* (greacă), *unicornis* (latină), *alicorna* (italiană), *licorna* (galeză) și *gednorozecz* (ilirică). La chinezi, în ale căror cronici apare pentru prima dată menționat, e cunoscut drept *Ch`i lin* (sau *K`i lin*), iar la arabi apare drept *karkadann*.

Alte nume sub care mai poate fi întâlnit sunt *Ekasringa, Kirtnasari, Cartazon, Kirin, Wahid* și *Karn, Abou Quarn* și *Kartkdann*. Se poate observa că majoritatea acestor cuvinte care denumesc inorogul posedă o rădăcină comună – *krn*. Reprezintă simbolul luminii, fiind legat de numele Kronos – Părintele Timpului. În „Vechiul Testament", evreii l-au botezat *Re'em*, echivalentul arab al lui *Rim* sau al antilopei *Oryx*, iar asirienii îl cunoșteau drept *Rimu*.

Arealul său de viață e întins, practic, pe toată suprafața cunoscută a Terrei antice. Cel mai frecvent apare în mitologia orientală, dar, pe lângă basme, e întâlnit și în tarot, în istoria artei, în religie și în alchimie, ocupând un loc de frunte în folclorul tuturor popoarelor, din China până în Grecia, din Palestina în Sumer, din Moldova lui D. Cantemir în Italia lui Lombardi, de la eschimoși la indigenii din Florida, din Babilon până în India, din Mongolia lui Ginghis Han și până în Imperiul Persan al lui Darius.

Descrierea sa aduce în prim plan o imagine pe care pictorii și miniaturiștii din toate timpurile au reconstruit-o în

planşele lor de mii de ori, de fiecare dată însă într-o manieră diferită decât precedentele: corpul şi capul unui armăsar alb, uneori înaripat, având picioarele din spate ale unui cerb, coada unui leu şi un corn lung, răsucit, foarte ascuţit, în mijlocul frunţii. În unele variante, acest corn apare ca fiind spiralat, alb împletit cu negru, foarte tare şi aspru la pipăit. Vocea inorogului era considerată foarte frumoasă şi se asemăna cu clinchetul armonios al clopoţeilor sau cu adierile vântului în amurg. Mişcările îi erau atât de tăcute încât deplasarea sa cu greu putea fi auzită.

Prima sa descriere apare în lucrările antice „Istoria Persiei" şi „Indica", scrise de grecul Ctesias din Cnidos, la întoarcerea de la curtea regelui Darius al II-lea al Persiei, unde fusese angajat pe post de doctor personal al acestuia: *„...măgari sălbatici, la fel de mari cum sunt caii sau chiar mai mari. Corpul lor e alb, capul roşu-închis, iar ochii albastru-închis. Ei au un corn în mijlocul frunţii, de circa un cubit lungime (45 cm); baza cornului e imaculat de albă... partea de sus, ascuţită şi stacojie, iar porţiunea de mijloc e neagră."*

În Asia, inorogul e înfăţişat ca o capră de angora, cu un singur corn, fiind numit şi animalul de zăpadă, iar chinezii credeau că seamănă la corp cu o căprioară, care avea copite de cal şi coadă de bou.

Comportamentul său a fost cel al unui animal singuratic, care trăieşte mai mult în mijlocul naturii. De-a lungul timpului, apariţia sa în apropierea aşezămintelor umane a constituit un fel de semnal de avertisment privind evenimente viitoare importante.

Un corp de oaste al lui Ginghis Han şi-a încetat înaintarea războinică de-a lungul graniţei cu imperiul chinez, deoarece au văzut un inorog pe o stâncă înaltă, un semn divin că luptele trebuie să înceteze.

În mitologia chineză, unicornul era un animal care venea printre oameni numai cu misiuni importante, apariţia lui însemnând adesea naşterea apropiată a unui conducător. În anul 551 î.Hr., mama lui Confucius, care era însărcinată, se plimba prin pădure

şi a întâlnit un inorog. Acesta i-a dăruit o piatră de jad, apoi a culcat capul în poala ei. Femeia a înţeles importanţa acelui semn venit din partea zeilor. Jadul avea o inscripţie în care se vorbea despre înţelepciunea pe care o va avea fiul ce urma să i se nască. Confucius a devenit cel mai respectat filozof chinez din toate timpurile.

În Japonia, inorogul era cunoscut sub numele de *kirin* şi era temut de criminali. Poveştile nipone vechi sugerează ideea că acesta era adeseori chemat de către judecători pentru a-i identifica pe criminali dintr-un şir de mai mulţi presupuşi suspecţi şi, după ce-l fixa pe vinovat cu privirea, îi străpungea inima cu cornul său ascuţit.

La popoarele arabe, legendele povestesc despre un animal foarte sfios, care îşi făcea apariţia din mijlocul nisipurilor numai când era sigur că în apropierea corturilor nu există decât copii. După ce îi privea o vreme, se culca alături de ei, apoi se pierdea din nou în deşert, fără să lase vreo urmă.

Dacă era agresat, inorogul se lupta cu sălbăticie, muşca asemenea unui leu şi izbea cu copitele ca un cal, nefiindu-i teamă de armele făurite din metal. Era atât de iute încât nu putea fi ajuns din urmă de niciun alt animal. Omul a încercat adesea să-l captureze viu, dar n-a reuşit decât în foarte puţine cazuri. Pentru a-l vâna, era împresurat de călăreţi când se afla în compania mânzului său. Era singurul moment în care nu fugea, încercând să-şi apere progenitura. Deoarece se lupta cu ferocitate, era lovit cu săgeţi şi suliţe până cădea ucis.

Un fapt mai puţin obişnuit îl deosebea pe inorog de alte animale: el se războia cu indivizi din propria rasă, uneori chiar şi cu femelele, până la moarte.

Evidenţe materiale ale existenţei sale sunt extrem de puţine şi constau mai mult în scurte note din cărţile Antichităţii şi ale Evului Mediu, precum şi din imagini plastice care au ajuns până la noi: doi inorogi înaripaţi veghează de o parte şi de alta a Arborelui Vieţii, pe un cilindru babilo-

nian; un inorog stilizat, pictat pe lemn, a fost descoperit în mormântul lui Wou-Weil, în China de nord; inorogul apare, de asemenea, pe basoreliefurile de la Suse şi Persepolis. El figurează în nenumărate planşe ale unor tratate alchimice (Lombardi, Mylius etc.).

La muzeul Pince, din oraşul francez Angers, regiunea Pays de la Loire, există un vas din secolul al IV-lea î.Hr., decorat cu un inorog şi o urnă pe care e pictat un taur cu un singur corn. Astfel de animale apar şi pe anumite monede greceşti.

Se crede despre cornul inorogului că are proprietăţi magice, putând să anuleze efectele otrăvurilor. Poveştile bisericeşti din Evul Mediu spun că Papa Paul al III-lea (1534-1549) a plătit 12.000 de galbeni pentru un astfel de corn, iar regele Jacob I al Angliei (1566-1625) a cumpărat un alt corn, plătind „numai" 10.000 de lire.

British Museum din Londra deţine un corn despre care se crede că ar fi de inorog, însă savanţii nu au primit permisiunea să îl studieze.

O geneză misterioasă

Aparţinând aceleiaşi clase misterioase de *himere* (fiinţe misterioase, părând să aparţină unui genom combinat, cu părinţi din specii diferite), inorogul are o existenţă la fel de dificil de demonstrat ca şi cea a harpiei, grifonului, pegasului etc. Rămâne, în concluzie, un teren foarte practic pentru emis ipoteze.

Aspectul său fizic general, aşa cum reiese din majoritatea textelor scrise, pare o combinaţie genetică între calul sălbatic şi una din marile ierbivore sălbatice, înzestrate cu coarne – cerb, ren, bivol, taur, bizon etc.

Sau, poate, mai degrabă rezultatul unei deviaţii genetice ivite în faza timpurie a evoluţiei familiei Ecvideelor, din cauze posibil diferite. Procesul de evoluţie a calului, început din perioada Eocenă, cu aproximativ 555 de milioane de ani în urmă, îl face pe acesta contemporan cu marii saurieni. Adaptarea la mediul natural în schimbare duce la schimbarea dimensiunilor iniţiale (animalul din acea perioadă era un Hyracotherium,

supranumit şi *Eohippus*, şi se hrănea cu frunze şi fructe din pădure, iar înălţimea sa era de 20 de cm la umăr), iar ipotezele care încearcă să explice acest fapt sunt numeroase. Printre ele şi aceea a unei iradieri pe o lungă perioadă de timp, fapt care a determinat apariţia mai multor procese deviante, unul dintre ele fiind apariţia celebrului corn lung şi ascuţit.

Cea dintâi menţionare a sa se află într-o cronică chineză, unde se spune că era contemporan cu împăratul Fu Xi (2952-2836 î.Hr.), unul dintre primii eroi chinezi, rămas în conştiinţa populară drept un mare inventator – a realizat plasele de pescuit, a domesticit primele animale, a inventat muzica şi cele opt tigrame (Pakua), considerate baza alfabetului chinez modern. Povestea zice că Fu Xi stătea pe o bancă, pe malul fluviului Galben. Se gândea la nemurire. Deodată, un *Ch`i lin* (inorog) a apărut din apă şi s-a apropiat. Pe spate avea trasate câteva sigilii magice, din care împăratul a creat, mai târziu, primele hieroglife chinezeşti.

Apoi, un alt inorog a apărut în grădina palatului lui Huang Di sau Împăratul Galben, fondatorul civilizaţiei chineze, în 2697 î.Hr., primul său an de domnie. Acest fapt a fost interpretat de sfetnici ca un semn că imperiul său va dăinui în timp o veşnicie.

O altă cultură foarte veche care păstrează imaginea unicornului, este cea a bisericii creştine. Istoricii catolici au descoperit picturi care îl reprezintă pe Dumnezeu dând nume animalelor, iar în fruntea tuturor perechilor de animale se găsea un inorog. În Bibliile ilustrate folosite ca material de vulgarizare, inorogul apare între Adam şi Eva, cornul său fiind îndreptat către arborele Binelui şi cel al Răului. O altă legendă biblică povesteşte că pe timpul Potopului, un inorog a fost cel care a scăpat Arca din apele furioase, străpungând-o şi trăgând-o cu cornul său către muntele Ararat, salvând astfel omenirea, animalele, plantele şi insectele de la distrugerea totală. În Vechiul Testament, există şapte referiri clare la unicorn, iar Talmudul face şi el trimi-

teri la el. În cartea lui Isaia se vorbește despre unicorn ca despre simbolul diavolului, dar e singura dată când scrierile sfinte îl asociază cu Prințul Întunericului.

Din dorința de a redescoperi unicornul, în secol XX au fost realizate mai multe experimente. În 1933, doctorul W. Franklin Dove din Maine a luat un vițel din rasa Ayrshire, de o zi, i-a îndepărtat coarnele mici de pe frunte, le-a suturat într-unul singur și i l-a transplantat în frunte. Când vițelul a crescut, noul corn s-a dezvoltat, atingând 40 cm lungime.

În anii '80, același procedeu a fost folosit pentru a transforma o capră de Angora în celebrul Lancelot, *unicornul viu* care trăiește în California, apărând în spectacolele circului „Ringling Brothers".

O mare parte dintre explicațiile care au susținut posibila existență a animalelor mitice ar putea fi aplicată și în cazul inorogului. El pare să fie, la o privire mai atentă, un animal mai apropiat de realitatea noastră decât... un brontozaur. Este vorba despre un patruped de dimensiunea și forma unui cal, a cărui singură ciudățenie biologică e că, în loc de două coarne are doar unul. Și totuși, rațiunea umană a acceptat poveștile despre balauri/dragoni/saurieni cu mai multă ușurință decât pe cea a unui cal cu un corn.

Poate de vină e asocierea sa cu accente care țin de morală, justiție, de predicția unui viitor mai bun pentru rasa umană. Oricare ar fi adevărul, un lucru e sigur: prezent în antichitate, în Evul Mediu a devenit un aliat al Bisericii, care l-a adoptat și a folosit imaginea sa simbolică, apoi a dispărut cu desăvârșire în perioada Renașterii.

Chiar și faptul că în prezent există o mulțime de denumiri pentru el, în mai toate limbile popoarelor, e suficient să ne dea de gândit și să ne facă să ne întrebăm: cum să inventezi ceva de care să convingi oameni aparținând unor culturi diferite, situați geografic la mari distanțe unii de alții, că este o realitate palpabilă, astfel încât aceștia să-i creeze un nume, și-apoi să zici că totul nu e decât o fabulație? Ceva nu se leagă...

SUMAR

Editorial

1 – Curajul de a visa măreț
Constantin D. Pavel

Proză SF

5 – Duh de abur și fum
Alexandru Lamba

40 – În derivă
Dănuț Ungureanu

44 – Nouă vieți
Anamaria Borlan

59 – Firul invizibil
Bogdan Mihăilescu

Vintage SF

73 – Nopțile albe ale Leningradului
Dodo Niță

Lirică SF

93 – Ia niște apocalipsă, neamule!
Julien Caragea

Sub lupa CSF

96 – Bla-bla-bla, dom' General
Sergiu Someșan

Critică SF

100 – Invazia zombi
Adina Ailoaiei

Lumea BD

104 – Ultima călătorie
F. Purluca & L. Butuc

107 – ...în căutarea lui Ion Hobana
Dodo Niță

Science

114 – Cui îi e frică de mașinile autonome?
Pompilian Tofilescu

Criptozoologie

119 – Centaurul - Inorogul
Aurel Cărășel

Revista CSF
Anul I, nr. 2/2019

Colecția Science-Fiction
ISSN — 2668-1862

Editată de:
PAVCON M.O. Grup SRL

Editor: **Constantin D. Pavel** – redactia@colectiasf.ro
Redactor-șef: **Aurel Cărășel** – redactorsef@colectiasf.ro
Redactori : **Anamaria Borlan** (Transilvania), **Florin Purluca** (Moldova), **Daniel Timariu** (Banat, Crișana), **Florin Giurcă** (Dobrogea), **George Sauciuc** (Republica Moldova, Bucovina), **Boris Velimirovici** (Voivodina, Timoc), **Liviu Surugiu** (Diaspora), **Constantin Pavel** (București), **Dodo Niță** (Ilustrație, Grafică, BD)
Design & Grafică: **Andrei Nicolescu**
Coperta: **Laurențiu Butuc** / Vignette rubrici: **Marius Ghergu**

ABONAMENTE ȘI COMENZI
www.colectiasf.ro / www.pavcon.ro
031.100.80.70 / 0727.77.80.06

Colecția Science-Fiction PAVCON

Peste 100 de cărți SF, exclusiv autori români!

Descoperă-le pe toate pe pavcon.ro !

ISSN 2668-1862
9 772668 186228
www.colectiasf.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

[redacted]

CN Pluto (București)

2025